

ÖZET

YARATICI DRAMANIN İLKÖĞRETİM II. KADEMEDE 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIM BECERİLERİNE OLAN ETKİSİ

Ercan KARATEKE

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans

Danışman: Yrd.Doç.Dr.Bülent ARI

Temmuz 2006, 134 Sayfa

İnsanların sosyal bir varlık olması, bir arada yaşama zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir. İnsanlar geliştikçe, değıştikçe o da değışmiş ve gelişmiştir. Sonuçta dil, beklentilere ve ihtiyaçlara göre şekillenmiştir.

Birey duygularını, düşüncelerini ve tasarılarını anlatmanın birçok yolunu bulmuş; kimi zaman mağara duvarlarına resimle, kimi zaman beden diliyle en çok da “dil” ile bunları anlatmaya çalışmıştır. Onu diğer canlılara üstün kılan meziyetlerden birisi de anlatımı iki şekilde, sözlü ve yazılı, yapabilmesi olmuştur.

Yazma, duygu, düşünce, tasarım ve isteklerin yazı ile bildirilmesidir. Bir başka deyişle yazma; bir konunun, bir tasarımın, bir düşüncenin zihinde tasarlandıktan sonra yazı ile anlatılmasıdır. Bu zihinsel süreç için de zihinsel ve bedensel gelişim şarttır. Yani yazma eylemi belli bir olgunluğa erişilmeden gerçekleşmemektedir.

İnsanlar geçmişten günümüze kullandıkları dili geliştirerek birbirleriyle olan iletişimlerini de geliştirmişlerdir. Dilin yazılı ve sözlü olarak kullanımı zaman içerisinde geçirilen yaşantıya bağlıdır. Bu sebeptendir ki insanoğlunun, her gelişim basamağında aynı heceleri, aynı sözcükleri, aynı cümleleri kullanması beklenmez; aksine bunları sürekli geliştirmesi beklenir.

Bu çalışmada İlköğretim II. Kademe Türkçe derslerinde yazılı anlatım etkinliklerinde Yaratıcı Drama bir teknik olarak kullanılmış ve yazılı anlatım becerileri geliştirilmeye çalışılmıştır.

I.Bölümde; Türkçe öğretimi hakkında bilgi verilmiş, Türk Milli Eğitiminin Genel ve Özel amaçları, Türkçe öğretiminin temel ilkeleri, İlköğretimde çalışmanın

yapıldığı zamanda kullanılan Türkçe programı tanıtılmış, bu programda kullanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

II.Bölümde; Temel kavramlar başlığı altında; Yaratıcılık kavramı, Dramatik oyun, Dramatizasyon, Rol oynama, Doğaçlama, iletişim ve Yaratıcı drama geniş bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu bölümde Yaratıcı dramada kullanılan tekniklere de yer verilmiştir.

III.Bölümde; 2004 / 2005 Eğitim Öğretim yılı güz döneminde Antakya'nın merkez ilçesinde seçilen okullarda, Türkçe derslerinde Yaratıcı drama teknikleri kullanılarak, Yaratıcı dramanın yazılı anlatım becerilerine olan etkisi sınanmaya çalışılmıştır. Bu deneysel çalışmada öğrenciler; ön test niteliğinde kompozisyon çalışmalarına, Sosyoekonomik düzey anketi verilerine göre birbirine eş iki farklı okuldan seçilmiştir. Bu iki gruba uygulama başında yapılan ön test niteliğindeki çalışmalarda öğrencilerin yazılarında kullanmış oldukları sözcüklerin, cümlelerin nicelik olarak birbirlerine yakın oldukları gözlenmiştir. Ayrıca Yaratıcı drama ile yapılan Türkçe dersleri ile geleneksel yolla yapılan Türkçe derslerine öğrencilerin tutumlarını belirlemek amacıyla Tutum anketi yapılmıştır.

IV.Bölümde; Araştırmanın yöntemine, modeline, çalışma grubuna, veri toplama tekniklerine yer verilmiştir.

V.Bölümde; Bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

VI.Bölümde; Sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışmayla Yaratıcı drama teknikleri ile yapılan Türkçe derslerinin, Geleneksel yolla yapılan Türkçe derslerine göre yazılı anlatım becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil, Türkçe Eğitimi, Yazılı Anlatım, Yaratıcı Drama

ABSTRACT**THE EFFECTS OF CREATIVE DRAMA ON WRITING SKILLS OF 6th
GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS****Ercan KARATEKE****Turkish Education Department, Master Of Science****Advisor: Asist. Prof. Bülent ARI****July 2006, 134 Pages**

Humanbeings have found many means of conveying their emotions, thoughts and plans: Sometimes with the help of paintings on the walls, sometimes by means of body language and mostly trying to express them through language. One of the properties making humanbeings superior to other living creatures is their ability to express their feelings both verbally and written.

Writing is the way of conveying emotions, thoughts and plans by letters. In other words, writing is a way of telling emotions, subjects, plans or thoughts after setting them up on the mind. In this mental period, mental and physical developments are important. However, a written piece cannot be achieved without certain maturity.

Humanbeings have developed the language by communicating with each other since hitherto. The usage of language depends mostly to the experience of humanbeings in the process of their life. So, humanbeings cannot be supposed to use the same sentences, spellings or words in every stage of their developments. In contrast, they are supposed to develop ways of expressing them.

In this study "Creative Drama" is used as a technique in Turkish lessons at Primary school second(2nd)step classes for the development of writing skills.

In the first chapter, information about Turkish Teaching is given; the General Aim and Principles of Turkish National Educational System, The basic concepts of Turkish Teaching, Turkish Curriculum are introduced and the methods and techniques employed in that programme are included.

In the second chapter, titled as a "Basic Concepts"; the concept of creativity, dramatic play, dramatization, role-play, improvization, communication and creative drama are aimed to be expressed profoundly. Moreover, Techniques employed in creative drama are included.

In the third chapter, On the Fall Term of 2004/2005 Educational year at the schools chosen from the central of Antakya were tested by using creative drama techniques in Turkish lessons. In this experimental study, students were grouped from two distinct but equal school in terms of their composition studies, which act like a preliminary test, and the data of socio-economic position of their students.

In the preliminary tests applied to the subjects, it has been observed that the sentence structures and words used by them are similar in quality. In addition, in order to determine the difference in the approach of students in Turkish lessons conducted through creative drama and those with classical methods, an approach questionnaire was conducted.

In the fourth chapter, the method of this study, model, working group, collecting data technique are included.

In the fifth chapter, findings and explanations are included

In the sixth chapter, results and suggestions are included

By means of such a study, it was aimed that courses based on creative drama activities enhance students written expression abilities and skills more than courses done in a classical traditional way.

Keywords: Language, Turkish Education, Writing Expression, Creative Drama.

İÇİNDEKİLER

SAYFA NUMARALARI

TÜRKÇE ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	III
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIV
ÖNSÖZ.....	XV
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Yöntem	2
1.2.Amaç.....	2
1.3.Önem.....	2
1.4.Varsayım.....	3
1.5.Sınırlılıklar.....	3
1.6.Temel Kavramlar.....	4
1.6.1. Morfem.....	4
1.6.2.Ön Test.....	4
1.6.3.Son Test.....	4
1.6.4.Sosyoekonomik Düzey Anketi.....	4
1.6.5.Tutum Ölçeği.....	4
1.6.6.Türkçe Programı.....	4
1.6.7.Yeni Türkçe Programı.....	4
2.MİLLİ EĞİTİM TEMEL KANUNU ve TÜRKÇE ÖĞRETİMİ.....	5
2.1.Milli Eğitim Temel Kanunu.....	5
2.1.1.Türk Milli Eğitiminin Amaçları.....	5
2.1.1.1.Genel Amaçlar.....	5
2.1.1.2.Özel Amaçlar.....	6
2.1.2.Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri.....	6
2.2.Türkçe Öğretimi.....	11
2.2.1. Dinleme ve İzleme.....	12
2.2.2. Okuma ve Okuduğunu Anlama.....	14
2.2.3. Anlatım(Yazma – Konuşma).....	14

2.2.4.	Anayasada Türkçenin Yeri.....	15
2.2.5.	İlköğretim Kurumları Türkçe Eğitimi Programı.....	16
2.2.5.1.	Genel Amaçlar.....	16
2.2.5.2.	Özel Amaçlar.....	23
2.2.5.2.1.	Anlama (I-III.Sınıflar) Özel Amaçlar.....	23
2.2.5.2.2.	Anlatım (I-III.Sınıflar) Özel Amaçlar.....	24
2.2.5.2.3.	Dil Bilgisi (I-III.Sınıflar) Özel Amaçlar.....	24
2.2.5.2.4.	Anlama(IV-V.Sınıflar) Özel Amaçlar.....	25
2.2.5.2.5.	Anlatım(IV-V.Sınıflar) Özel Amaçlar.....	25
2.2.5.2.6.	Dil Bilgisi(VI -VIII. Sınıflar) Özel Amaçlar.....	26
2.2.5.2.7.	Anlama (VI -VIII.Sınıflar) Özel Amaçlar.....	26
2.2.5.2.8.	Anlatım (VI -VIII.Sınıflar) Özel Amaçlar.....	27
2.2.5.2.9.	Dil Bilgisi (VI -VIII.Sınıflar) Özel Amaçlar.....	28
2.2.6.	Türkçe Öğretiminin Temel İlkeleri.....	29
2.2.7.	Türkçe Öğretiminde Yöntem ve Teknikler.....	29
2.2.7.1.	Anlatma Yöntemi.....	30
2.2.7.2.	Soru – Cevap Yöntemi.....	30
2.2.7.3.	Gezi, Gözlem ve İnceleme Yöntemi.....	31
2.2.7.4.	Araştırma ve Keşfettirme Yöntemi.....	31
2.2.7.5.	Dramatizasyon Yöntemi.....	31
2.2.7.6.	Gösterme Yöntemi.....	32
2.2.7.7.	Problem Çözme Yöntemi.....	32
2.2.7.8.	Drama Yöntemi.....	33
3.	TEMEL KAVRAMLAR ve YARATICI DRAMA.....	34
3.1.	Temel Kavramlar.....	34
3.1.1.	Yaratıcılık.....	34
3.1.2.	Dramatik Oyun.....	36
3.1.3.	Dramatizasyon.....	37
3.1.4.	Rol Oynama.....	40
3.1.5.	Doğaçlama.....	41
3.1.6.	İletişim.....	42
3.2.1.	Drama.....	43

3.2.2.Yaratıcı Drama Nedir?.....	44
3.2.3.Yaratıcı Dramanın Özellikleri.....	45
3.2.3.1.Drama Oyun-İlişkisi.....	46
3.2.3.2. Drama İlkeleri.....	48
3.2.3.3. Drama Araç ve Gereçlerini Hazırlama İlkeleri.....	49
3.2.4.Drama Sürecinin Unsurları.....	50
3.2.4.1.Drama Lideri.....	50
3.2.4.2.Grup.....	51
3.2.4.3.Uzam.....	52
3.2.4.4.Değerlendirme.....	52
3.2.5.Drama Etkinliklerindeki Aşamalar.....	53
3.2.5.1.Isınma.....	53
3.2.5.2.Kaynaştırma.....	54
3.2.5.3.Uygulama.....	54
3.2.5.4.Değerlendirme.....	54
3.2.5.5.Rahatlama.....	55
3.2.6.Dramada Kullanılan Teknikler.....	55
3.2.7.Dramanın Tarihsel Gelişimi.....	61
4.YÖNTEM.....	63
4.1.Araştırmanın Modeli.....	63
4.2.Çalışma Grubu.....	63
4.3.Veri Toplama Araçları.....	64
4.4.Sosyoekonomik Düzey Tespiti.....	64
5.BULGULAR.....	72
5.1.Ön Teste İlişkin Bulgular.....	72
5.1.1.Birinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	72
5.1.2.İkinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	72
5.1.3.Üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	73
5.1.4.Dördüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	74
5.1.5.Beşinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	74
5.1.6.Altıncı Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	75
5.2.Son Teste İlişkin Bulgular.....	75

5.2.1.Yedinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	75
5.2.2.Sekizinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	76
5.2.3. Dokuzuncu Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	77
5.2.4.Onuncu Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	77
5.2.5.On birinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	78
5.2.6.On ikinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	78
5.3.Deney Grubunun Ön Test ve Son Testine İlişkin Bulgular.....	79
5.3.1.On üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	79
5.3.2.On dördüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	80
5.3.3.On beşinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	80
5.3.4.On altıncı Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	81
5.3.5.On yedinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	81
5.3.6.On sekizinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	82
5.4. Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Testine İlişkin Bulgular.....	82
5.4.1.On dokuzuncu Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	83
5.4.2.Yirminci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	83
5.4.3.Yirmi birinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	84
5.4.4.Yirmi ikinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	85
5.4.5.Yirmi üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	85
5.4.6.Yirmi dördüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	86
5.5. Türkçe Dersi Tutum Ölçeğine İlişkin Bulgular.....	87
5.5.1. Deney ve Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Bulguları.....	87
5.5.2.Deney ve Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Son Test Bulguları.....	87
5.5.3.Deney Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test - Son Test Bulgular.....	88
5.5.4.Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test - Son Test Bulguları.....	89
6.SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	90
6.1. Sonuçlar	
6.1.1.Ön Test Bulgularına İlişkin Sonuçlar.....	90

6.1.2.Son Test Bulgularına İlişkin Sonuçlar.....	91
6.1.3.Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar	92
6.1.4.Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar.....	92
6.1.5.Tutum Ölçeği Ön Test Bulgularına İlişkin Sonuçlar.....	93
6.1.5.1.Deney ve Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Bulgularına Ait Sonuçlar.....	93
6.1.5.2.Deney ve Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar.....	93
6.1.5.3.Deney Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test - Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar.....	94
6.1.5.4.Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test - Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar.....	94
6.2.Öneriler.....	95
KAYNAKÇA.....	96

EKLER**SAYFA NUMARALARI**

EK 1.Ön Test Çalışmaları.....	102
EK 2.Son Test Çalışmaları.....	103
EK 3.Şiir Etkinlikleri.....	107
EK 4.Hikâye Oluşturma Etkinlikleri.....	109
EK 5.Sözcük Etkinlikleri.....	111
EK 6.Öğrencilerin Drama Hakkındaki Düşünceleri.....	114
EK 7.Türkçe Dersi Tutum Ölçeği.....	117
EK 8.Uygulama Onayı.....	118
EK 9.Altıncı, Yedinci, Sekizinci Sınıf Yazı Programı.....	119

ÇİZELGELER LİSTESİ**SAYFA NUMARALARI**

Çizelge 1. Deneme Modelinin Simgesel Görünümü	63
Çizelge 2. Babanın Öğrenim Durumu.....	65
Çizelge 3. Annenin Öğrenim Durumu.....	65
Çizelge 4. Ailedeki Birey Sayısı.....	66
Çizelge 5. Oturduğunuz ev kime ait?.....	67
Çizelge 6. Evdeki oda sayısı.....	67
Çizelge 7. Oturduğunuzun evin ısıtma sistemi.....	68
Çizelge 8. Ailenin ortalama aylık geliri.....	69
Çizelge 9. Babanın Mesleği.....	69
Çizelge 10. Annenin Mesleği.....	70
Çizelge 11. Öğreniminiz boyunca masraflarınız kim tarafından karşılandı?.....	71
Çizelge 12. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Kelime / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	72
Çizelge 13. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Hece / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	73
Çizelge 14. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Morfem / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	73
Çizelge 15. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Hece / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	74
Çizelge 16. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Morfem / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	74
Çizelge 17. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Hece / Morfem Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	75

Çizelge 18. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Kelime / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	76
Çizelge 19. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Hece / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	76
Çizelge 20. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Morfem / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	77
Çizelge 21. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Hece / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	77
Çizelge 22. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Morfem / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	78
Çizelge 23. Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Hece / Morfem Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	78
Çizelge 24. Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Kelime / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	79
Çizelge 25. Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	80
Çizelge 26. Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Morfem / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	80
Çizelge 27. Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	81

Çizelge 28. Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Morfem / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	82
Çizelge 29. Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Morfem Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	82
Çizelge 30. Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Kelime / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	83
Çizelge 31. Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	84
Çizelge 32. Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Morfem / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	84
Çizelge 33. Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	85
Çizelge 34. Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Morfem / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	85
Çizelge 35. Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Morfem Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	86
Çizelge 36. Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersine Olan Tutumlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ön Test Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	87
Çizelge 37. Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersine Olan Tutumlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Son Test Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları.....	88

Çizelge 38. Deney Grubunun Türkçe Dersine Olan Tutumlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	88
Çizelge 39. Kontrol Grubunun Türkçe Dersine Olan Tutumlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları.....	89

KISALTMALAR LİSTESİ

- Bkz. : Bakınız
Çev. : Çeviren
Hızl. : Hazırlayan
s. : Sayfa
TDK: : Türk Dil Kurumu
ABD : Ana Bilim Dalı
vb. : Ve benzeri
vd. : Ve diğerleri
SED : Sosyoekonomik düzey

ÖNSÖZ

İnsan doğduğu ilk andan itibaren çevresine karşı büyük bir merak içindedir. Bu merak ilerleyen yıllarda bireyin içinde bulunduğu toplumun ortak değerlerini kavramasını ve öğrenmesini sağlar.

Sosyalleşmenin en önemli ölçütü de dildir. Dil, içinde bulunduğu toplumdaki etkilenir. Bir nevi toplumun aynası gibidir. Tarımla uğraşan insanların dili incelendiğinde, bu insanların dillerinde çok sayıda tarımla ilgili sözcük varken, sanayileşmiş bir toplumun dil hazinesinde de sanayi ile ilgili sözcükler vardır.

Araştırmalar göstermiştir ki; sağlıklı bir toplumun temelinde, o toplumu oluşturan bireylerin sağlıklı iletişim kurmalarının büyük etkisi vardır. İyi bir iletişimin en önemli şartlarından birisi de “Ana dili”dir.

Çalışmamızda bu gerçekten yola çıkarak dil becerilerinin geliştirilmesinde daha etkili yollar olduğunu da göstermeye çalıştık.

Bu araştırmayı yaparken, tez danışmanım ve kendisinden çok şey öğrendiğim Yrd. Doç. Dr. Bülent ARI'ya, Her zaman büyük yardımlarını gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Hüseyin GÜFTÂ'ya, bu çalışmaya başlamadan önce beni SPSS Yüksek Lisans dersine misafir öğrenci olarak kabul eden Yrd. Doç. Dr. İsmail GELEN'e, Yaratıcı Drama ile ilgili önemli kaynakları temin etmemde bana yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Ruken AKAR'a, Tez çalışmamda yardımlarını gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Bilginer ONAN ve Yrd. Doç. Dr. Eyyup ÇOŞKUN'a, her zaman yanımda olan aileme, sabır ve yardımlarından dolayı hayat arkadaşım Ayşe KARATEKE'ye, teşekkürlerimi bir borç bilirim.

YARATICI DRAMANIN İLKÖĞRETİM II. KADEMEDE 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
YAZILI ANLATIM BECERİLERİNE OLAN ETKİSİ

Ercan KARATEKE

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ Olarak Hazırlanmıştır.

Hatay
Temmuz, 2006

YARATICI DRAMANIN İLKÖĞRETİM II. KADEMEDE 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
YAZILI ANLATIM BECERİLERİNE OLAN ETKİSİ

Ercan KARATEKE

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ Olarak Hazırlanmıştır.

Hatay
Temmuz, 2006

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd.Doç.Dr.Bülent ARI

Üye : Yrd. Doç. Dr. Hüseyin GÜFTÂ

Üye :Yrd. Doç. Dr.Süleyman HATİPOĞLU

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

.../.../2006

Prof.Dr.Cemal YÜKSELEN
Enstitü Müdürü

1.GİRİŞ

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan, duyguların, düşüncelerin, tasarıların aktarılmasını sağlayan canlı bir varlıktır. Canlı bir varlık olmasının bir sebebi de, kültürün taşıyıcısı ve koruyucusu olmasından gelmektedir.

İletişimin en önemli unsurlarından olan dil, elbette bir değişim ve gelişim süreci geçirmiştir. Günümüzde akıl almaz bir hızla gelişen teknoloji iletişimi hem olumlu, hem de olumsuz etkilemiştir.

Her dilin kendine özgü yapısı ve kuralları vardır. O dili konuşan bireyler aynı zamanda kullandıkları dili de işlerler. Süreç içerisinde kullanılmayan sözcükler yavaş yavaş unutulurken, bunların yerini yeni sözcükler alır. Aynı şeyi yazılı anlatım türlerinden olan mektup için de söyleyebiliriz. Artık insanlar daha hızlı ve daha ekonomik olduğu için elektronik postayı mektuba tercih etmektedirler.

İnsanoğlunu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden birisi olan dil, düşünme ile yakından ilişkilidir. İnsanların sahip oldukları sözcüklerle düşündükleri artık bilimsel olarak saptanmış bir gerçektir. Bu bağlamda dil eğitiminin amaçları arasında, sözcük dağarcığını geliştirmenin anlama ve anlatıma katkısı büyük olacaktır.

Dil becerilerinden birisi de **“anlatım”**dır. Anlatım sözlü ve yazılı olmak üzere iki başlık altında incelenir. Yazılı anlatımın bir diğer adı da kompozisyonudur. Yazılı ifade becerilerini geliştirmek için sıkça başvurulan yol olan kompozisyon, gereği gibi kullanılmadığında öğrenciler için sıkıcı ve gereksiz etkinlikler olarak değerlendirilmektedir. Oysa yazılı ifade becerisi yazmakla kazanılabilir. Bunun için de öğrencilerin yazmaya teşvik edilmesi gerekir.

Yalçın’a göre(2002:35) kompozisyonu oluşturan unsurlara baktığımızda; planın önemli bir yere sahip olduğunu görürüz. Kompozisyonda planın duygu ve düşüncenin belli bir sıra dahilinde aktarılmasını sağladığını ve böylece düşüncelerin savruk olmasını önlediğini görürüz.

Kompozisyonun bu saydığımız unsurlarını da göz önüne alarak, öğrencilerimizi yazmaya teşvik ederek, yazılı ifadelerini güçlendirmenin bir yolu da **“Yaratıcı drama”**dır. Yaratıcı drama ile yapılan yazılı anlatım etkinlikleriyle öğrencilerin, özgür bir atmosferin de etkisiyle daha yaratıcı oldukları gözlenmiştir.

Bu çalışmada ilköğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarında, yaratıcı dramanın bir teknik olarak kullanılmasının ne gibi yararları olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.1.Yöntem

Bu çalışmada Deneysel yöntem uygulanmıştır. Seçilen öğrenciler deney ve kontrol gruplarına ayrılarak, daha önceden belirlenen denenceler sınanmıştır. Deneklerin birbirini etkilemesini önlemek amacıyla, araştırma iki farklı okulda yapılmıştır. Deney grubuna yaratıcı drama yöntemi uygulanırken, kontrol grubuna geleneksel yöntemler uygulanmıştır. Böylece yaratıcı dramanın yazılı anlatım becerilerine olan etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.2.Amaçlar

Bu çalışmamızda; İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım etkinliklerinde, bir cümlede kullanmış oldukları sözcük dağarcığında, yaratıcı dramanın ne gibi etkileri olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bunu belirlemek için de deneysel bir çalışma yapılmıştır.

Öğrencilerin kompozisyonlarında kullanmış oldukları sözcüklerin yanı sıra, onların yine aynı kompozisyonlardaki morphem, hece ve cümle sayılarının da birbirlerine oranları belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu bağlamda çalışmanın ana temasını: Yaratıcı drama teknikleriyle yapılan kompozisyon etkinliklerinin, öğrencilerin kompozisyon çalışmalarının sözcük dağarcığına etkisi oluştururken: Çalışmanın alt temalarını da; yine yaratıcı dramanın, bu çalışmalardaki morphem, hece, cümle sayılarına etkisi oluşturmuştur.

1.3.Çalışmanın Önemi

Türkçe derslerinde öğrencilerin kendilerini ifade etmede birçok sıkıntı çektiği görülmektedir. Buradaki sorunlar ne anlatacağını(Konu sıkıntısı), nasıl anlatacağını(Plan oluşturamama), neyle anlatacağını(Sözcük dağarcığının eksikliği) bilememekten kaynaklanmaktadır.

Son yıllarda yapılan çalışmalar göstermiştir ki, Yaratıcı drama dil becerilerini geliştirmede en etkili tekniklerden birisidir. Yaratıcı dramanın özündeki özgürlük, insanın tabiatındaki yaratıcılığı ortaya çıkarması açısından önemlidir.

Yaratıcı dramanın bir teknik olarak kullanıldığı yazılı anlatım tekniklerinde, bireyin eğlendiği, kendisini sınırlandıran ve baskı altına alan etkenlerden kurtulduğu, bir rahatlamanın olduğu, bunun da daha yaratıcı düşünmesine katkı sağladığı gözlenmiştir. Bu aşamadan sonra iş; düşüncelerin ve duyguların ifade edilmesine, bir başka deyişle kâğıda aktarılmasına kalmıştır.

Yazılı anlatımın birçok yolu vardır. Hikâye, masal, anı, deneme, otobiyografi vb. Yazılı anlatım türleri içerisinde yer alan, insanların kendilerini tanıttıkları yazılar olan otobiyografi, tür olarak seçilerek bu çalışma içerisinde kullanılmıştır. Bu çalışmanın önemi, yaratıcı dramanın bireylerin kendilerini ifade etme noktasında ne gibi yararları olduğunu ortaya koyması açısından önem taşımaktadır.

1.4.Varsayım

- 1.Verilen eğitim, süre olarak yeterlidir.
- 2.Öğrencilerin ön test ve son test puanları gerçek başarı düzeylerini yansıtmaktadır.
- 3.Öğrenciler sosyoekonomik düzey anketine verdikleri cevaplarda samimidirler.
- 4.Öğrenciler Türkçe dersi tutum ölçeğini içten ve samimi bir şekilde cevaplamışlardır.
- 5.Araştırma süresince kontrol altına alınamayan etkenlerin, tüm denekleri benzer şekilde etkilediği varsayılmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

Bu çalışma;

a.Hatay ili, merkez ilçesindeki iki okulda, 6. sınıflarda öğrenim gören toplam 80 öğrenciyle,

b.Öğrencilerin kendilerini anlattıkları otobiyografi yazılarıyla,

c.Öğrencilerin yaratıcı drama etkinliklerinde yaptığı çalışmalarla,

ç.Uygulama süresince, ilköğretim programında yer alan Türkçe dersi programı ile,

d.Bulgular yapılan istatistiksel tekniklerle sınırlıdır.

1.6.Temel Kavramlar

Bu bölümde, tez çalışmasında kullanılan kavramlar açıklanmıştır.

1.6.1. Morfem

Bir kelimenin anlamına etki eden en küçük birime verilen addır.

1.6.2.Ön Test

Araştırma öncesinde deneklere yazdırılan kompozisyon çalışması.

1.6.3.son Test

Araştırma sonunda deneklere yazdırılan kompozisyon çalışması

1.6.4.Sosyoekonomik Düzey Anketi

Deneklerin sosyoekonomik düzeylerini tespit etmek amacıyla hazırlanmış anket.

1.6.5.Tutum Ölçeği

Deneklerin Türkçe dersine olan tutumlarını belirlemek için hazırlanmış anket.

1.6.6.Türkçe Programı

Araştırmanın yapıldığı zamanda Milli Eğitim Bakanlığının İlköğretimde uyguladığı program.

1.6.7.Yeni Türkçe Programı

2006 / 2007 Eğitim Öğretim yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığının İlköğretimde uygulayacağı program.

2.MİLLİ EĞİTİM TEMEL KANUNU ve TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

2.1. Milli Eğitim Temel Kanunu

Kanun Numarası :1739

Kabul tarihi :14.06.1973

Yayımlandığı Resmi Gazete :24.06.1973/14574, 16.06.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunla yapılan değişiklikle 18.06.1983 tarih ve 18081 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Kanunun Kapsamı :

Madde 1.Bu kanun Türk Milli Eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar.(Anayasa 1997:6)

2.1.1.Türk Milli Eğitiminin Amaçları

2.1.1.1.Genel Amaçlar

Millî Eğitimin genel amacı bütün bireyleri;

1. Atatürk ilke ve inkılâplarına ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Millîyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgî, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yaptırmaktır.

2.1.1.2.Özel Amaçlar

Madde-3.Türk eğitim ve öğretim sistemi genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

2.1.2.Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri

- 1.Genellik ve Eşitlik
- 2.Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları
- 3.Yönelme
- 4.Eğitim Hakkı
- 5.Fırsat ve İmkân Eşitliği
- 6.Süreklilik
- 7.Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Millîyetçiliği
- 8.Demokrasi Eğitimi
- 9.Lâiklik

10.Bilimsellik

11.Plânlılık

12.Karma Eğitim

13.Okul ile Ailenin İş Birliği

14.Her Yerde Eğitim

1.Genellik ve Eşitlik

Madde-4. Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

2.Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları

Madde-5. Millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

3.Yöneltme

Madde-6. Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. Millî eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, orta öğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir. Yöneltilmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır.

4.Eğitim Hakkı

Madde-7. Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

5.Fırsat ve İmkân Eşitliği

Madde-8. Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

6.Süreklilik

Madde-9. Fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

7.Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği

(Bu başlık “Atatürk İnkılâpları ve Türk Milliyetçiliği” iken 16.06.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunun 2.maddesi ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.)

(Bu madde 16.06.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunun 2.maddesi ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.)

Madde-10. Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Millî ahlâk ve millî kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Millî birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile iş birliği yapılarak Millî Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

8.Demokrasi Eğitimi

(Bu madde 16.06.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunun 3.maddesi ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.)

Madde-11. Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasî ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasî olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

9.Lâiklik

(Bu madde 16.06.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunun 4.maddesi ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.)

Madde-12. Türk millî eğitiminde lâiklik esastır. Din kültürü ve ahlâk öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

10.Bilimsellik

Madde-13. Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir. Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmesinin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı yapılır.

Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddî ve manevî bakımdan teşvik edilir ve desteklenir.

11.Plânlılık

Madde-14. Millî eğitimin gelişmesi iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitimi, insan gücü-istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde plânlanır ve gerçekleştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve her türdeki örgün ve yaygın, meslekî eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

12.Karma Eğitim

Madde-15. Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkân ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

13.Okul ile Ailenin İş Birliği

(Bu madde 16.06.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunun 5.maddesi ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.)

Madde-16. Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında iş birliği sağlanır. Bu maksatla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişleri Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

14. Her Yerde Eğitim

Madde-17. Millî eğitimin amaçları yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, iş yerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır. Resmî özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Millî eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tâbidir.(1739 no'lu Milli Eğitim Temel Kanunu)

2.2. Türkçe Öğretimi

Dil, toplumdaki bireylerin duygu ve düşüncelerini birbirlerine aktarmalarını sağlayan bir araçtır. Dil, başlangıçta aileden ve yakın çevreden gelişigüzel öğrenilirken, süreç içerisinde de okuldaki sistemli yolla da, sağlam bir temele oturtulmaktadır.

Bireyin yaşının ilerlemesi, ihtiyaçlarının da bu paralelde artması, yaşamının daha karmaşık bir hale gelmesi, dil açısından gelişimi de beraberinde getirmektedir. Yaşamının ilk yıllarında basit cümlelerle isteklerini, sıkıntılarını çevresine aktarabilen birey için ileriki yıllarda bu durum aynı şekilde geçerli değildir.

Dile kültürün taşıyıcısı ve koruyucusu nazarıyla bakıldığında, dil öğretimi tesadüfî yaşantılara bırakmanın ne kadar yanlış olduğunu görürüz. Dil eğitiminin okullarda önemli bir yere sahip olmasının gerekçelerinden biri, hatta en önemlisi de budur.

Bugün İlköğretim okullarında okutulan Türkçe dersinin programı, Milli Eğitim Bakanlığının 22.9.1981 tarih ve 172 sayılı kararıyla kabul edilmiş ve 26 Ekim 1981 ve 2098 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanmıştır. Bu programda, Ana dilin etkinlik alanları dört temel başlıkta ele alınmıştır;

- Anlama
- Anlatım
- Dilbilgisi
- Yazı

2.2.1. Dinleme ve İzleme

Sever ' e göre(2000:9) dinleme, iletişim ve öğrenmenin en temel yoludur. İletişim sürecinde, öğrenmenin gerçekleşebilmesi için. "kaynak" tarafından iletilenlerin "alıcı" tarafından paylaşılması gerekir, iletilenlerden alıcının yeni yaşantılar kazanabilmesi ise onun dinleme becerisindeki birikimleriyle yakından ilgilidir.

Yaşamın her alanındaki ilişkileri (okul, iş, toplumsal ilişkiler vb.) kuşatan dinleme beceri ve alışkanlığı, okul öncesi dönemde, kendiliğinden doğal biçimde edinilmektedir. Ancak, edinilen bu beceriler, öğrencileri dinlediklerini anlayan, ayıran, değerlendiren kişiler haline getiremeyebilir. Bu nedenle, öğrencileri dinlediklerini anlamaya, ayırmaya, eleştirip değerlendirmeye götüreceği beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasında ana dili öğretimine ve bu öğretimi yapan kişilere büyük sorumluluklar düşmektedir.

Demirel'e göre(1999:34)Dinlemenin öğrenme sürecindeki yeri ve önemi büyüktür. Öğrencinin bir ders süresi boyunca dinleyerek ve izleyerek öğrenebileceği bir konuyu, ders dışında öğrenebilmesi için üç katı fazla zaman ayırması gerekmektedir. Bunun nedenleri şöyle açıklanabilir;

- a. Sınıf içinde yapılan sözlü anlatımlar konunun özünü ve en can alıcı yanlarını öğrenciye verme olanağı sağlar.
- b. Anlatımda yazı tahtası, harita, çizelge vb. görsel materyallerin kullanılması, dinleme ve izleme olanağını artırmaktadır. Bu da anlamayı kolaylaştırmaktadır.
- c. Sınıf içi grup etkileşimi öğrenmede etkilidir.

Demirel(1999:36) dinleme öğretiminde izlenecek sırayı şu şekilde anlatmaktadır;

I.Dinleme Öncesi Etkinlikler:

1.Tanıtma: Dinlenilecek konu hakkında bilgi verilir.

2.Kestirme: Konu hakkında tahminde bulunma. Dinlenecek konunun başlığı söylenir, resim ve ipuçları verilerek metnin kestirilmesi istenir.

3.Sahnenin Oluşturulması: Dinlenecek metinde geçen olay görsel olarak da görmelerini sağlamak, böylece metni daha iyi anlamalarına yardımcı olmaktır. Bunun için resim, fotoğraf, çizgi resim ve posterler kullanılır.

4.Yeni Sözcüklerin Öğretimi: Dinlenecek metinde geçen yeni sözcükler ve gerekirse yeni cümle yapıları öğretilir.

5.Amaçlı Dinleme: Dinleme etkinlikleri amaçlı yapılmalıdır. Metinler amaçlı dinlemeyi sağlayabilmek için başlangıç düzeyinde üç kez dinletilmeli ve daha sonra öğrencilerin dinlemeleriyle ilgili genel sorulara cevap vermeleri istenmelidir.

II. Dinleme Anındaki Etkinlikler:

1.Öğretmen metni yüksek sesle okur. Öğrenciler, kitapları kapalı olduğu halde öğretmeni dinlerler.

2.Öğrencilerin metni dinlerken farklı tonlama ve vurgulamalara dikkat etmeleri istenir.

3.İlköğretim 1. 2. 3. sınıflarda öğrencilerin dinlediklerini tekrar etmeleri istenir.

4.Öğrencilerin amaçlı dinleme sorularına cevap verebilmeleri için dinlediklerini not etmeleri istenir.

III. Dinleme Sonrası Etkinlikler:

1.Dinlenen metinle ilgili ayrıntılı sorulara cevap verilir.

2.Dinlenen metnin sözlü ya da yazılı özeti çıkarılır.

3.Giriş ve gelişme kısmı dinlenen bir hikâyenin sonuç kısmının tamamlanması istenir.

4.Metni dinlerken ya da dinledikten sonra duyulanları resimle ifade etmeleri istenir.

5.Dinlenen metin ile ilgili resimlerin ya da cümlelerin olay sırasına göre dizilmesi istenir.

6.Dinlenenleri yazma ya da dikte etme etkinliklerine yer verilir.

7.Duyulan eksik cümleler tamamlanır.

8.Dinlenen metne uygun başlık önerilir.

9.Metinde boş bırakılan yerleri doldurma çalışmalarına da yer verilir.

2.2.2. Okuma ve Okuduğunu Anlama

Sever (2000:11)'e göre okuma etkinliği duygu ve düşüncelerin kavranması, çözümlenmesi ve değerlendirilmesi gibi fizyolojik, zihinsel ve ruhsal yönleri bulunan

karmaşık bir süreçtir. Görme, anımsama, seslendirme ve değerlendirme gibi girişik eylemleri içeren bu etkinliğin genel nitelikleri şöyle özetlenebilir:

- 1.Okuma bir iletişim sürecidir.
- 2.Okuma bir algılama sürecidir.
- 3.Okuma bir öğrenme sürecidir.
- 4.Okuma bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlu bir gelişim sürecidir.

Okuma eylemi gözlerin ve ses organlarının çeşitli hareketleri algılaması ve zihnin yazılı sembolleri anlaması ile oluşur. Okuma yoluyla, yazar ile okuyucu arasında bir bağ kurulur ve okuyucudan yazarın iletmek istediği mesajın ne olduğunu anlaması istenir.(Demirel 1999:50)

Demirel okuma etkinliğinin amaçlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- 1.Doğru, sürekli ve anlayarak okuma becerisi kazanabilme.
- 2.Sözcük hazinesini zenginleştirebilme.
- 3.Okumanın bilgi kazanmanın yollarından biri olduğunu kavrayabilme.
- 4.Doğru ve güzel bir dille yazılmış metinleri okuyarak anlatım gücünü geliştirebilme.
- 5.Okumayı zevkli bir alışkanlık haline getirebilme.

2.2.3. Anlatım(Yazma – Konuşma)

İnsanlar sosyal bir varlık olmaları neticesinde en eski zamanlardan beri hissettiklerini, duygu ve düşüncelerini resim, söz ya da yazı ile ifade etmeye çalışmışlardır. Konuşma ve yazma, iletişimin vazgeçilmez unsurlarındandır. Bu bağlamda sözlü ve yazılı anlatımın amaçları için, bireylerin duygularını, düşüncelerini, kurgularını, hissettiklerini iyi ve anlaşılır bir şekilde anlatmasıdır, denilebilir.

Demirel'e (1999:59) göre yazma, yazma becerisini mekanik bir oluşum süreci değil, eleştirel bir düşünme süreci olarak algılamak ve bilmek gerekir.

Yazma yeteneği yazmakla kazanılabilir. İlköğretimde yazılı anlatım etkinliklerinde öğrencilerin yakın çevresi ve yaşantılarıyla, düzeylerine uygun etkinlikler yapması onların yazma yeteneklerini geliştirecektir. Yaratıcı dramının yazılı anlatım etkinliklerinde kullanılmasıyla, dramının doğasındaki özgür ve

yaratıcı havanın etkisiyle öğrenciler daha etkili, daha yaratıcı yazılar yazabilmektedirler.

Yazı ile konuşma arasında birtakım farklılıklar vardır:

a.Konuşmada ses, jest, mimik varken yazılı anlatımda bunlar yoktur.

b.Konuşmada yapılan yanlışları fark etmek, düzeltmek zordur. Yazılı anlatımda ise yapılan hataları düzeltmek daha kolaydır.

c.Yazılı anlatımda yazılanın daha iyi anlaşılmasını sağlayan kurallar vardır; Noktalama işaretleri, imlâ kuralları gibi.

Konuşma, yazma gibi bir anlatma becerisidir. Konuşma becerisi gelişmiş olan kişilerin anlatımı, bir düzen ve akıcılığa sahiptir. Bu düzen ve akıcılığı, konuşmada sağlayan kişilerin yazılı anlatımda da yakalaması mümkündür. Yani güzel konuşma becerisi kazanmış bireylerin aynı zamanda yazma becerilerini de geliştirmiş olmaları beklenir

Demirel (1999:45-47)'e göre ilkokula Türkçe'yi konuşuyor olarak gelen çocuklarda şu eksiklikler ve yetersizlikler görülmektedir:

- 1.Çekingenlik,
- 2.Yerel ağızla konuşmak,
- 3.Sesi ayarlayamamak,
- 4.Kısa ve yetersiz konuşmak,
- 5.Gereksiz şeyler söylemek,
- 6.Dağınık konuşmak,
- 7.Sözcük dağarcığının fakirliği,
- 8.Konuşurken gereksiz el-kol, gövde hareketleri yapmak.

2.2.4.Anayasada Türkçenin Yeri

7 Kasım 1982 tarihinde kabul edilen ve hâlâ yürürlükte olan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Birinci Kısım Genel Esaslar" başlığı altındaki 3.maddesinde yer alan "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir." İfadesiyle Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin tek bir dili olduğu vurgulanmaktadır. Aynı bölümün 4. maddesinde ise devletin dili ile ilgili hükmün asla değiştirilemeyeceği ifade edilmiştir.

2.2.5.İlköğretim Kurumları Türkçe Eğitimi Programı

2.2.5.1.Genel Amaçlar

İlköğretim okullarında Türkçe öğretiminin amacı, Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

1. Öğrencilere, görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlama gücü kazandırmak;
2. Onlara, görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, incelediklerini ve düşündüklerini, tasarladıklarını söz ya da yazı ile doğru ve amaca uygun olarak anlatma beceri ve alışkanlığını kazandırmak;
3. Öğrencilere Türk dilini sevdirmek, kurallarını sezdirmek; onları, Türkçeyi gelişim süreci içinde bilinçle, özenle ve güvenle kullanmaya yöneltmek;
4. Onlara, dinleme, okuma alışkanlık ve zevkini kazandırmak; estetik duygularının gelişmesinde yardımcı olmak;
5. Türlü etkinliklerle öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirmek;
6. Onların ulusal duygusunu ve ulusal coşkusunu güçlendirmede kendi payına düşeni yapmak;
7. Sözlü ve yazılı Türk ve dünya kültür ürünleri yoluyla, Türk kültürünü tanıma ve kazanmalarında; Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, hayatı insanlığı sevmelerinde yardımcı olmak;
8. Onlara, bilimsel, eleştirci, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını kazandırmada Türkçe dersinin payına düşeni gerçekleştirmektir.

Açıklamalar:

1. Türkçe, çocuğun, her şeyden önce anlama ve anlatma gücünü geliştirecektir. En yaygın ve doğal anlaşma aracı konuşmadır. Günlük hayatımızda söylenenleri anlamak, dille ilgili etkinliklerin başında gelir. Ancak, anlamanın türlü biçimleri vardır. Kuşkusuz, konuştuğumuz kimselerle anlaşmamızı en iyi sağlayan, bize söylenenleri doğru ve eksiksiz anlamamızdır. Doğru anlamak demek; bize aktarılmak istenen bilgi, duygu, düşünce vb.yi, olduğu gibi, bir yanlışlığa yol açmadan ve hiçbir şüpheli nokta kalmayacak biçimde, bütün boyutları ile kavramak demektir.

Bize anlatılmak istenileni, bazen yer yer atlayarak algılarız; böyle durumlarda biz, söyleneni eksik anlamışız demektir. Tam anlamak ise, bir duygu ya da düşünceyi kendi akışı içinde, kopukluklara uğramadan anlamaktır.

İyi bir ana dili eğitimi görmüş kimse, kendisine anlatılmaya çalışılan bir bilgi, duygu ya da düşünceyi, herhangi bir noktayı atlamadan, sırasını bozmadan, olduğu gibi kavrayabilir, anlayabilir.

Yazılı bir metni böylesine anlamak ise sözlü anlatılanı anlamaya göre daha karmaşık bir iştir. Çünkü, yazılı metinde önce yazıyı, yazıdaki düğüm noktalarını çözmek gerekir. Bunun içindir ki okullarımızda okumaya, yazılı bir metni anlatmaya büyük önem verilmektedir. Bu, yerinde bir tutum olmakla birlikte günümüzde görsel ve işitsel araçların hızla gelişerek günlük hayatımızda çok etkin bir rol kazanmış olması, dinleyerek, dinlemesini bilerek anlamayı da ön plâna getirmiş bulunmaktadır. Toplumsal ve demokratik yaşayışın gelişmesi, radyoda, televizyonda, açık havada ya da bir salonda izlenen bir konuşmayı anlamamanın önemini büyük ölçüde artırmıştır.

Bu yüzdendir ki yazılı metinlerin okunup anlaşılmasının yanında, dinlenen bir konuşmanın veya konferansın anlaşılmasına da önem vermek gerekir. Yani yalnız okunulan metni anlama değil, konuşulan ve dinlenileni anlama da Türkçe dersinin etkinlikleri arasındadır.

2. Birbirimizle anlaşmamızda bize söylenenler:, okuduklarımızı anlamamız, olayın yalnız bir yanını oluşturur. Anlaşmanın sağlanabilmesi için bizim de karşımızdakilere düşündüklerimizi, duygularımızı, gördüklerimizi, istediklerimizi sözle ya da gereğinde yazı ile anlatmamız gereklidir. Karşımızdakilerle anlaşabilmemiz için bize söylenenleri tam ve doğru olarak anlamamız ne kadar önemli ise, onların da bizim söylediklerimizi tam ve doğru anlayabilmeleri için, düşünce, duygu ve dileğimizi aynı biçimde tam, doğru ve amacımıza uygun olarak anlatmamız da o kadar önemlidir. Çağımızdaki toplumsal yaşayış, demokratik düzen, başkalarını anlama kadar, kendimizi anlatmamızı da zorunlu kılmaktadır.

Anlaşmanın en yaygın ve doğal biçimi konuşmadır. Bunun içindir ki, çocuklarımıza her şeyden önce doğru ve düzgün konuşma, anlatmak istediklerini en kısa yoldan ve karşındakilerin zihinlerinde karanlık bir nokta bırakmayacak biçimde anlatma beceri ve alışkanlığı kazandırmak gereklidir.

Yazılı anlatım, sözlü anlatımdan biraz farklı ve karmaşıktır. Konuşurken dinleyenin göstereceği tepkiler (yüz ifadesinin değişmesi soru sorması vb.) bizi hemen etkileyerek amacımız yönünden konuşmamızı, şu ya da bu doğrultuda değiştirebilmeyi yönlendirmesine karşın, yazıda böyle bir imkân yoktur. Yazıda her şeyi önceden iyice hesaplayarak, yazımızı okuyacak kimsenin düşünce ya da duygularımızı tam bizim istediğimiz biçimde anlamasını sağlayıcı önlemleri önceden almamız gerekir. Çünkü yapacağımız yanlışları sonradan şu ya da bu biçimde düzeltmez, eksikleri tamamlayamayız. Ayrıca yazılı anlatımın belli ve kesin kuralları vardır; yazı yazarken bunlara uymamız, düşüncelerimizi kurallara uygun cümleler durumuna getirmemiz, bu cümleleri en etkili ve amacımıza en iyi varacak biçimde sıralamamız gerekir.

Bunun içindir ki, yazma öğretimi ve yazılı anlatım, öteden beri Türkçe dersinin en önemli etkinliklerinden biri olagelmıştır; böyle olmayı da sürdürecektir.

Ancak, sözlü anlatımın günümüzün koşulları içinde kazandığı büyük önem göz önünde tutularak Türkçe derslerinde yazılı anlatım etkinliği yanında, sözlü etkinliklere de bu önemine uygun bir yer vermek zorunluluğu vardır.

3. Her dil, kendi kurallarını kendisi yaratır ve kurallar içinde yaşar, gelişir.

Çocuklar, ana dillerini önce kulaktan, yaşayarak öğrenirler, Ana, baba ve yakın çevreden öğrenilen bu dil, dilin ana kurallarına uygundur. Çocuk, çeşitli bölgelerde birbirine göre pek az özellik gösteren bu kurallara farkında olmadan uyar; dilini kurallara uygun olarak kullanma becerisini yine farkında olmadan kazanır.

İlköğretim döneminde okul, dil öğrenimini önce bir sistem içine sokar ve yavaş yavaş öğrencilere dilin kurallarını sezdirir; onların, dillerini bu kurallara uygun olarak kullanmalarında bir bilince varmalarını sağlar.

Öğrenci, bu bilinci kazandıktan sonradır ki dile saygı duyar. Dili kullanırken özen gösterir. Giderek dilimizin özellik, incelik ve güzelliklerini sezip dilini sever.

4. Ulusal kültürümüzün yeni kuşaklara aktarılması, ortak bir kültür yoluyla kuşaklar arasında bağlılık kurulmasının sağlanması, millî eğitimimizin temel görevleri arasındadır. Okulda bu görevin yerine getirilmesinde en büyük ağırlık ve sorumluluk Türkçe derslerine düşmektedir. Çünkü ulusa kültürümüzün en canlı, en birleştirici, millî şuuru en iyi biçimde yaratıcı, ulus ve yurt sevgisini besleyip güçlendirici örnekler, Türkçe yazılmış sanat eserleridir ve çocuk, bu eserlerin ilk örnekleriyle ancak Türkçe derslerinde karşılaşacaktır.

Öte yandan öğrencilerin evrensel kültür ve sanat eserleri ile karşılaşmaları da okulda ve özellikle Türkçe derslerinde başlayacaktır Türkçe öğretmenlerinin bu ilişkiyi en iyi ve yararlı sonuçlar verecek biçimde ayarlamaları, kültür ile evrensel kültürün birbirlerini tamamlayıp geliştirmesini sağlayacak tedbirler almaları ve öğrencilerin hayata ve dünyaya en geniş açıdan, en iyi, en insancıl ve en sağlıklı duygularla bakmalarını sağlayacak bir yol izlemeleri gerekir.

Bunun için öğretmen, Türkçe derslerinde yapacağı çeşitli çalışmalarla öğrencilerine önce kitap okuma alışkanlığı ve zevki kazandıracak; onların, değerli eserleri kendi başlarına arayıp bulacak ve okuduklarını değerlendirebilecek düzeye gelmelerini sağlayacaktır.

Okuma alışkanlığı okul çağında edinilir ve bu alışkanlıklar her çocuğa kazandırılabilir. Çünkü okuma yazmayı yeni öğrenen bir çocuk için her yazılı metin ilgi çekicidir. Öğretmen, başlangıçta bu ilgiyi beslemeli, onun kaybolmamasına çalışmalı ve o ilgiden yararlanarak çocuğu hoşlanacağı türden kitaplar okumaya yöneltmelidir.

Öğrencilerin hoşlandıkları türler, birbirlerinden farklı olabilir; bu çok doğal bir durumdur. Onları aynı türden eserleri okumaya zorlamak zararlı sonuç verir. Zaten amaç öğrencileri aynı kalıba sokmak değil onlara okuma alışkanlığı kazandırarak kişiliklerini geliştirmektir. Öğretmenin her zaman göz önünde tutacağı şey, önce çocuğun okuma eğilimini saptamak ve onu, o yönde geliştirmektir.

Öğretmenin sürekli izlemesi sonucu aşamalıya ve düzeye özen göstererek zamanında ve yerinde yapacağı küçük yardım ve özendirmeler, öğrencilerin okuma alışkanlık ve zevkini kazanmalarını sağlayacaktır.

Ancak, bu çalışmalar sırasında öğrenciler, bir kitabı kendi kendilerine okurken özellikle nelere dikkat edecekleri, eserlerin plânını, düşünce yapısını, değerli değersiz yanlarını nasıl saptayacakları vb. hususlarında öğretmenin yardımına ve yol göstericiliğine ihtiyaç duyacaklardır.

Bunun içindir ki öğretmen, öğrencilerine sadece okuyacakları ve okumaları gereken kitapları tavsiye etmek ve bu yönden onları izlemekle yetinmemeli, bir yandan derslerde metin incelemesi çalışmaları ile onlara bir küçük parça üzerinde derinliğine inceleme yollarını birlikte uygulayarak öğretirken, bir yandan da onları kendi başlarına okuyacakları tam ve büyük eserleri nasıl değerlendireceklerini, bu eserlerden nasıl yararlanacaklarını, yine aşamalılığı ve öğrenci düzeyini göz önünde tutarak göstermelidir.

5. İnsan kelimelerle düşünür. Biz, en önemsiz bir ihtiyacımızdan en çapraşık duygu ve düşüncelerimize kadar başkalarına açıklamak istediklerimizi ancak kelimelerle anlatabiliriz.

Çocuğun, başlangıçta annesinden öğrendiği dil, ailesinin, yakın çevresinin sosyal ve kültürel düzeyine göre değişmekle birlikte, doğal olarak, ancak en ilkel, yalın ihtiyaçlarını karşılayacak durumdadır. Yapı ilerleyip çevresi genişleyerek ihtiyaçları çeşitlendikçe, çoğaldıkça çocuğun kelime dağarcığı da genişler, zenginleşir. Yalnız bu gelişme, sistemsizdir ve çevre imkânları ile sınırlıdır. Çocuğun kelime dağarcığı, asıl okulda zenginleşir. Özellikle, Türkçe dersinin türlü etkinlikleri okuma, dinleme, anlama, anlatma çalışmaları, bu zenginleşmeyi hem bir sisteme bağlar hem de hızlandırır. Öğrenci, okulda duygu ve düşüncelerini, istediklerini daha tam, daha açık ve etkili anlatabilmek için kendine mal etmesi gerekli olan kavramları gittikçe çoğaltarak kazandığı gibi, kelimeler arasındaki ince anlam farklarını ve türlü ilişkileri de öğrenir.

6. Türkçe bir bilgi dersi değil, bir ifade ve beceri dersidir. Öğrencinin zihin ve ruh gelişmelerinde ana dil öğretiminin rolü, başka hiçbir dersle ölçülemeyecek kadar büyüktür. Türkçe dersleri, öğrencinin:

a. Ulusal kültürümüzün değerli eserleri ile karşılaşmasını sağlayarak ulusal bilincini ve ulusal coşkusunu;

b. Dil bilgisi öğrenimindeki ayrıntıları inceleyerek kuralı sezme ve kurala varma çalışmalarıyla usa vurmasını;

c. Güzel metinlerin zevkini tadarak duygusunu ve Türk diline olan sevgisini;

ç. Türlü metin incelemeleriyle doğru karar verme yeteneğini;

d. Okuma ve özellikle yazma çalışmalarıyla düşünme gücünü;

e. Söz ve yazıyla anlatım konusundaki çalışmalarla da güzel konuşma ve yazma alışkanlığını geliştirecektir.

7. Türkçe derslerinde, öteki derslerde de olduğu gibi, kesin olarak ezbercilikten kaçınmak gereklidir. Türkçe öğretiminde başarı sağlanabilmesi için bir takım kuralların, tanımların öğretilmesi, ezberletilmesi hiçbir anlam taşımaz. Bir öğrencinin, noktanın ve büyük harfin nerelerde kullanılacağını, sıfatın ve zarfın tanımını, fıkranın makalenin özelliklerini ezbere bilmesinin bir yararı yoktur. Böyle bir yol tutulması, belleği yıpratmaktan, zamanı boşa harcamaktan, dersi öğrenci için sevimsiz kılmaktan başka bir şeye yaramaz. Türkçe öğretiminin amaçlarına ters düşer. Önemli olan, öğrencinin Türkçe'yi doğru olarak bilinçle ve güvenle kullanmayı alışkanlık hâline getirmesi, okuduğu veya dinlediği bir parçada işlenen fikri ya da duyguyu kavrayıp sezebilmesi, ondan zevk alabilmesidir.

Türkçeyi doğru olarak, bilinçle ve güvenli kullanmayı alışkanlık hâline getirmenin en etkili yolu, derslerde öğrencilere sık sık düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak anlatma imkân ve koşullarını sağlamaktır. Öğretmen, onları, bir sistem içinde ve kendi seçeceği konularda ne kadar çok konuşturur, yazdırırsa ve bu etkinlikler üzerinde ne kadar çok düşündürür, onların eleştiri yapmalarını sağlarsa, olumlu sonuç almayı o kadar kolaylaştırmış olur.

Öğrencilerin, okudukları bir yazıda, dinledikleri bir konuşma veya konferansta işlenen düşünce ya da duyguları kavrayıp sezebilme yeteneklerinin geliştirilebilmesi için metinler üzerinde çalışırken gözlemlerde bulunmak, kaynakları incelemek, ayrıntıları arayıp bulmak, karşılaştırmalar yapmak, sorunları çözmek suretiyle kurala, tanıma ve bütüne varma yöntemi

uygulanmalıdır. Bu yolla, Türkçe öğretimi, aynı zamanda öğrencilere, bilimsel, eleştirici, yapıcı ve yaratıcı düşünme yeteneğinin kazandırılmasında öteki dersler arasında kendi payına düşen görevi de yerine getirecektir.

Öğrencileri sanat değeri taşıyan eserlerden zevk alabilir hâle getirmenin yolu ise, onları yaşlarına, düzeylerine ve okuma eğilimlerine uygun değerli eserleri okumaya yöneltmek ve özendirmektir.

Bütün bu etkinlikler, kuşkusuz iç içedir; birbirinden soyutlanamaz. Zaten Türkçe dersi kendi içinde bir bütünlük taşır. Uygulamada kolaylık olsun diye okuma, anlama, anlatım, dil bilgisi, yazım gibi bölümlere ayrılmış görünen etkinlikler arasında sıkı bir bağlantı bulunmalı ve bu etkinliklere birbirlerini tamamlayıcı birer öge olarak bakılmalıdır. Bu amaçla, söz gelimi , anlama çalışmalarında gerektiğçe diğer etkinliklerle ilgili çalışmalara yer verilmeli, anlatım konuları işlenirken dil bilgisi ya da yazım kuralları üzerinde durulmalıdır.

Bunun içindir ki Türkçe derslerinde haftanın şu günlerinde okuma, anlama, şu saatlerde dil bilgisi, anlatım çalışmaları yapılacaktır, gibi kesin ayrımlara gidilmesi doğru değildir. Ancak, çalışmalarda bir plansızlıktan da dikkatle kaçınılması gerekir.

8. Türkçe, bir araç ders olarak okulda öğretimin temelini oluşturur. Çocuğun başlangıçta annesinden ve yakın çevresinden öğrendiği dil pek yalındır, ham bir araç durumundadır. Ana dili, okulda sistemli bir biçimde geliştirilir. Öyle ki, ana dili etkinlikleri sonucunda çocuk, bir yandan yavaş yavaş çeşitlenen ve genişleyen ilgi alanlarına göre anlama ve anlatma ihtiyacını karşılayacak duruma gelir; bir yandan da bu çalışmalar, onda yeni, değişik ilgi alanları yaratır; çocuğun kendi kendini tanımaya birinci derecede yardım eder.

Dilini, yaşının gerektirdiği sınırlar içinde, yeter derecede öğrenmemiş bir öğrencinin, ilköğretimin 1-5 sınıflarında Sosyal Bilgiler ile Fen Bilgisinin çeşitli ilgi alanlarına, diğer sınıflarda ise öteki derslerin konularına ilgi duyabilmesi, öğretmenlerin sınıfta anlattıklarını, ders kitaplarında okuduklarını anlayabilmesi, anladıklarını anlatabilmesi, dolayısıyla bu derslerde başarılı olabilmesi imkânsızdır. Bu gibi öğrenciler, pek doğal olarak nedenini bilmedikleri bu başarısızlıklarını ortadan kaldırmak için, öğretmenlerinin anlattıklarından bölük pörçük tutabildikleri

notları, ders kitaplarında yazılı olanları ezberleme yoluna başvururlar. Bunun ise ne kadar zararlı olduğu ortadadır.

Bunun içindir ki, ilköğretimin 1-5 sınıflarında öğretmen, ana dili çalışmalarını yalnız Türkçe derslerine bırakmamalı; Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Matematik gibi derslerde de en küçük fırsatlardan yararlanarak, çoğu zaman bu fırsatları kendisini yaratarak, öğrencilerin Türkçe yanlışlarını düzeltmeli; eksiklerini tamamlamalıdır.

Derslerde alanlara yönelmenin başladığı 6 - 8. sınıflarda ise konu daha da önem kazanmaktadır. Çünkü bu kademedeki öğrencilerin, bir anlama ve anlatma aracı olarak Türkçeye olan ihtiyaçları çok daha fazla arttığı hâlde Türkçe dersine ayrılabilen zaman sınırlıdır. Bu yüzden öteki branşların öğretmenleri, kendilerinin de her şeyden önce bir Türkçe öğretmeni olduklarını dikkate alarak, öğrencilerine, okuduklarını anlama ve anladıklarını anlatabilme konusunda yardım etmeli, fırsat buldukça onların dil yanlışlarını düzeltmelidir. Söz gelimi bir Sosyal Bilgiler, bir Fen Bilgisi, hatta Matematik ile ilgili olarak bir kitaptan özet çıkaran, bir gözlem ya da inceleme ödevi hazırlayan, bir soruya sözlü ya da yazılı cevap veren bir öğrenci, bu çalışmalar sırasında bir takım anlama ve özellikle anlatım yanlışları yapıyorsa, o alan öğretmeni, bunların düzeltilmesini, Türkçe dersine bırakmamalıdır.

Bundan başka, öğretmenler, kendilerinin öğrencileri için hayranlıkla taklit edilecek birer örnek olduklarını hiçbir zaman unutmuyarak, her türlü davranışta olduğu gibi, Türkçeyi kullanmada da özen göstermelidirler. Öyle ki çocuk, Türkçe dersinde öğrendiklerinin öğretmenlerce nasıl titizlikle uygulandığını görmelidir, içinde yaşadığı diğer eğitim-öğretim ortamlarında da aynı titizlik gösterilerek daha önceki öğrendiklerine ters düşen bir ortam yaratılmamalıdır.

2.2.5.2.Özel Amaçlar

2.2.5.2.1.Anlama (I-III.Sınıflar) Özel Amaçlar

1.Düzeylerine uygun konuşmaları dinleme, olay, film vb. izleme beceri ve alışkanlığını;

2.Sesli ve sessiz okumanın gerektirdiği iyi alışkanlıkları,

3.Dinlediklerini, izlediklerini, okuduklarını doğru anlama ve yorumlama yeteneğini;

4.Düzeylerine uygun zengin bir kelime dağarcığı,

5.Sınıf, okul, çocuk kitaplıklarından, canlı kaynaklardan vb.den yararlanma istek, beceri ve alışkanlığını;

6.Dinleme, izleme ve okuma yoluyla ilgi uyandırarak çevresini tanımak, sevmeye duygusunu kazandırmaktır.

2.2.5.2.2.Anlatım (I-III.Sınıflar) Özel Amaçlar

Öğrencilere;

1.Kendinin, öğretmenin, aile bireylerinin adlarını, ev ve okul adresini söyleyip yazabilme,

2.Düzeğe uygun sorular düzenleyebilme, sorulara karşılık verebilme,

3.Bilinen kısa bir masalı, bir öyküyü, izlenen bir olayı, düzeğe uygun bir filmi, öğrenilen bir yeri anlatabilme;

4.Sınıfta ya da topluluk önünde işitilebilecek anlaşılabilir gibi, güçlük çekmeden kelimeleri yerli yerinde kullanarak konuşabilme,

5.Bu yaş grubunun kullanmaları gereken yazım kurallarını uygulayabilme,

6.Birlikte çalışabilme, iş birliği yapabilme ve yardımlaşma, beceri ve alışkanlıklarını kazandırmaktır.

2.2.5.2.3. Dil Bilgisi (I-III.Sınıflar) Özel Amaçlar

Öğrencilere;

1.Kullandığı kelimeleri düzgün söyleyebilme, doğru yazabilme, hece ve sesleri ayrı yazabilme,

2.Kelime dağarcığını, düzeğe uygun zenginleştirebilme,

3.Bu sınıfların kullanması gereken yazım kurallarını uygulayabilme ve noktalama işaretlerini kullanabilme,

4.Varlıkların tekil ve çoğul oluşunu kavrayarak adları, yerine göre tekil ve çoğul olarak kullanabilme,

5.Tür adları, özel adları tanıyabilme, bunları adın durumuna uygun biçimleriyle kullanabilme,

6.Varlıkların özelliklerini, niteliklerini, sayılarını, yaptıkları işleri, eylemleri bildiren kelimeleri tanıyıp kullanabilme, beceri alışkanlıklarını kazandırmaktır.

2.2.5.2.4. Anlama(IV-V.Sınıflar) Özel Amaçlar

1.Edindikleri dinleme, izleme beceri ve alışkanlığını düzeyine göre geliştirmek;

2.Sesli ve sessiz okumayla ilgili beceri ve alışkanlıklarını geliştirmek,

3.Duygu ve düşünce ürünlerinden ve güncel yayınlardan kendi düzeyinde çıkanları tanıyarak kavramalarını sağlamak,

4.Kelime dağarcığını(Dilimizin yapısıyla ilgili özellikleri de sezmiş olarak) düzeylerine göre zenginleştirmek,

5.Sözlük, ansiklopedi vb. başvuru kitapları ve kaynaklardan yararlanabilme alışkanlık ve becerisini kazanabilmek,

6.Kitaplardan yararlanma becerisini geliştirmek,

7.Kitap edinme isteğini arttırmak,

8.Dinleme, izleme ve okuma yoluyla yakın ve uzak çevrelerine olan ilgilerini geliştirmek ve bilgilerini arttırmaktır.

2.2.5.2.5. Anlatım(IV-V.Sınıflar) Özel Amaçlar

1.Düzgün, doğru cümlelerle soru sorabilme, sorulara karşılık verebilme, küme ya da sınıfta konuşulanlara, tartışılanlara katılabilmek, varılan sonuçları anlatabilmek,

2.Bu yaş grubunun kullanmaları gereken yazım kurallarını uygulayabilme, noktalama işaretlerini kullanabilme,

3.Düzeğe uygun bir filmi, bir olay yazısını kısaca, sırayla anlatabilmek, ana fikrini belirtebilme, okuduğu bir kitabın konusunu özetleyebilme,

4.Yakın çevrede gördüklerini, bildiklerini, yaptıklarını, yaşadıklarını, dinlediklerini, edindiği bilgileri kümeye ya da sınıf arkadaşlarına anlatabilme,

5.Yakın çevresi ve kendi yaşadığıyla ilgili bir konu üzerinde duygu ve düşüncelerini düzeye uygun olarak belirtebilme,

6.Günlük hayatta gerekli olan konuşma ve yazışma biçim ve yöntemlerini uygulayabilme,

7.Gereğinde uygun okunaklı bir yazı yazabilme beceri ve alışkanlıklarını kazandırmaktır.

2.2.5.2..6. Dil Bilgisi(VI -VIII. Sınıflar) Özel Amaçlar

1.Kelime dağarcığını, düzeye uygun olarak zenginleştirebilme;

2.Bu sınıfların kullanması gereken yazım kurallarını uygulayabilme ve noktalama işaretlerini kullanabilme,

3.Sesli ve sessizlerle ilgili kuralları uygulayabilme,

4.Cümle içinde yüklem, özne ve tümleci bulabilme, özne ve yüklem tekil – çoğul yönünden ilişkisini doğru olarak belirtebilme,

5.Cümle içinde adları, fiilleri, sıfatları, zamirleri, zarfları, ad ve sıfat tamlamalarını tanıyabilme, yerli yerinde kullanabilme,

6.Fiilin üç temel zamanını, üç temel kişiyi kavrayabilme,

7.Beceri ve alışkanlıkları kazandırmaktır.

8.Öğrencilerin önceki sınıflarda öğrendiklerini pekiştirmektir.

2.2.5.2.7. Anlama (VI -VIII.Sınıflar) Özel Amaçlar

Öğrencilerin edindikleri dinleme, izleme alışkanlık ve becerisini, düzeylerine uygun duygu ve düşünce ürünlerini, konuşmaları, güncel yayınları anlayabilecek, eleştirebilecek ve onlardan yararlanabilecek ölçüde geliştirmek;

2. Sesli ve sessiz okuma hızını artırmak ve tekniğini kusursuz duruma getirmek;

3. Kelime dağarcığını, Türk Dil inkılâbı ve çağdaş gelişimi doğrultusunda zenginleştirmek;

4. Öğrencilere dipnot, dizin, sözlük, ansiklopedi, her türlü başvurma ve kaynak eserlerden yararlanma yeteneğini kazandırıp geliştirmek;

5. Kitap sevgisini geliştirerek boş zamanları kitap okuyarak değerlendirme alışkanlığını kazandırmak;

6. Dinleme, izleme, okuma ve anlama ile ilgili becerilerini, kaynaklara başvurarak içinde yaşadıkları yurdu, toplumu, dünyayı daha iyi tanımaları, sevmeleri için kullanabilme yöntemini kazandırmaktır.

2.2.5.2.8. Anlatım (VI -VIII.Sınıflar) Özel Amaçlar

1. Herhangi bir konu üzerinde bir topluluk karşısında tekrarlara düşmeden ve yanlışlık yapmadan 5-10 dakika konuşabilme;

2. Gereğine uygun olarak bir tartışmaya katılabilmek, bir toplantıyı yönetebilme;

3. Konunun gereğine göre türlü yapıdaki cümleleri doğru olarak kurabilme;

4. Yazım ve söz dizimi yanlış yapmadan yazabilme, noktalama işaretlerini yerli yerinde kullanabilme;

5. Konuşmalarını ve yazılarını uygun bir plâna göre geliştirebilme;

6. Türkçe derslerindeki her türlü etkinliklere katılabilmek, varılan sonuçları anlatabilmek, açıklayabilmek;

7. Gördükleri, bildikleri bir yeri, bir olayı, bir canlıyı, bir kimseyi vb. anlatabilmek, tanıtabilmek, bunlar hakkında duygu ve düşüncelerini açıklayabilmek;

8. Okunan bir kitap, dinlenen müzik parçası, gezilen bir sergi, izlenen bir film, bir oyun, bir maç vb. üzerine açıklamalarda, eleştirmelerde bulunabilmek; yargıya varabilmek;

9. Türlü konularda tasarladıklarını ve düşündüklerini anlatabilmek (ileriki öğrenimi yada hayatı, yurt ve dünya sorunları ile ilgili);

11. Toplantı programlarını düzenleyebilme, kararlarını yazabilme, bu konularda bildiriler duyurular hazırlayabilme, sonuçları rapora bağlayabilme;

12. Kelime grupları, atasözü, özdeyiş, deyim vb. açıklayabilme;

13. Çeşitli derslerle ilgili açıklama ve raporları saptayabilme, özet çıkarabilme, not alabilme;

14. Günlük hayatta geçerli yazışmaları yapabilme;

15. Sözlü ve yazılı sanat etkinliklerine katılabilmek, varsa bu alanlardaki yeteneklerini geliştirebilme;

16. Her zaman, her türlü kalemle okunaklı işlek, güzel ve düzenli bir el yazısıyla yazabilme beceri ve alışkanlıklarını kazandırmaktır.

2.2.5.2.9. Dil Bilgisi (VI -VIII.Sınıflar) Özel Amaçlar

Öğrencilere bilinçle:

A.

1.Anlamlarına göre cümleleri, cümle içinde kelimeleri doğru vurgulayabilme;

2.Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını kavrayabilme, deyimleri anlayabilme;

3.Kelimeleri gerçek, mecaz, terim anlamlarında ve sesteş, anlamdaş, karşıt anlamlı kelimeleri, deyimleri anlatma etkinlikleri içinde doğal olarak kullanabilme;

4.Büyük ve küçük ses uyumlarını kavrayıp uygulayabilme;

5.Kelime türlerini cümle içindeki anlamlarına ve görevlerine göre tanıyabilme ve doğal olarak kullanabilme;

6.Kelimelerin yapısı ve dilimizin özelliği olan kelime türetme yollarını kavrayabilme;

7.Kelimeleri, takıları doğru anlayabilme ve yazabilme;

8.Noktalama işaretlerini tam ve doğru olarak kullanabilme;

9.Fiil kiplerini, basit ve birleşik zamanlı biçimlerini, çatılarını; ek fiilleri, yardımcı fiilleri, birleşik fiilleri, fiilimsileri cümle içinde kavrama ve doğru kullanabilme;

10.Cümlelerde öğelerin sıralanışını, sıralanışa göre anlam değişikliğini kavrayabilme ve buna göre cümle kurabilme;

11.Cümle türlerini (anlamlarına, yapılarına, yüklemelerine ve öğelerinin sıralanışına göre) öğrenebilme;

12.Cümlelerin görevlerini kavrayabilme; davranışlarını kazandırmak;

B.Bir önceki sınıflarda kazandıkları davranışları pekiştirmektedir.(ÖZ 2003:37-93)

2.2.6.Türkçe Öğretiminin Temel İlkeleri

Türkçe dersi ilk okuma, yazma, sözlü ve yazılı anlatım, dil bilgisi, imlâ, inşat çalışmaları gibi etkinlik alanlarını kapsar.

İlköğretim programında belirtilen amaçların gerçekleşebilmesi için Türkçe dersleriyle ilgili birtakım ilkelerin bilinmesi gerekir.Bu ilkeler şunlardır:

- 1.Türkçe dersleri bir bütündür.
- 2.Türkçe dersleriyle başka dersler arasında ilişki kurulmalıdır.
- 3.Türkçe dersi bilgi vermektan çok beceri kazandıran bir ders olmalıdır.
- 4.Türkçe derslerinde çocuğun dili hareket noktası olmalıdır.
- 5.Türkçe derslerinde çevre özelliklerini göz önünde bulundurmak gerekir.
- 6.Türkçe derslerinde özel yetenekleri de göz önünde bulundurulmalıdır.
- 7.Türkçe derslerinde verilecek ödevler öğrencileri bezdirmemeli ve onları yaratıcı olmaya yöneltmelidir.
- 8.Öğrenciler kitap edinme ve kitaplık kurma zevki kazanmalıdır.

2.2.7.Türkçe Öğretiminde Yöntem ve Teknikler

Metot ya da yöntemin sözlük anlamı bir amaca ulaşmak için tutulan düzenli yol demektir. Öğretim yöntemi günümüzde genellikle şu şekilde kullanılmaktadır:"Öğrencilerin özellikleri, ders araç ve gereçleri ile tüm öğrenme durumları göz önünde tutularak belirlenen ve izlenen mantıklı yol."(Oğuzkan

1985: 72) Bu bağlamda metotlu çalışma kişiyi ya da kişileri amacına en kısa yoldan ulaştırır. Bir anlamda metotlu çalışmayla başarılar tesadüfe bırakılmaz.

Günlük kullanımda herhangi bir işi ustaca yapmaya, ya da sanatta mekanik beceri kazandırmaya teknik denir.(Büyükkaragöz – Çivi 1999: 69)Yine teknik sözcüğü şu anlamlara da gelmektedir;1.Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi. 2.Fizik, kimya, matematik gibi bilimlerden elde edilen verileri iş ve yapım alanında uygulama. 3.Bu uygulamaya dayanan, bu uygulamaya ilişkin. 4.Yol, beceri, yöntem. 5.Teknikle ilgili bir sanata, bir bilime, bir mesleğe özgü olan.(TDK sözlük: 2174)

Her dersin kendine özgü metot ve teknikleri olduğu gibi Türkçe dersinin de kendine özgü metot ve teknikleri vardır. Dil öğretiminde kullanılan başlıca metotlar şunlardır:

2.2.7.1.Anlatma Yöntemi

Anlatma, öğretmenin ya da onun yerinde olan birinin bir konuya ilişkin bilgileri, karşısında pasif bir şekilde oturarak dinleyen öğrencilere iletmesi biçiminde uygulanan bir öğretim metodudur. (Büyükkaragöz – Çivi 1999: 70) Bu yöntem etkili olabileceği gibi çok sık kullanıldığında sakıncaları da ortaya çıkabilmektedir. Öğrencilerin sürekli pasif halde olması bu sakıncaların en başında gelenidir. Bu yöntem, yeri ve zamanının iyi ayarlanması durumunda faydalı olabilmektedir.

2.2.7.2.Soru – Cevap Yöntemi

Sınıf içi uygulamalarda en yaygın bir şekilde kullanılan tekniktir. Bu teknik, öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıklarını kazandırma bakımından oldukça önemlidir ve her dersin öğretiminde kullanılır.

Soru sorarken dikkat edilecek noktalar:

- Bütün sınıfı ilgilendiren sorular, tüm sınıfa sorulmalı ve aynı anda herkes cevabı bulmak için düşündürülmeli daha sonra da soruyu cevaplandırarak kişi belirlenmelidir. Bu belirlemede cevap vermeye gönüllü öğrencilere öncelik verilmeli, kolay sorular gruba göre öğrenmesi yavaş olan öğrencilere sorulmalıdır. Yanlış cevap veren öğrenciler azarlanmamalı ve sınıf içinde küçük düşürücü davranışlardan

kaçınılmalıdır. Diğer bir hususta soruların sınıftaki tüm öğrencilere adaletli bir şekilde yönetilmesini sağlamaktır. • Doğru cevaplar anında pekiştirilmelidir. Yanlış cevaplar doğrusu tekrar ettirilerek düzeltilmelidir. Doğru cevapların verilmesi için ipuçları kullanılmalı ya da yan sorular sorulmalıdır.

- Sınıfa değil de öğrencilere tek tek sorular yöneltiyorsa, oturma sırası, numara sırası gibi belli bir sıraya göre değil de seçkisiz (random) yolla sorulmasında yarar vardır. Böylece tüm sınıfın dikkatli ve ilgili olması sağlanmış olur. Soruları öğretmen sorabileceği gibi öğrencilerin öğretmene ya da öğrencilerin birbirine soru sormalarına olanak sağlanmalıdır.

2.2.7.3.Gezi, Gözlem ve İnceleme Yöntemi

Gözlem bir olayı, bir nesneyi ya da bir gerçeğin türlü belirti ve şartlarını izleme işidir. İnceleme ise ele alınan bir konunun özelliklerini tam olarak anlamaya çalışmak için yapılan yöntemli bir çalışmadır.

Türkçe derslerinde gözlemin önemli bir yeri vardır. Zirâ gözlem, yazılı anlatım için en önemli araçlardan birisidir.

2.2.7.4.Araştırma ve Keşfettirme Yöntemi

Bu yöntem; doğrudan doğruya yeni gerçeklere ulaşmak, bilinenleri yeni amaçlar için kullanmak gayesiyle yapılan çalışmaları kapsar. Bu yöntemde daha önce öğrenilenler, yeni öğrenileceklere zemin oluşturur.

2.2.7.5.Dramatizasyon Yöntemi

Dramatizasyon yöntemi, bir duygu veya düşüncenin, hareket, mimik, jest ve sözle anlatılmasıdır. Bir başka deyişle bir konu ya da durumun canlandırılması, yaşayarak yansıtılması, yaşantıya dönüştürülmesidir. Bu yöntem öğrencinin anlama ve anlatma yeteneğini, kişiliğini daha çok geliştirir.(Kavcar 1988: s.84)

Dramatizasyon yöntemine temel kavramlar başlığı altında ayrıca yer verilmiştir.

2.2.7.6.Gösterme Yöntemi

Gösteri, öğretmenin sınıfta, atölyede ya da laboratuvarında herhangi bir konuyu öğrencilerin önünde birtakım araç ve gereçler kullanarak açıklaması demektir. Bir başka deyişle, öğretmenin bir konuyu öğrencilere birtakım araçları göstererek ya da kullanarak anlatmaya çalışması gösteri metodunu uygulaması demektir.

Faydaları;

- 1.İyi hazırlanmış bir gösteri öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekerek öğrenmeyi kolaylaştırır.
- 2.Öğrencilerin gösteri sırasında görev almaları onları etkinliğe teşvik eder.
- 3.Hem göz hem kulak yoluyla öğrenmeyi sağladığı için, söze dayanan metotlardan daha etkilidir.
- 4.Sadece gösteri yapanın araç – gerece ihtiyacı olduğu için ekonomiktir.
- 5.Becerilerin kazanılmasında etkilidir.
- 6.Bazı tehlikelerin önlenmesini sağlar.(Büyükkarağöz vd. 1999: 96 – 97)

2.2.7.7.Problem Çözme Yöntemi

Problem, birey ya da toplumların karşılaştığı başarıya koşmaları için çözmesi zorunlu güçlüklerdir. Birey ilk zamanlarında daha çok maddi ihtiyaçların giderilmesine yönelik olan yalın problemlerle karşı karşıya kalırken, ileri yaşlarda daha karmaşık nitelik taşıyan toplumsal niteliklerle karşılaşmaktadır. Bu problemler ne ölçüde cesaretle karşılaşıp çözümlerse, bireyin hayata uyumu da o ölçüde başarılı olur.

Problem çözme, bir öğretim metodu uygulanırken aşağıdaki basamaklar izlenir:

1.Problemi hissetme ve problemin ortaya çıkması: Öğrencilerin bir güçlükle karşılaşması veya öğretmenin bir güçlüğü sınıfa getirmesiyle problem ortaya çıkarılmış olunur.

2.Problemin tanımlanması ve sınırlandırılması: Problem ortaya çıktıktan sonra öğretmen, problemi öğrencilerin tanımlamalarına ve sınırlandırmalarına yardımcı olmalıdır. Problem açık ve anlaşılır bir problem cümlesi içinde ifade edilmelidir.

3.Problemele ilgili bilgilerin toplanması: Problemin çözümünde yararlanılacak uygun kaynaklar belirlenmeli ve onlardan yararlanılmalıdır.

4.Problemin çözümüyle ilgili hipotezler öne sürme: Toplanan bilgilerin çözümlenmesi ve yorumlanması sonucunda bazı geçici çözüm yolları akla gelebilir. Akla uygun gelen hiçbir çözüm şekli gözden kaçırılmadan, çeşitli çözüm yolları aranır.

5.En uygun hipotezin uygulanması: Çeşitli yollarla düşünülen çözüm yollarının problemi çözebilecek nitelikte olup olmadığı araştırılır.

6.Problemin çözülmesi ve sonuca varılması: Yapılan uygulama ile hangi çözüm yolunun uygun olduğuna karar verilir. Böylece problemi çözerek çözüme varılmış olur. (Büyükkaragöz vd.1999: 76 – 77)

2.2.7.8.Drama Yöntemi

Drama etkinlikleri ne tiyatro yapmak ne de oyunculuktur. Drama da tiyatro formları kullanılır. Tıpkı bir tiyatro ürününü sahneye koyma süreçlerinde yaşandığı gibi drama çalışmalarında katılımcılar belli bir atmosferi oyun oynamada duyulan hazzı paylaşırlar. Drama sürecindeki oyun ya da drama lideri tiyatrodaki yönetmene benzetilebilir. Ancak drama etkinliklerindeki amaç, tiyatro ve oyunculuk sergilemek değildir. Bu bağlamda düşünüldüğünde drama, yazılı bir metne dayanmaz, sahneye konmaz. Tiyatroda olduğu gibi başlangıç ve sonu yoktur. Drama katılımcıların ön koşul olarak grup çalışmasına hami olmaları; kendilerini rahat ve güvenli duyumsamaları, yeni ve değişik şeyler keşfetme ye hazırlıklı olmaları, gereklidir. (San:1996)

Drama yöntemi de Türkçe derslerinde oldukça sık kullanılan ve kullanılması gereken tekniklerdendir. Drama yöntemine temel kavramlar başlığı altında ayrıca yer verilmiştir.

3.1.TEMEL KAVRAMLAR ve YARATICI DRAMA

Yaratıcı dramanın tanımına ve özelliklerine geçmeden önce, birbirinden farklı fakat birbiriyle iç içe olan; yaratıcılık, dramatik oyun, dramatisasyon, drama, rol oynama, doğaçlama, iletişim gibi temel kavramların açıklanması Yaratıcı dramanın anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

3.1.Temel Kavramlar

3.1.1.Yaratıcılık

Bugüne kadar yaratıcılık üzerine birçok tanım yapılmış, yaratıcılığın sınırları çizilmeye çalışılmıştır. Bu tanımlara bakacak olursak; yaratıcılık Türk Dil Kurumu sözlüğünde, yaratma yeteneği olarak tanımlanmıştır. (TDK c.2: 2394)

Yaratıcılık doğuştan gelen bir yetidir ve insana özgüdür. Her insan yaratıcı olabilme şansına sahiptir. Yaratıcı olmak için bir dahi olmak gerekli değildir. Yaratıcılık yetisi çeşitli nedenlerle köreltilmiş olsa bile, yaşam deneyimleri ve özel programlarla yeniden kazanılabilir, güdülenebilir.(San, 1990: 145-146)

Bizim ele aldığımız yaratıcılık sanat alanındaki yaratıcılıktan farklıdır. Sanat alanındaki yaratıcılıkta var olan bir yeteneğin ortaya çıkması vardır. Bizim asıl anlatmak istediğimiz yaratıcılık ise, insan doğasının bir özelliği olan herkeste var olan bir yaratıcılıktır. Bu yaratıcılık zaman içinde kaybedilse dahi süreç içinde yeniden kazanılabilir.

Kuzgun'a göre yaratıcılık; ille de bir sanat eseri meydana getirmek değildir. İnsan daha mütevazı konularda yenilikler getirebilir. Çünkü yaratıcılık öz yapının kendini gerçekleştirmesidir. Algıda yetkinlik, nüfuz, tazelik, yaratıcılığı geliştiren özelliklerdir.(Kuzgun, 2000: 143)

Yaratıcılığa bir süreç, bir kişilik özelliği ya da sürecin sonunda elde edilen ürün açısından yaklaşılabilir. Sanatsal yaratıcılıkta ortaya çıkan ürün önem kazanırken, yaratıcılığa buluş yapma, sorun çözme, akıl yürütme olarak bakan bilim adamları içinse hem süreç hem de ürün önemlidir.

Yaratıcı kişilerde; her türlü öğrenme durumuna hazır olma, özgür düşünme, yeni durumlara hızlı uyum sağlama, merak, sezgi, hayal gücü, araştırma, yeni fikirler yürütme gibi özellikler belirgindir.

Yaratıcılığı engelleyen faktörler;

- Bireyin kendini tanımaması

- Eksikliklerini ve fazlalıklarını bilmemesi
- Bilgiye ulaşmayı bilmemesi
- Ezberci eğitim ve öğretim
- Yurttaş olma sorumluluklarını tanımaması
- Yaşamı yeterince anlamlandıramamış olması
- Kendini ifade etme yetisinin yeterince gelişmemiş olması
- Toplumda var olan kurallara uyma zorunluluğu
- Rahatına düşkün olması
- Kendini yeterince özgür hissetmemesi
- Konu hakkında yeterince bilgiye sahip olmaması
- Kendini güvende hissetmemesi
- Yenilgiye uğramaktan, alay edilmekten ve yanlış yapmaktan korkması
- Belli bir otoriteye bağımlı olması
- Aşırı mükemmeliyetçi olması
- Yaratıcılığın dünyada pek az kişiye özgü bir yetenek olduğunu düşünmesi(San 1985:13-14), (Sungur 1992)

Yaratıcılığı engelleyen faktörler içerisinde öğretmen faktörünü de unutmamak gerekir. Bu öğretmenlerin özelliklerine baktığımızda şunları görürüz;

- Öğrencilerin cesaretini kırma
- Güvensizlik
- Aşırı eleştiri
- Davranışlarda bir uçtan diğerine gidip gelme
- Heyecansız olma
- Dogmatik ve katı olma
- Genelde yetersiz olma
- Dar ilgileri olma
- Sınıf dışında tartışma ve konuşma olanağı vermeme(Sungur:1992)

Yaratıcılık bir öğrenme, düşünme, algılama biçimidir. Graham Walls'a göre yaratıcılığın aşamaları şunlardır:

1.Hazırlık dönemi

2.Kuluçka dönemi

3.Aydınlanma Dönemi

4.Gerçekleşme ya da doğrulama dönemi

Bu dönemlere genel olarak baktığımızda şunları görürüz;

1.Hazırlık Dönemi; Bu dönemde sorun, gereksinim ya da gerçekleştirilmek istenen şey saptanır. Çözüm için gereken bilgi ve malzeme toplanır ve bunlar çözümün geçerliliği, işlerliği bakımından ölçütlere vurulur.

2. Kuluçka dönemi; Bu dönemde sorundan uzaklaşılır. Sorun zihnin incelenmesine bırakılır. Bu dönemin süresi belli değildir; saatlerce, haftalarca, aylarca sürebilir.

3. Aydınlanma Dönemi; Bu dönemde problemin çözümü aniden ortaya çıkar. Bu aşama çoğunlukla anlıktır birkaç dakika ya da birkaç saat sürebilir. Bu dönemde problemin öğeleri arasındaki bağlantılar bulunur.

4. Gerçekleşme ya da doğrulama dönemi; Bu dönem San'a göre, diğer aşamalarda ortaya çıkan ne ise onun gereksinimleri karşılayıp karşılayamayacağını tespit için yapılan bir dizi etkinliktir(San 1990:166)

3.1.2.Dramatik Oyun

Dramatik oyun, çocukların çevrelerinde keşfettikleri tüm karakterleri ve hareketleri taklit ettikleri özgür bir ortamda oynanan oyundur. Burada dikkat edilmesi gereken dramatik oyunla, oyunun farklı kavramlar olduğudur.

Erikson' a göre oyun, çocuğun psikososyal gelişiminin aynası gibidir, gelişim dönemleri boyunca ilerler. Oyun yoluyla çocuk gerçek durumlarla başa çıkmak için yeni modeller yaratır. (Ömeroğlu 1990: 35)

Dramatik oyunun bir başka özelliği de anlık olmaması; temel olarak öykünmeye dayanmasıdır.

Dramatik oyun, çocuğun baskı yapılmaksızın önerilen temalar çerçevesinde doğaçlama temeline dayanan ve belli gereksinimlere yanıt veren bir tekniktir. Dramatik oyun, kolektif etkinliklerden yararlanarak çocuk için yaşamı zenginleştirmek, dengeleştirmek, arındırmak amacını taşır. Çocuk dramatik oyun aracılığıyla, kişisel duyarlılığını anlatma vücudunu, sesini, heyecanlarını ve hatta sosyal ilişkilerini disipline sokma olanağı kazanır. (Adıgüzel 1993:102-103)

Scheuerl'e göre değişik yaşam ve deneyim aşamalarındaki oyun etkinliklerini 6 başlık altında özetlemiştir.

1)özgürlük ögesi: Oyun kendi dışındaki amaçlarından bağımsızca oluşur.

2)İçsel Sonsuzluk Ögesi: Oyunlar özel bir zamansal yapıya sahiptir. Zaman içinde yayılmak ister ve hatta bu genişleme dileği ile kendini sürekli yenileme eğilimi gösterir.

3)öyle gibi olma ögesi: Dış amaçlardan bağımsız olup, kendine özgü bir gerçekliğin bir kurgunun bulunması.

4)İkili durum ögesi: Oyunlar karışksa gerginlikle karışık bir heyecan verir.

5)Kapalı bütünlük ögesi: Oyunların özgürlükleri içeren sınırlılık taşıması, şekilsizliği, dağınıklıklara yol açmamak için belirlenmiş kurallara bağımlı olması tematik yönlendirir.

6)Şimdiki Zaman Ögesi: Oyunlar bir çıkış bir bitiş durumu arasındaki bir süreçtir başka bir deyimle oyunlar şekillendirilmiştir. (Akt:Adıgüzel 1993: 34-39)

Bu açıklamalardan sonra oyun için şunları söyleyebiliriz; oyunlar doğaçlamalardan çıkan ya da geleneksel olarak var olan uzlaşımlar ve kurallar bütünüdür.(Adıgüzel 1993: S.43)

3.1.3.Dramatizasyon

Dramatizasyon başta çocuklar olmak üzere bireylerin öykünme, devinim, dille ifade gibi güçlerine dayanan, doğal, kültürel ve toplumsal tüm olayların imgelerin daha yoğun olduğu bir ortamda canlandırıldığı bir öğrenme yoludur. (Adıgüzel, 1993; s.107)

TDK sözlüğünde bir edebi eseri, radyo, tv veya sahne oyunu biçimine getirmek olarak tanımlanan dramatizasyon kimi kaynaklarda oyunlaştırma olarak da geçer.

Drama, insanın yaşamı boyunca süren eylemdir ve insanın kafaca sağlığına bağlıdır. Kısacası drama, yaşama sanatı, dramatizasyon ise oyunlaştırma, yaşanır hale getirir. (Kavcar, 1985: 32)

Dramatizasyon yöntemi, bir duygu veya düşünceyi, hareket, mimik, jest ve sözle anlatılmasıdır. Bir başka deyişle bir konu ya da durumun canlandırılması,

yaşayarak yansıtılması, yaşantıya dönüştürülmesidir. Bu yöntem öğrencinin anlama ve anlatma yeteneklerini, kişiliğini daha çok geliştirir.(Kavcar, 1988: 84)

Yine Kavcar'a göre dramatizasyonun yararları başlıca şunlardır;

- Fazla duyu organını harekete geçirdiği için öğrenciyi aktifleştirir.
- Öğrencilerin kendilerini ve başkalarını tanımalarına daha iyi fırsat verir.
- Zaman ve mesafe yönünden ulaşılamayan olay ve durumların yaşanır hale getirilmesini, incelenmesini sağlar.
- Karmaşık ve öğrenci tarafından anlaşılması güç olayları, anlaşılır hale getirir.
- Öğrencilerin yaratıcı güçleri, kendilerine güveni artar ve kişilik gelişmeleri hızlanır.
- Utangaç, içe dönük öğrencilerin bile kendilerini ifade etmelerine olanak sağlar.
- Ekip çalışması nedeniyle öğrencilere sorumluluk alma ve birlikte çalışma alışkanlığı kazandırır. Böylece sevinçte ve tasada ortaklık gerçekleşir.
- Öğrencide kendisini başkasının yerine koyabilme, dayanışma ve hoşgörü duygularını geliştirir.
- Öğrencinin bireysel ve sosyal beceriler bakımından daha iyi yetişmesini, başkalarıyla rahat, sağlıklı ilişkiler kurabilmesini, toplumsallaşmasını sağlar.
- Soyut olay ve durumları somutlaştırır, onların kavranmasını kolaylaştırır.
- Öğrencilerin dikkat, konuşma, dinleme, anlatım, algılama ve yorumlama gibi iletişim yeteneklerini geliştirir. Böylece anadilini daha iyi öğrenmede yardımcı olur, sözcük dağarcığını zenginleştirir, etkili konuşmayı hızlandırır.
- Öğrenciler güdülenirler. Onlara durumu yalnızca kavrama yerine sezme ve hissetme olanağı verilir.

- İleride yüz yüze gelecekleri gerçek durumlar için daha iyi hazırlanırlar.
- Öğrencilerin daha düzenli, disiplinli ve uyumlu yetişmesi, bu arada iç disiplin kurmaları gerçekleşir. (Kavcar1985: 36)

Kavcar'a göre, Türkçe öğretiminde dramatizasyon iki yolla yapılır. Birincisi oyun metni ile, ikincisi oyun metni olmadan. Birincisi, herhangi bir oyun yani piyes metnine bağlı olmadan, okuduğu, gördüğü veya dinlediği şeylerden anladığını hareket ve sesle anlatması, bir çeşit yorumlamasıdır. Bu çeşit oyunlaştırma çabalarına Türkçe ve Edebiyat derslerinde her zaman başvurulabilir... Dramatizasyonun ikinci türü, bir oyun metninin canlandırılmasıdır. Buna, kitaptaki karşılıklı konuşmaları okutmakla başlanır. Piyas oynamaya, müsamere için temsile kadar gidebilir. (Kavcar 1988: 86)

Eğitim-Öğretimde Dramatizasyon Başlıca Şu Yollarla Yapılır:

I.Parmak Oyunu : İlkokulların 1. ve 2. sınıflarında kullanılır. Okunan ve dinlenen basit durumların eylemleştirilmesinde bu tür seçilir. Eylemleştirmenin tamamı parmaklarla yapılır. Sınıfta öğretmen metni önceden iyice yorumlar ve öğrencilerin nasıl parmak hareketleri yapacağını kararlaştırır. Çocuklar öğretmenle birlikte sözleri tekrar ederler. Hareketleri de yaparlar. (Oğuzkan 1988:8)

II.Pantomim : Fikirlerin sözcükler olmadan ifade edilmesidir. Yaratıcı dramayı çocuklara tanıtmada en etkili yol olan pantomimden, çocuklar çok hoşlanırlar. Pantomimler genellikle öğretmenin yönlendirmesiyle yapılır. Pantomimlerde konu, herkesin günlük hayatında karşılaştığı problem, durum, olaylarla ilgili olması oyunun verimini arttıracaktır.

Türkçe derslerinde atasözlerinin öğretilmesinde, yeni sözcüklerin öğretilmesinde pantomimlerden yararlanabiliriz.

III.Öykünme (taklidi Oyun) : Çocukların öykülere olan ilgilerinden hareketle önceden bildikleri öyküleri ya da bilmedikleri yeni öyküleri, hareketlerle ve sözlü ifadelerle canlandırmalarına dayanan bu teknik, eğitici dramada sıklıkla kullanılan bir tekniktir. (Önder 2002:143)

Drama çalışmalarında liderin vereceği konunun amacına uygun olarak günlük olaylardan yararlanılarak şu şekillerde öykü oluşturulabilir; Sözcüklerden ve çağrışımlardan öykü oluşturma, Resim ya da fotoğraflardan öykü oluşturma, şiirlerden öykü oluşturma, simgelerden öykü oluşturma, soyut kavramlardan öykü oluşturma, imge ve Çizelgeler oluşturup öyküye geçme, seslerden öykü oluşturma...

Öykünmeler; insan, hayvan, makine ve doğada oluşan ses ve beğenimlerle ilgili olarak geliştirilebilir.

IV. Metine Bağlı Olmayan Dramatisasyon.

Bu tür dramatisasyonda bireyi okuduğu, gördüğü, işittiği tattığı herhangi bir şeyi canlandırmasıdır. Bu türün en önemli özelliği konuya bağlı kalınmadan muhayyile gücüne bağlı olarak oluşturulmasıdır.

V. Metne bağlı dramatisasyon.

Bu tür dramatisasyonda, bir oyun metninin canlandırılması esastır. Bir öncekinin aksine metne bağlı kalınması, diyaloglarını ezberlenmesi gerekir. Olay akışı önceden belirlenmiş olduğunda süreç içinde ani değişiklikler olasılığı zayıftır.

Dramatisasyonun bir metin ile yapılan çalışmalarında öykünün ya da metnin seçimi son derece önemlidir. Sözelimi seçilen bir öykü ise çocuklara yönelik olmalı ve kişileri ilginç olmalıdır.(Adıgüzel 1993:114)

3.1.4..Rol Oynama

İnsanlar yaşantılarının her döneminde rol oynarlar. Çocukluk dönemlerinde oynanan oyunlara baktığımızda (doktor, polis, hemşire, anne olma vb) başta öykülenmeyle başladığını, süreç içinde de bireylerin onlara kendilerinden bir şeyler katarak zenginleştirdiklerini görürüz.

Rol oynama hiçbir zaman bir film, dizi ya da bir oyunun karakterlerinin birebir canlandırılması değildir.

Rol oynama yöntemiyle sadece öğrenme konusu problem durumlarının çözümü değil, rol oynayanların tüm sosyal, kültürel doğal davranışlarını anlamları ve insan ilişkilerindeki problemleri kavramaları sağlanmış olur.(Adıgüzel 1993: 116)

Kavcar' a göre rol oynamanın eğitim öğretim bakımından yararları şunlardır:

- Öğrencilerin kendilerini ve başkalarını daha iyi tanımalarına fırsat verir.
- Anlaşılması güç olayları anlaşılır hale getiri.
- Öğrencilerin yaratıcı güçleri ve kendilerine olan güvenleri ortak kişilik gelişimini hızlandırır
- İçeride dönük öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine olanak sağlar.
- Öğrencide sorumluluk alma ve birlikte çalışma alışkanlığı ile empati ve hoşgörü duyguları gelişir
- Eğitim ve öğretim ortamında iletişim becerilerinin artırılmasında da önemli rol oynar.

3.1.5.Doğaçlama

TDK sözlüğünde; içten gelerek söylemek irticalen dile getirmek anlamına gelen doğaçlama, belli bir hazırlık üzerine kurulan, grup dinamiğinden yararlanılarak oluşturulan rol oynamadır, bu yapı içerisinde oyunlar farklı süreçleri kapsar.

Çocukların oyun oynamaları da bir tür doğaçlamadır. Çocuklar ilk başlarda hareket ederken ve konuşurken akıcı olmayabilirler. Zamanla grubu tanırlar, kendilerine ve diğerlerine güvenleri artar düşüncelerini sözlerle hareketlerle daha rahat ifade ederler.

Somers'e göre doğaçlama, insana ait durumları irdelemek için kullanılan bir drama tekniğidir. Doğaçlama gerçek yaşam durumlarını hedef alır, katılımcıların gerçekte olanla, olmayanın farkında olarak gerçeğe yakın bir deneyim kazanmalarına izin verir.(Somers 1994: 18-84)

Doğaçlamaya iyi bir başlangıç yapmak önemlidir. Doğaçlamada uygun bir kesişme noktası bulmada başarısız olmak, doğaçlamanın odak noktasına ulaşmak için gereksiz bir zaman harcanmasına, hazırlıksız bir iş yapılmasına ya da soruna teğet geçilmesine neden olabilir. Katılımcılar doğaçlamanın gelişmesine izin verecek biçimde tepki vermelidir. Başarılı drama için işbirliği içeren davranışlar yaşamsal önem taşır.

Doğaçlamanın belirli bir evresi yoktur. Doğaçlamalarda süreç ile ürün iç içedir.

Sonuç olarak doğaçlama, belirli bir ön hazırlığa dayanmaksızın o anda oluşturulan seçilen ya da konuyu, akışı önceden ayrıntılarıyla saptanmamış, anında yaratılan geliştirilen özgün bir estetik oluşturma sürecidir.(Adıgüzel 1993: 120)

3.1.6.İletişim

TDK sözlüğüne göre iletişim, duygu, düşünce ya da bilgilerin usa gelebilecek her tür yolla başkalarına aktarılmasıdır. Bireyler arasında ortak simgeler sistemiyle gerçekleştirilen anlam ve bilgi alışverişidir (A. Britanica: 20)

Bir duygunun, bir düşüncenin bir kimseden başka bir kimseye aktarımı. Konuya daha çok bir ortaklaşma, paylaşma veya giderek bir karşılıklı etki sağlama süreci olarak yaklaşanlara göre iletişim; anlamları bireyler arasında ortak kılma sürecidir.(Uçan 1988: 201)

Davranış değişikliği meydana getirmek üzere fikir, bilgi, tutum, duygu, ve becerilerin paylaşılması sürecidir.(Çilenti 1979: 25)

İletişim için sonuç olarak şunları söyleyebiliriz; bir duygunun, bir düşüncenin, bir bilginin bir kanal üzerinden karşıdaki kişi ya da kişilere iletilmesi sürecidir.

İletişim süreci çeşitli öğelerden oluşur. Bunlar; kaynak, mesaj, kanal, alıcı, geri bildirimdir.

1- Kaynak: Alıcısıyla paylaşılacak bir fikre, bir bilgiye, bir duyguya, bir tutuma veya bir beceriye sahip olan ve alıcıda bu yönde davranış değişikliği oluşturmak üzere iletişimi başlatan bir kişi bir grup ya da bir kurumdur. Kaynak sahip olduğu bu davranışları alıcısına ulaştırmak için bunları özelliklerine uygun semboller haline getirerek mesajı oluşturur. Sonra da bu mesajı, bir araç ya da yöntem yardımıyla alıcısının duyu organlarından birine iletir.

2-Mesaj: Kaynağın sahip olduğu içeriğin bir seçim sürecinden geçirilmiş ifadesidir. Konuşurken söylenenler, yazılı ifadelerdeki yazılar, resimler, işaretler, yüz ifadeleri, hareketler, jestler ve mimikler, mesajın kapsamında yer alır.

3-Kanal: Mesajın alıcıya iletilmesini sağlayan araç ve yöntemlerdir. Mesaj konuşularak aktarıyorsa işitme kanalı, yüz ifadeleri, el kol hareketleri, yazı, resim

vb. söz konusu olduğunda görsel kanal için içine girer. Her duyuma uygun düşen bir kanal vardır.

4-Alıcı: Kaynak tarafından semboller haline getirilmiş olan mesajı alan bir kişi ya da gruptur bir başka deyişle kaynağın davranış değişikliği yaratmayı amaçladığı bir kişi veya gruptur.

5-Geri bildirim(dönüt): Kaynağın gönderdiği mesaja karşılık alıcının gönderdiği cevabî mesaja geri bildirim denir.(Büyükkaragöz vd. : 36-37)

Sonuç olarak iletişim, düşünce ve bilginin herkesin anlayacağı hale getirilmesi, paylaşılması ve karşılıklı etkinin sağlanmasıdır.(Adıgüzel, 1993;s.131)

3.2.1. Drama

Sözcük olarak Yunanca “dran” dan türetilmiştir. Dran yapmak, etmek, eylemek anlamını taşımaktadır. Drama ise, eylem anlamını taşıyan, yine Yunanca “dromenon” un seyirlik olarak, benzetmecisi biçimindeki kullanımınıdır. (Çakır İlhan, Kavuran, Adıgüzel 2004;2)

Türkçe sözlükte sahnede oynamak için yazılmış oyun, acıklı üzüntülü olayları bazen güldürücü yönlerini de katarak konu alan sahne oyunu türü (TDK.1988. BSK) biçiminde tanımlanır.

Türkçede ise Fransızcadaki gibi dramé’ dan esinlenerek acıklı oyun anlamında kullanılmaya başlamıştır. (San, 1990, s,573)

Drama, insanın tasarımlarını eyleme dönüştürebildiği bir yoldur. Evden çıkmadan önce kapıyı kilitleyeceğimizi düşünmemiz ve sonra da düşündüğümüz bu rolü oynamamız daramadır. (Gönen, 2003, s,23)

Drama etkinlikleri ne tiyatro yapmak ne de oyunculuktur. Dramada tiyatro formları kullanılır. Tıpkı bir tiyatro ürününü sahneye koyma süreçlerinde yaşandığı gibi drama çalışmalarında da katılımcılar belli bir atmosferi oyun oynamada duyulan hazı paylaşırlar. Drama sürecindeki oyun ya da drama lideri tiyatrodaki yönetmene benzetilebilir. Ancak drama etkinliklerindeki amaç, tiyatro ve oyunculuk sergilemek değildir. Bu bağlamda düşünüldüğünde drama, yazılı bir metne dayanmaz, sahneye konmaz. Tiyatroda olduğu gibi başlangıç ve sonu yoktur. Drama’ katılımcıların ön koşul olarak grup çalışmasına hami olmaları; kendilerini rahat ve güvenli

hissetmeleri, yeni ve değişik şeyler keşfetme ye hazırlıklı olmaları, gereklidir. (San,1996)

Literatürde yaratıcı drama, eğitimde drama, canlandırmacı oyun, tiyatro ve oyun eğitilen bilim alanı olarak tanımlanan drama; eğitim, sanat ve kültür, gibi temel disiplinlere dayalı bir alandır. Drama; hem sanat eğitim bilimi, hem kültür bilimi hem de eğitim bilimlerinin arasında sayılabilir. Günümüzde, eğitimde ve sosyal bilimlerde disiplinler arası çalışmaya eğilim artmaktadır. Drama hem pek çok bilim dalına kaynaklık edebilmekte hem de onlardan kaynağını alabilecek kadar genişletilebilmektedir.(Çakır vd, 2004;S.3)

Sonuç olarak drama; Günümüzdeki çağdaş anlamıyla hem eğitsel bir alan hem de başlı başına bir disiplindir.

3.2.2.Yaratıcı Drama Nedir?

Eğitici drama; önceden belirlenmiş açılı ve net eğitim amacı olan tüm çocukların kendi öğretmenleri ile birlikte daha çok büyük motor hareketlerle yaptıkları ifade etmeye, rol oynamaya, canlandırmaya ve tartışmaya dayalı grup etkinlikleridir.

Drama bir eylemin, bir olayın, bir duygunun, çeşitli rollerin bir kavramın, konunun ya da öykünün; hatta şiirin canlı ya da cansız varlıkların sözel ve sözsüz, kendiliğinden davranışlarla, taktik yolu ile temsilî olarak ifade edilmesi, canlandırılmasıdır.(Önder,2002,S,32)

Yaratıcı olmak doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içerisinde bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı, ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların geçirildiği ‘oyunsu’ süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılmasıdır.(San,1991,s,558)

Stillwell’e göre drama; “doğaldır, yazılı bir metin yoktur sunuşsal değildir yani sahnelenmesi gerekmez, olay merkezlidir. Lider tarafından rehberlik edilen katılımcıları, yaşadıkları ve hayal ettikleri durumları yaratıcı drama şekli içinde yansıtırlar. Lider grubun keşfetmesi, gelişmesi, fikirlerini ve duygularını dramatik oyunlar yoluyla ifade etmesi için rehber olur. (Akt.Ömeroğlu, Heing-Stillwell: 92)

Stabler (1978) çağdaş eğitim sistemi içinde dramanın hedeflerini şu şekilde sıralamaktadır;

- 1.Eleştirel düşünme yeteneği kazandırma.
- 2.Yaratıcılık ve estetik gelişimi sağlama.
- 3.Sosyal gelişim ve birlikte çalışma yeteneği kazandırma.
- 4.Kendine güven duymak, teşvik ve karar verme becerilerinin kazandırılması.
- 5.Bireylerin hayal gücünü, hislerini ve düşüncelerini geliştirme.
- 6.Farklı olay ve durumlarla ilgili deneyim kazandırma.
- 7.Dil ve iletişim becerilerini geliştirme.
- 8.Moral ve manevi değerlerin gelişmesi ve çocukların ahlaki değerleri keşfetmelerine olanak sağlama.(Akt.Ömeroğlu 1990: 44)

3.2.3.Yaratıcı Dramanın Özellikleri

Drama etkinliklerinin bir amacı vardır ve bu amaçlar içerisindeki bütün etkinlikler önceden gözden geçirilmiş olmalıdır. Bir başka deyişle amaca giden yollar önceden planlanmış olmalıdır. Günümüzde dramanın kullanıldığı alanlar gittikçe genişlemektedir. Bunlardan en başta eğitim (örgün eğitim, yayın eğitim, hizmet içi eğitim, özel eğitim,) psikolojik danışma ve rehberlik, hastaneler, hapishaneleri örnek verebiliriz.

Eğitimde drama çok geniş bir alanda kullanılmaktadır. Yaratıcı drama birçok öğrenme türünü uygulayan bir tekniktir. Bu öğrenme türlerine şunları örnek verebiliriz;

- Yaşantıya dayalı öğrenme
- Aktif öğrenme
- Sosyal öğrenme
- Tartışarak öğrenme
- Keşfederek öğrenme
- İşbirliği kurarak öğrenme
- Kavram öğrenme

Yukarıda bahsettiğimiz öğrenme türleriyle drama insana bir çok şey kazandırır. Gönen ve Dalkılıç'a göre eğitici drama insana;

- Özgüven duygusunun gelişmesini
- Bilişsel dil, motor ve sosyal açıdan gelişmesini
- Kendini ifade edebilmesini
- Öğrendiği şeylerin kalıcılığını
- Değişik yaşantıları tanınmasını
- Eğitim ve öğretimde aktif rol almasını
- Rahatlamasını
- Sorumluluk duygusunun gelişmesini
- Kendini ve vücudunu tanınmasını, nerede ve nasıl kullanabileceğini
- Yaratıcı olmasını
- Yaşamı çok yönlü algılamasını
- Eleştiriyi ve tartışmayı öğrenmesini sağlar. (Gönen vd. 2003: 60-61)

3.2.3.1.Drama Oyun-İlişkisi

Drama bir sözcüğü, kavramı, bir yaşantıyı, bir olayı oyun haline getirme veya oyunu geliştirerek canlandırmaktır. Drama ile oyunun ortak noktası'..miş gibi yapmak"tır (Öğretmenmiş, anneymiş, politikacıymış, bir meyve, tencere veya şapkaymış gibi..)eğitimde drama ve eğitsel oyun ; yaşamımız için yaşayarak öğrenme seçeneğini sağlamada önemli rol üstlenmektedir.

Drama, oyunla her ne kadar iç içe olsa da, oyundan farklı özelliklere sahiptir. "Drama" ile "Oyun" şu şekilde karşılaştırılarak, farklılıkları ortaya konulabilir.

Drama	Oyun
1.Drama da belli eğitsel, sanatsal vb. hedef ve amaçlar vardır. Bunlar lider veya öğretmen tarafından belirlenir.	1.Oyunda çoğunlukla belli bir amaç olmayabilir.
2. Drama bir grup yaşantısıdır.	2. Oyun tek başına da oynanabilir.

<p>3. Drama sürekli değişebilir, değiştirilebilir niteliktedir.</p>	<p>3.Çocuk oyunlarının içinde geleneksellik, kalıplaşmışlık vardır. Fazla değişimden söz edilemez.</p>
<p>4. Drama da çok kesin kurallar yoktur, kurallar esnektir, katılımcıların kendilerinden bir şeyler katmalarına izin verilir. Ödül veya yanlış yapma söz konusu değildir.</p>	<p>4. En basitten en karmaşığa her oyun birtakım kurallara sahiptir. Bu kurallar aynı yaş üyeleri için belirgin ve vazgeçilmezdir. Kurallara uymayanlar oyun dıőı bırakılabilirler.</p>
<p>5. Dramanın bir başlangıç ve sonuç bölümü olmayabilir. O anda yaratılır, ortaya konulanlar ilk kez oluşmaktadır.</p>	<p>5. Her oyunun bir başlangıç ve sonuç bölümü vardır. Çoğunlukla belli bir başarı söz konusu olur.</p>
<p>6. Drama belli kurallar içinde sonsuz özgürlükler içerir.</p>	<p>6. Oyun belli kurallar içinde sonsuz özgürlükler içerir.</p>
<p>7. Dramanın doğrusu yanlış olmaz. Eğitsel dramada önemli olan sonuç değil, yaşanan süreçtir.</p>	<p>7. Oyunların pek çoğunda sonuç önemlidir.</p>
<p>8. Dramada bir öğretmen (lider) vardır. Öğretmen, grubun keşfetmesine, gelişmesine, duygularını ortaya koymasına rehberlik eder.</p>	<p>8. Oyunda yönlendirici yoktur. Yönlendirmeyi daha çok oyunculardan biri üstlenir.</p>
<p>9. Eğitimde dramada hiçbir zaman bir şeyi olduğu gibi kabul etme, öykünme söz konusu değildir.</p>	<p>9. Çocuk oyunları büyük ölçüde öykünmeye dayalıdır.</p>
<p>10.Dramada tekrar vardır. Ancak süreç ve yaşantılar farklılaşır.</p>	<p>10.Oyunda tekrar vardır. Yapısal anlamda farklılaşma yoktur.</p>

<p>11.Dramada estetik kaygı belirgindir. Bunun için sürecin içinde ve sonunda estetik biçimlere ulaşılabilir.</p> <p>12.Dramada sürecinde gözden geçirme ve tartışma yer alır.</p>	<p>11.Oyunda estetik kaygıdan çok, rahatlama enerji boşalımı gibi öğeler yer alır.</p> <p>12.Oyunda bir gözden geçirme ve tartışma yer almaz.</p>
--	---

(Bayram vd,2002:21)

3.2.3.2. Drama İlkeleri.

Her disiplinin ilkeleri olduğu gibi dramanın da kendine özgü ilkeleri vardır. Yaratıcı bireyler yetiştirmek ilkelere bağlıdır. Bu ilkeleri şöyle sıralayabiliriz;

1. Drama etkinliğine katılanlar grup içi çalışmalara hazır olmalıdır.
2. Grup içi çalışma süresince insanlar kendilerini rahat ve güvenli hissetmelidir.
3. Etkinliklere katılan kişi, yeni ve değişik şeyler keşfetmeye hazırlıklı olmalıdır.
4. Drama etkinliği, çocuğun yaş ve gelişim düzeyine uygun hazırlanmalı; etkinlik hazırlanırken kolaydan zora doğru ilkesi benimsenmelidir.
5. Drama etkinliği hazırlanırken, grup içindeki diğer gruplarla tartışarak, fikir alış verişi (değerlendirme, tartışma, yargıya varma,eleştirme,düşsel boyutta çalışmalar)yaptırılmasına özen gösterilmelidir.
6. Drama çok genel olarak, seyirciler için oynamaz. Katılımcıların kendi yaşadıkları ve hissettikleri önemlidir.
7. Drama etkinliğinde önemli olan oyun sürecidir. Etkinlik sonunda ortaya çıkan sonucun mükemmel olması ya da olmaması önemli değildir.
8. Drama çalışması yapılırken acele edilmemelidir. Hızlı çalışmanın konsantrasyonu zorlaştıracağı unutulmamalıdır.
9. Her drama etkinliğinden sonra etkinlik hakkında konuşulmalıdır.

10. Pek çok derste drama kullanılabilir, ancak her konu dramaya uygun olmayabilir.
11. Drama çalışmalarına elverdiğince herkesin katılımı sağlanmalı, öğrencilerin üstlendiği görev, sorumluluk ve roller eşit ağırlıklı olmalıdır.
12. Etkinliğe katılan bireylerin gönüllü olmaları esastır. Katılmayan öğrenciler zorlanmamalı, ancak oyuna katılım konusunda desteklenmelidirler.

3.2.3.3.Drama Araç ve Gereçlerini Hazırlama İlkeleri

Dramada öncelikle temel araç, öğrencinin kendisidir. Ancak araç ve gereç kullanımı dramayı zenginleştirir.

Araç ve Gereç hazırlarken şu ilkelere dikkat edilmelidir:

- “1.Seçilecek araç ve gereçler, öğrencinin ekonomik durumuna uygun, o yörede kolay bulunabilir olmalıdır.
2. Fiziksel olarak öğrenciye zarar vermemelidir. (kesici, sivri uçlu, patlayıcı olmamalıdır)
- 3.Alay konusu olacak, kişiliği zedeleyecek nitelikte olmamalıdır.
4. Eldeki olanaklara göre fazla zorlanmadan hazırlanmalıdır.
- 5.Öğretmen konuya göre araç gerecini hazırlamayı öğrenciden istemeli, birlikte planlayarak araç gereçleri hazırlayabilmelidir.
6. Araç ve gereçlerin konsantrasyonu hızlandırdığı unutulmamalı ve birlikte araç gereç sepeti, kutusu veya sandığı oluşturulmalıdır.
7. Hazırlanan araç ve gereçler cinsiyet farkı gözetmeksizin çocukların isteğine göre kullanılmalıdır.
8. Araç ve gereçler birden çok amaç için kullanılabilmelidir.
9. Hazırlanan araç ve gereçler, kasların uyum içinde çalışmasına yardımcı olmalı ve hareket özgürlüğünü kısıtlamamalıdır.
10. Paylaşma duygusunu desteklemeli, eşya grubun ortak materyali olarak kabullenilmelidir.
11. Hazırlanan araç ve gereçler, malzemeler öğrencinin her an ulaşabileceği yerde bulundurulmalı ve öğrencilerin bunları istedikleri etkinliklerde kullanmalarına fırsat verilmelidir.(Bayram vd.2002: 18-40)

3.2.4.Drama Sürecinin Unsurları

Bu kısımda Yaratıcı Dramayı oluşturan unsurlar ve özellikleri anlatılmıştır.

3.2.4.1.Drama Lideri

Öğretmen, yönlendirici, drama lideri, drama sürecinde drama etkinliklerine katılanlara kılavuzluk eder. Drama sürecinde kuşkusuz en önemli unsurlardan biri de, drama etkinliklerini yöneten, amaçlar doğrultusunda yönlendiren drama lideridir. Drama sürecinin başlamasını sağlayan, sürecin amaçlar doğrultusunda işlemlerini kontrol eden, süreci ve süreç sonundaki ürünleri değerlendiren kişi drama lideridir.

Bu nedenle drama lideri, kendi alanında, drama ve oyun teknikleri konusunda, yeterince bilgi ve beceriye sahip olmalıdır. Drama çalışmalarını her yaş için yürütebilecek olan bir lider mesleki formasyonunu; eğitim, psikoloji, gelişim psikolojisi, tiyatro, müzik, plastik sanatlar, oyun ve tiyatro pedagojisi gibi alanlarla tamamlamalı, disiplinler arası bir ilişkide kendini yetiştirebilmelidir.(Adıgüzel 1993: 168)

Drama liderinin, çalışmalarına başlamadan önce grupla ya da gruplarla yapacağı etkinlikleri çok iyi planlaması gerekir. Zirâ iyi bir planlama, yapılan etkinliğin verimini arttıracaktır. Drama lideri, yapacağı etkinliklerde grubun birbiriyle tanışma ve kaynaşmasını sağlayacak iletişim ve etkileşim çalışmalarına ağırlık vermelidir. Grupta en kısa sürede oluşan etkileşim süreci, lideri amacına bir adım daha yaklaştıracaktır.

Drama liderinin amaçlarını şöyle sıralayabiliriz: Bir drama lideri,

1.Öğrencinin dramada; grup bilincine alıştırılması, değer ve fikirlerine yanıt verip geliştirebilmesi, bir rolü benimseyip oynayabilmesi, rolü, çeşitli durumları söz ve devinimlerle inceleyebilmesi için gerekli ortam sağlanmalıdır.

2.Lider, çocuğun ileriki dönemlerinde kendi duygu ve düşüncelerini seçip, bunları drama ile şekillendirip sunarak, yaşam deneyimini arttıracak cesareti vermelidir.

3.Lider öğrencilerin sözlü ve yazılı dil kullanım alanlarını genişletmeli, etkili bir dil kullanımına ve gelişimine ilgi göstermelidir.

4.Lider çalışmalarında ve daha geniş çevre şartları içinde hoşnutluklarını ve eleştirel taktirlerini geliştirme, kendilerinin ve başkalarının değerini saptamada etkili ve yardımcı olmalıdır.(Akt.Adıgüzel, Nixon 1987: 2)

Eğitimde drama alanında önemli çalışmalarıyla bilinen Drothy Heatcote liderlik sürecinin başlangıcıyla ilgili şunları söylemektedir: “...bir gün sınıfa girmemi istediler. Daha önce öğretmenlik yapmak ve bu yöntemi kullanmak üzere eğitilmemiştim. Önemli olan söylediğimi anlamaktı. Teoriyi kendi gücümüz ve duyarlılığımızla yapmamız gerekli, dedim kendi kendime. Böylece öğretmenliğe başlar başlamaz kuralları kırmaya başladım. Örneğin derse başlamadan önce çocuklara bazı ısınma hareketleri yaptırıyor, sonra da yere yatırıp gevşemelerini sağlıyordum. Tabi karşı çıkanlar oldu. Ben devam ettim. Çocuklarla ortaklaşa çalışmamda hiçbir zaman emir verici olmadım. Örneğin ilk doğaçlamalarımın birine “Bana yardım edebilir misiniz, çocuğumu kaybettim” diye başlıyordum. Ama asla bana yardım etmelisiniz demiyordum. Her seferinde çocukların yanında yer almak istedim. Çünkü bildiğim pek çok öğretmen, orada, çocuklara emretmek için bulunuyor gibiydiler. Aslında öğretmen zaten bir oyuncu, peki o zaman neden rolünü tam anlamıyla oynamıyor? Ders, öğretmen ve öğrencinin birlikte gerçekleştirdikleri bir eylemdir, en iyisi birlikte uygulama yöntemiyle yapılır. Ancak bu birlikte uygulama çalışmalarında en önemli öğelerden birisi, çocuğun öğretmene inanmasıdır. Öğretmenin de bu gelişmeyi kendisinde ve çevresinde yaratması ve gerçekleştirmesi gerekir.(Levent 1989)

3.2.4.2.Grup

Drama bir grup etkinliğidir. Bireyin, bu gruba niçin katıldığının farkında olması gerekir. Drama etkinliğine katılan bireylerin farklı yaratılışlara ve yaşantılara sahip olması, grup içi iletişimi ve etkileşimi şüphesiz etkileyecektir.

Drama sürecinde gönüllülük esastır. Dramaya katılanların, etkinliklerde diğer bireylerin de kendilerinden farklı özelliklerde olabileceğinin farkına varması, bunları kabullenmesi drama süreci için önemlidir. Grup içinde bireylerin birbirlerini tanımaları, grup içinde güven ortamını oluşturur, bu durum da drama sürecine olumlu olarak yansır.

Drama sürecinde grubun sayısı önemlidir. Grup sayısı katılımcıların yaşına göre verimlilik açısından değişebilir. Örnek verecek olursak; yetişkin bir grupta yapılacak olan drama etkinliklerine yaşları 12 – 15 arasında değişen bireyler katılırken, Okul öncesi bir grupta yapılacak olan drama çalışmalarına bu sayıda kişinin katılması dramanın verimliliğini olumsuz yönde etkiler.

3.2.4.3.Mekân(Uzam)

Drama çalışmaları açık – kapalı her alanda yapılabilir. Dramada, büyük bir kalabalıkla çalışırken dışarıdan kişilerin drama etkinliklerine seyirci olarak katılabilecekleri unutulmamalıdır. Bu durum da, şüphesiz drama sürecini olumsuz etkileyecektir.

Drama etkinliklerini sınıf ortamında yapmanın birçok yararı vardır. Öncelikle yukarıda bahsettiğimiz olumsuzluklardan uzaklaşmış oluruz. Drama etkinliklerinde nasıl bir sınıf oluşturmalı ki, etkinliklerin amacına ulaşmasını kolaylaştıralım? Drama etkinlikleri için en uygun fiziksel ortam; sınıf içinde sıraları olmayan, yerde halıları olan (yer minderleri de olabilir) ısı ve ses yalıtımı iyi olan, aydınlatma sistemi iyi olan, gösterileri sergilemeye uygun bir yer olan ortamın seçilmesi yerinde olacaktır.

Uzam seçiminde bir başka önemli husus da, etkinlik alanı içerisinde katılımcılara zarar verebilecek dolap, masa vb. eşyaların uygun bir yere yerleştirilmesidir. Yine etkinliklerin yapıldığı alanda, karşılaşılabilecek olumsuzluklara karşı, ilk yardım çantasının bulundurulması gerekir.

3.2.4.4.Değerlendirme

Yaratıcı dramada değerlendirme, sürecin her aşamasında olur: Etkinlik öncesi, etkinlik anı, etkinlik sonu ve sonrasında. Dramada değerlendirme katılımcıların kendi kendilerini değerlendirmeleri biçimindedir.

Yaratıcı dramada, drama liderinin değerlendirmelerinin objektif, kırıncı değil yapıcı olması drama sürecine olumlu katkıda bulunur. Drama lideri ve katılımcıların kendilerini değerlendirmelerine yönelik bir yol izlemeleri süreç için önemlidir.

Dramada önemli olan süreçtir. Kesin yanlış ya da doğru yoktur. Drama lideri sürekli katılımcıları desteklemeli, onları etkinliklere katılmaya teşvik etmelidir. Drama lideri aşağıdaki değerlendirme sorularıyla, sürece katkı sağlayabilir;

- 1.Dramaya aktif olarak katılıyor mu?
- 2.Dramaya katılımda istekli mi?
- 3.Dramaya karşı olumlu bir tutuma sahip mi?
- 4.Dramaya katılırken işbirliği içerisinde mi?
- 5.Isınma oyunlarına rahatlıkla katılabiliyor mu?
- 6.Sözel ya da sözel olmayan yollarla kendini ifade edebiliyor mu?
- 7.Duygu ve düşüncelerini ifade etme yeteneği geliyor mu?
- 8)Drama yoluyla girişkenliği geliyor mu?
- 9)İletişim kurma becerileri artıyor mu?
- 10)Konuştuğu dili kullanma yeteneğinde gelişme var mı?
- 11)Problem çözme ve karar verme yetisi geliyor mu?
- 12)Doğaçlama oyunları oynamaya istekli mi?
- 13)Somut – Soyut arasında ilişki kurabiliyor mu?
- 14)Yaratıcı ve hayal gücüne dayalı roller üretebiliyor mu?
- 15)Bedenini rollerine uygun kullanabiliyor mu?
- 16)Rol oynamaya ya da pandomime yönelik oyunlara katılmaya istekli mi?
- 17)Grup önünde ya da bir seyirci önünde oynayabilme rahatlığına sahip mi?
- 18)Kendisini ve gruptaki diğer kişileri eleştirebiliyor mu?

3.2.5.Drama Etkinliklerindeki Aşamalar

Drama etkinliklerindeki aşamalar, bireyi esas amaca hazırlar.

3.2.5.1.Isınma

Isınma, eğitimde dramanın önemli bir aşamasıdır. Kullanılırsa sürecin başında yaptırılması uygundur. Ayrıca her dram dersinde mutlaka ısınma çalışmasını yapılması da gerekemeyebilir. Isınma çalışmaları uzun süre almamalıdır. En fazla 10 -12 dakika olmalıdır. Daha fazla ısınma çalışması yapmak, çocukları yorar. Verimli bir çalışma yapmayı engeller. Isınma çalışmalarında müzik ve ritim ısınmayı daha da kolaylaştırır. Grubun birbirine kaynaşmasını ve uyumlu hareket etmesini sağlar.

3.2.5.2.Kaynaştırma

Çocuk, kendisini tanıdıkça, kendisiyle ilgili kimi özellikleri keşfettikçe grupla da iletişime girer. Bu da ısınma çalışmalarının bir parçasıdır. Bu çalışmalar sırasında kurulan iletişim giderek etkileşime dönüşür. Bu dönüşüm, grubu birbirine daha çok yaklaştırır. Çocuklar birbirini tanıdıkça, birbirine dokunarak iletişim kurarlar. Bu iletişim çocukta ve grupta güven duygusunu geliştirir.

3.2.5.3.Uygulama

Uygulamalarda genellikle sürecin nasıl gelişeceği ve nereye varacağı gruba açıklanmaz. Drama öğretmenin zihninde belli bir tasarı ve kurgu her zaman vardır. Kimi zaman da çalışma bilinçli olarak bir gösteri amacı, niteliği taşıyabilir ve izleyici grubuna yönelik bir uygulama gerçekleştirilebilir. Uygulama çalışmalarının; beklenenden kapsamlı, beklenenden daha uzun zaman alması yaratıcılık sürecinin işlemesine bağlıdır. Yaratıcı dramada birlikte yaşama, üretme ve paylaşma süreci içine girilir. Bir uyum içerisine girmiş grup, oyun oynamaya hazırdır. Çalışan grubun özelliklerine uygun olarak seçilen oyunlar, değişik türler arasından belirlenir. Bu oyunlar kimi zaman sözcük dağarcığını, duyguları, dikkati geliştiren oyunlar olduğu gibi, kimi zaman da öykünmeye dayalı ya da yarışmalar içeren oyunlar olabilir. Bireysel ve grupsal yaratıcılığın en çok ön plana çıktığı uygulama çalışmaları doğaçlamalardır. Doğaçlamalar hemen her yaratıcı drama çalışmasının bel kemiğini oluşturur. Bir metne bağlı olmadan, içten geldiği gibi ve aniden gelişen, ancak drama liderince hedefi saptanmış ve belli hazırlıkları yapılmış olan oyun ve canlandırmalar olarak tanımlanan doğaçlamada; ayrıntılar önceden saptanmadığı için özgünlük ve bireyin kendi birikimleri söz konusudur.

3.2.5.4.Değerlendirme

Yaratıcı dramada tartışmalar; çalışma öncesinde, çalışma anında, çalışma sonunda veya daha sonra yapılabilir. Dramanın aşamalarının her birinin ya da birkaçının ardından tartışmanın açılması; eleştiri, öz eleştiri, soru-yanıt etkileşiminin başlaması; sürecin gözden geçirilmesinin somut başlangıcı olarak kabul edilebilir. Drama çalışmalarında sonuçtan çok süreç önemlidir. Yaşanılan aşamaların her

birinin ya da bir kaçının ardından, “ Ne yaşadınız?”, “Neler hissettiniz?” , “Nerede güçlük çektiniz ?” gibi soruların tartışılması ve katılımcılarca yanıtlanmasıyla bir paylaşım sağlanmış olur. Bu işlemler yazılı ya da sözlü olarak gerçekleştirilebilir. Bu sorular daha çok kişiye yönelik değil, kişinin üstlenmiş olduğu role yönelik ve yapıcı olmalıdır.

3.2.5.5.Rahatlama

Drama etkinliklerine katılan çocukların enerjileri en doruğa çıkmıştır. Bu enerjilerini boşaltmak gerekir. Enerjinin boşaltılması aslında çocuğu rahatlatmadır. Bu rahatlama için de bazı çalışmalar yapılması gerekir. Bu çalışmalar başlangıçta çocuklar tarafından garip karşılanabilir. Öğretmen bu çalışmalarda başarılı olursa çocuğa güven kazandırır. Yeni oyunlara hazırlar. Rahatlama çalışmalarından sonra çocuklar kendi aralarında bir uyum sağlar. Dramada rahatlama çalışmalarında amaç; çocuğa güven kazandırma, beş duyu organını iyi bir şekilde kullanma, gözlem yeteneğini geliştirme, bedenini ve beynini uyumlu bir şekilde hissetmesini sağlamaktır. Rahatlama çalışmaları sırasında yapılan fiziksel ve zihinsel hareketler, çocuğun bedeninin, zihnin ve düşüncelerinin rahatlamasına yardım eder. Rahatlama çalışmalarında müziğin büyük etkisi vardır. Özellikle zihinsel rahatlamaya yardımcı olur.

3.2.6.Dramada Kullanılan Teknikler

Bu bölümde, "eğitimde drama" alanında kullanılan tekniklere yer verilmektedir. Ancak, bu tekniklerden bazıları, özellikle de sık kullanılanlar örneklendirilmiş, bilinen diğer teknikler ise sadece açıklanarak geçilmiştir.

Eğitimde bir yöntem olarak drama, sıklıkla kullanılan teknikler şunlardır:

1- Bilinç Koridoru (Conscience Alley): Bir karakterin yaşamında, bir ikilem olduğunda ya da bir seçim yapması gerektiğinde kullanılabilen bir tekniktir. Önce öğrenciler, birer duvar gibi karşılıklı dizilerek bir koridor oluştururlar. Karakter öğrencilerin oluşturduğu koridorda yavaş yavaş ilerlerken, öğrencilerin her biri farklı düşünce ve duyguları yansıtan birer cümle söyleyerek karakterin vicdanının sesi olurlar. Burada, her öğrencinin farklı öneriler sunma olasılığı vardır. Karakter

koridorda ilerlerken, seslerin şiddeti artar, hatta giderek yükselir. Bu süreçte, koridor boyunca önerilen düşünceler ve duygusal uyarımlar karakterin bir karara varmasına yardımcı olmaktadır (O' Neill ve Lambert. 1984, Neelands, 1990).

2- Geriye Dönüş (Flash Back): Oluşturulan dramada şimdiki durum ve geçmiş arasındaki ilişki, "geriye dönüş" sahneleri gösterilerek pekiştirilir veya karakter geçmişin can alıcı görüntüleriyle karşılaştırılır (O' Neill ve Lambert. 1984, Neelands, 1990).

3- Forum Tiyatrosu (Forum Theatre): Katılımcıların veya izleyenlerin oyunun gidiş yönünü, izlerken değiştirmelerine olanak tanıyan foam tiyatro uygulamalarında aşağıda değinilen kurallar önemlidir:

- 1-Kahraman (protagonist) ve hasım (antagonist) için bir sahne oluşturulur.
- 2-Her karakterin tutumu/ideolojisi açıkça gösterilir.
- 3-Protagonist tarafından yapılan ciddi bir hata başarısızlık kurgulanır.
- 4-Karakterler bir şeyler yapmalı, yalnızca konuşmamalıdır.
- 5-Aktörler dünyanın belli bir vizyonunu yansıtır.
- 6-Seyirci üyelerden biri "dur" diyerek protagonistin yerini alır ve sahnenin nereden başlaması gerektiğini söyler.
- 7-Antagonist (diğer aktörler) baskıya devam etmeye çalışırlar.
- 8-Seyirci (Spektatör) kurgulanan oyundan ayrılabilir ve önceki veya bir başkası onun yerini alabilir.
- 9-Daha sonraki aşamalarda, seyirci üyeler tekrar "dur" diyerek oyuna farklı bir yön verebilirler.
- 10-Eğer protagonist kazanırsa, başka bir antagonist bir başka seyirci üye ile değiştirilebilir.
- 11-Çalışmada tartışmanın devamını ve sihirli bir çözümün bulunmamasını amaçlayan bir yönetici olması çok önemlidir (Davis, 1998).

4-Dedikodu Halkası (Gossip Circle): Karakterin davranışları, topluluğun içinde söylenti ve dedikodunun yayılması şeklinde yorumlanır. Halkanın etrafında söylentiler yayılırken, abartılı hale getirilerek çarpıklaştırılır. Dramanın daha ileri

aşamaları için gerginlik ve çelişkileri belirlemede faydalı bir tekniktir (O' Neill ve Lambert, 1984. Neelands, 1990, akt.Akar 2000; s.28-35).

5-Donuk İmgeler (Stili İmages): Drama sırasında önemli bir etkinlik gerçekleştirilirken, öğrencilerin/katılımcıların donuk bir fotoğraf oluşturmasıdır. Öğretmen liderliğinde gerçekleştirilen bu fotoğraflar, fotoğraf dışında kalan diğer öğrenciler/katılımcılar tarafından anlaşılabilir (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

6-Toplantı Düzenleme (Holding A Meeting): Drama içinde kimi olayları kontrol etmek ya da yönlendirmek için kullanılan etkin bir tekniktir. Grup çalışmalarında yeni bir odak yaratmak amacıyla da kullanılır. Katılımcıların, konuşma becerilerinin de açığa çıkması ve gelişmesi için olanak yaratır (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

7-Rol İçinde Yazma ("Writing in Role): Çocukların/katılımcıların, ele alınan içerik doğrultusunda ve canlandırılan roldeki kişinin ağzından rapor, mektup, kartpostal, çağrı yazısı, mahkeme karar yazısı, toplantı duyurusu vs. yazmalarıdır. Bunu ayrı ayrı yapabilecekleri gibi, ikili, üçlü gruplar halinde ya da tek bir grup olarak da yapabilmektedirler. Çocukların okuma-yazma becerilerini geliştirmeye elverişli, etkili ve yaygın bir tekniktir. Örneğin; çocuk bir kömür madeninin çalışması hakkında maden işletmesinin sahibine rapor yazan bir müfettiş rolünde iken seçeceği hitap sözcükleri, kullanacağı kağıt ve yazım biçimi; kralın açtığı bir yarışmayı halka duyurmak için görevlendirilmiş kişi rolündeyken yazacağı duyuru yazısından çok daha farklı olacaktır. (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

8-Sıcak Sandalye (Hot Sitting): Karakter, öğrencilerin karşısına bir sandalyeye yüzü dönük olarak oturtulur. Karaktere, gruptaki üyeler tarafından, onun değer yargıları, güdeleri, ilişkileri ve davranışları konusunda sorular sorulur. Sorular ve verilen yanıtlar yoluyla karakterin pek çok yönünü bulmasına olanak sağlamada oldukça etkili bir tekniktir. Ayrıca soru soran kişiler "şehitler, tarihçiler,

sosyal hizmet uzmanları, yöneticiler, kimyagerler" gibi roller de alabilirler. Eğer karakter stres anında veya yaşadığı bir dönüm noktasında sorgulanırsa, gerilim de oluşabilir (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

9-Görüşmeler-Sorgular (Interviewvs-Interrogations): Karakterler değerleri, inançları hakkında daha fazla bilgi elde etmek amacıyla "gazeteciler" ya da otorite bir kişi tarafından sorgulanırlar (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

10-Gerçek An (Moment of Truth): Grubun drama için bir son sahneyi tasarlamasını gerektiren tekniktir. Gruptakiler sonuç sahnesi için bir "odak noktası" yaratmak zorundadırlar (O' Neill ve Lambert, 1984. Neelands, 1990, akt.Akar 2000; s.28-35).

11-Özel Mülkiyet (Private Property): Bir karakter, nesnelere, mektuplar, raporlar, kostümler, oyuncaklar, kimlik belgeleri vb. dikkatle seçilmiş kişisel eşyalar yardımıyla tanıtılır. Bu nesnelere aracılığıyla toplanan bilgilerle kurulan ilişki karakter hakkında önemli ipuçları verebilmektedir (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

12-Aradaki Boşluk (Space Between): Öğrenciler, karakterleri birbirlerine olan yakınlık derecelerini göz önüne alarak mesafelendirip düzenlerler. ("Ne kadar yakın? Ne kadar uzak?, Kim kime yakın?...). Ayrıca zaman içinde bu boşluğun değişimini göz önünde bulundurabilirler (Karakterler birbirlerine yakınlaşacak mı uzaklaşacak mı?). Diğer taraftan öğrenciler bu mesafeyi isimlendirebilirler de (güç, korku, ihanet, gelenek vb). (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

13-Bölünmüş Ekran (Split Screen): Öğrenciler farklı zamanlarda ve yerlerde gerçekleşen iki veya daha fazla sahne planlarlar, daha sonra filmlerde olduğu gibi bu iki sahnenin arasındaki olayları, ileri ya da geriye gitme biçiminde çalışırlar. Bu iki sahnenin kurgusu, bağlantıları, karşılıklı ilişkileri çok

dikkatli bir şekilde hazırlanmalıdır (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

14- Yarım Kalmış Materyaller (Unfinished Materials): Gruba tamamlanmamış yazı, resim veya şema sunulur. Onların görevi bunu tamamlamak veya bitmemesine sebep olan problemi çözmektir (O' Neill ve Lambert, 1984. Neelands, 1990, akt.Akar 2000; s.28-35).

15- Telefon Görüşmeleri (Telephone Conversations): Dinleyiciler bir telefon görüşmesinde sadece bir tarafı ya da her iki tarafı da dinlerler. Öğretmen bu konuşmaları dramaya yeni bir bilgi eklemek, hikayeyi geliştirmek ya da gerilimi arttırmak için kullanabilir (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

16-Ritüeller-Seremoniler (Ritual-Ceremony): Drama içinde öğrenciler, yıl dönümleri, inanç ve değer sistemlerine uygun olarak ritüel ve seremoniler düzenlerler (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

17-Öğretmenin Rol Alması (Teacher in Role): Drama çalışmalarında öğrencilerle birlikte öğretmenin de rol alması anlamına gelir. Heathcote, dramaya başlarken öğretmenin role girmesinin (teacher in role) iyi bir teknik olduğunu savunmaktadır. Öğretmenin role girmesi öncelikle rolü tanımlama, çalışmayı düzenleme, amaçlar doğrultusunda yaratılan dramatik durumun, amacın dışına çıkmasını önleme ve grubu elde tutmada geniş çaplı kullanım olanağı sunmaktadır (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

18-Tüm Grupla Drama (Whole Grup Drama): Bütün katılımcılar ve öğretmen aynı anda aynı dramanın içinde yer alırlar (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

19-Mektuplar (Letters): Var olan dramaya yeni bir düşünce, odak veya gerilim katmak amacıyla grubun tümüne veya alt gruplara öğretmen tarafından verilir (O' Neill ve Lambert 1984.), (Neelands 1990: Akt. Akar 2000: 28-35).

20- Pantomim (Pantomime): Pantomim, çocuklara, bir taraftan bedenlerini tanıma ve beden dilini etkili biçimde kullanma fırsatı verirken diğer taraftan belli bir etkinliğe odaklanarak iyi birer gözlemci olmalarına yardımcı olmaktadır. Pantomim, duygu ve düşüncelerin, sözcükler olmadan ifade edilmesidir. Dramayı çocuklara tanıtmada en etkili yol olan Pantomimden, çocuklar çok hoşlanırlar. Gelişimin ilk yıllarında Pantomim, mimikler, hareketler kullanarak ve bazen de seslerle ifade edilerek, sözcükler kullanmadan basit bir şekilde ele alınır (Ömeroğlu, 1990). Gönen ve Dalkılıç' a (1998) göre de, basit tekerlemeleri, halk öykülerini ve günlük faaliyetleri, pantomimle ifade etme alıştırmaları jest ve mimik yoluyla çocukların iletişim becerilerini geliştirmede yararlı olmakta, kendilerini ifade etmelerine fırsat vermektedir. (Akt.Akar 2000: 28-35).

21- Doğaçlama (Improvisation): Doğaçlama, kalıpları önceden belirlemeksizin ve belli düzenleme işlemlerine bağlı kalmaksızın hayal gücüne dayalı bir şekilde özgür yaratma eylemi olarak kendini göstermektedir (Hodgson 1981, Cebi 1983, Adıgüzel,:1993). Doğaçlama, yazarak ya da kaydederek değil, o anda zihinde canlandırma yapılarak oynanır (Uçan 1998, Akt. Adıgüzel: 1993). Diğer taraftan, Adıgüzel' e (1993) göre, doğaçlamada, süreç ile ürün iç içedir, birbirinden kolayca ayırt edilemez. Doğaçlamayla ortaya çıkan süreç/ürün bir başkası tarafından yeniden ve aynen canlandırılmaz, kesinlikle yinelenemez. Ancak oyunun kaydından ya da raporlaştırılmasından sonra yeniden oynanabilir ya da yorumlanabilir ki o zaman da doğaçlama olmaz, sadece doğaçlamadan yola çıkılarak ortaya koyulmuş estetik bir bütün olur.

Sonuç olarak, doğaçlama, bir hazırlık ya da senaryoya dayanmaksızın, o anda var olan, tekrarlanamayan, doğal bir biçimde kendiliğinden oluşarak akan davranışlardır. O halde doğaçlama çalışmalarının, öğrencilerin, yaratıcılıklarını ve konuşma becerilerini geliştirdiği söylenebilir. (Akt.Akar 2000: 28-35).

22- Rol Oynama (Role playing): Pantomime benzer bir şekilde rol oynama, öğrencilerin kendileri olarak söyleyemediklerini ve yapamadıklarını girdikleri rol içinde mimiklerini maksimum düzeyde kullanmalarını kolaylaştırır, onlara güç, cesaret ve güvenle kendilerini ifade etme fırsatı verir. (Akt.Akar 2000: 28-35).

23- Rol Kartları (Role Cards): Bu kartlar oynanacak olan karakter ve kullanılacak içerik hakkında ayrıntılı bilgi verir. Bu teknik, öğretmenin bir dizi rolü, sınırlı bir zaman dilimi kullanarak vermek istediğinde yararlı olabilir. Ayrıca öğretmen bireylerden, kendi rolleri dışındaki ayrıntıları bilmelerini istemediği zaman da kullanılabilir. Rol kartları çok işlevsel olmaları nedeniyle de ülkemizde yapılan drama çalışmalarında kullanılan en yaygın tekniklerden birisidir (Somers 1998, Akt.Akar 2000: 28-35).

Rol kartları hazırlanırken dikkat edilecek noktalardan biri, katılımcıların/öğrencilerin, birbirlerinin kartlarına bakmalarına gerek kalmayacak biçimde, ortak tüm bilgilerin her iki kartta da bulunmasıdır. Öğretmenin/liderin göz önünde bulundurması gereken bir diğer nokta da, hazırlanan kartların, kullanılacağı ana kadar katılımcılar tarafından görülmemelerine dikkat edilmesidir. Ayrıca, öğrencilerin sıkılmamaları ve çalışmanın amacından uzaklaşmaması için her kartın aynı çalışma grubunda ancak bir kez kullanılması gerektiği söylenebilir.

3.2.7.Dramanın Tarihsel Gelişimi

Drama, eğitimdeki yerini.1898' de Viyana' da Uygulamalı Sanat Okulu' nda sanat dersleri veren Franz Cizek' e borçludur. Franz Cizek ise çocuğun kendini sanatla ifade etmesini öneren ilk kişidir. Okulunda çocuğun özgür bırakılarak sanat yapılmasını savunmuştur.

1911'de, İngiltere' de bir köy öğretmeni olan Harriet Finlay Johnson, okuldaki dramayı okul tiyatrosundan farklı olarak uygulayan kişi olmuştur. Bu ilk uygulamalar “make believe play”(mış gibi yapmak) biçiminde oluşmuştur.

Cook, okullarda dramanın yapıldığı özel mekânların olmasını istemiş ve bu mekânları “mumbery”(maskeli eğlence, soytarılık yapılan yer) olarak isimlendirmiştir. İngilizcede ezberlemek değil, oynayarak öğrenmek önemlidir ve Dramanın en çok kullanıldığı ders dil dersleridir. Cook yazdığı iki kitapla

çocuklardan kendi eserlerini kendilerinin yazmalarını istemiştir. Bu iki eser yeni bir sanat ve eğitim anlayışını ortaya çıkarmıştır.(Gönen vd. 2003: 26)

Winifred Ward, 1923'te ABD'de üniversitede yaratıcı drama eğitimine başlamıştır. Ward da, tiyatro ile dramayı birbirinden ayırır: Çocuk tiyatrosu, çocuk seyircilere güzellik ve zevk, mutluluk ve neşe aktarır, yaratıcı drama ise katılan çocuklara kendi gelişimleri ve grupta birbirleri ile işbirliği yapabilmeleri konusunda önemli yaşantılar sağlar.(Önder 2002: 35)

1930' larda, İngiltere' de öğretmenlerin, "Konuşma ve Drama" adlı derneği kurması ile dramanın İngilizce öğretiminde, özellikle de konuşma eğitiminde kullanımı konusundaki çalışmaları arttırmıştır. Bu dönemde, "yaparak öğrenme" ve "duyguların ifade edilmesi" kavramlarının yapılan çalışmaların odağını oluşturduğu da söylenebilir. (Köymen, 2000, doktora ders notları, Akt. Akar 2000:16)

1954'te Peter Slate'in "Çocuk draması" isimli kitabı yayımlanmıştır. Bu kitapta çocuğun oynadığı oyunların gerçek drama olduğu belirtilmiştir. 1960 – 1970'lerde, Slate kitabında çocukların drama etkinliğine müdahale edilmemesi gerektiğini, dramanın tiyatrodan farklı bir etkinlik olduğunu ve çocuk oynarken eğer sağlığını yitirmemişse hem aktör hem de izleyici konumunda olduğunu belirtmiştir. (Gönen vd. 2003: 27)

1960' larda Brian Way, "Drama Aracılığıyla Gelişim" adlı kitabında çocuk dramasının kişilik gelişimini etkilediğini ve eğitimde dramanın kaybolan bazı içgüdülerinin ortaya çıkmasını sağladığını belirtmiştir.(Üstündağ 1988)

Doroty Heatcote ise 1970'lerde eğitimde drama konusunda çalışmalar yapmıştır. Heatcote'a göre çocuklar gerçek yaşamda yaşadıklarını anlamak için dramadan yararlanabilirler. Drama okul programının her alanında kullanılabilir. Heatcote'un tekniğinde, öğretmenin drama etkinliğinde bir rol üstlenmesi gerekir.Etkinliğin ortasında, öğretmen gerekli görürse etkinliği durdurabilir, açıklama yapar ve öğrencileri tartışmaya yönlendirir. (Önder 2002: 35)

4.YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve değerlendirilmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

4.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, planlanmış etkinlikler içeren drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yönteminin uygulandığı kontrol grubunun, öğrencilerin yazılı becerilerine etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu araştırma, “Deneysel Model”de planlanmış olup, “Ön Test – Son Test yazılı anlatım etkinlikleriyle kontrol grup”lu deneme modeline göre desenlenmiştir.(Karasar 1994: 97)

Çizelge 1: Araştırma Deseni

G1	R	O1	X	O2
G2	R	O3		O4

G1: Planlanmış etkinlikler içeren drama yönteminin uygulandığı deney grubu

G2: Geleneksel Yöntemin uygulandığı kontrol grubu

R: Yansızlık

X: Planlanmış etkinlikleri içeren drama yöntemi

O1, O3: Ön Test

O2,O4: Son Test

Yaratıcı Drama etkinliklerin öğrencilerin yazılı anlatım becerilerine etkisini sınamak için birbirine denk iki grup oluşturulmuştur. Deney ve Kontrol grubuna çalışmanın başında ve sonunda seçilen bir konu üzerinde kompozisyon yazmaları istenmiştir.

4.2.Çalışma Grubu

Bu çalışma için denekler, 2004 – 2005 Öğretim yılı Eylül ayında Hatay İli Antakya İlçesi’nde bulunan Beyhan Gençay ile Nizamettin Özkan İlköğretim okullarında belirlenen 6. sınıf öğrencilerinden seçilmiştir.

Uygulama yapılan iki okulun 6. sınıfında okuyan iki derslik araştırma evrenini, bu sınıflardan seçilen deney ve kontrol grupları da araştırma örneklemini oluşturmuştur. Araştırmadaki deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin seçimi, diğer öğrencilere sezdirilmeden yapılmıştır.

Bu iki grup seçilmeden önce sosyoekonomik düzeylerini belirlemek için bir anket yapılmıştır. Bunun yanısıra iki gruba ön test düzeyinde bir yazılı anlatım çalışması yaptırılmıştır. Yine bu iki gruba seçilen öğrencilerin Türkçe dersine olan tutumlarını belirlemek amacıyla Tutum ölçeğinden yararlanılmıştır.

4.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol gruplarına, çalışma öncesi ön test niteliğinde bir otobiyografi yazısı yazdırılmıştır. Her iki grupla çalışmaya aynı hafta başlanmıştır. Çalışma sona erdiğinde her iki gruba son test niteliğinde, yine bir otobiyografi yazısı yazdırılmıştır ve yapılan bu çalışmalar üzerinde, öğrencilerin bu yazılarda kullanmış oldukları morphem, hece, sözcük sayıları belirlenmiştir.

Elde edilen veriler üzerinde istatistiksel çalışmalar yapılmış, ön test ve son test verileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre de, Yaratıcı Dramanın yazılı anlatım becerilerine etkisi denencelerle sınanmaya çalışılmıştır.

4.4. Sosyoekonomik Düzey Tespiti

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyoekonomik düzeylerini belirlemek için, Nizamettin Özkan ve Beyhan Gençay İlköğretim Okullarından seçilen Deney ve Kontrol grubundaki öğrencilere sosyoekonomik düzey belirleme anketi hazırlanmıştır.

Çizelge 2: Babanın Öğrenim Durumu

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1. Hiçbir okul mezunu değil	-	-	-	-
2. İlkokul mezunu	5	11.9	5	13.1
3. Orta/Lise mezunu	16	38	15	39.4
4. Üniversite mezunu	21	50	18	47.3
5. Master/Doktora	-	-	-	-
Toplam	42	100	38	100

Babanın öğrenim durumu açısından deney ve kontrol gruplarını karşılaştırdığımızda; bu gruplardaki bütün öğrencilerin babalarının en azından bir okul mezunu oldukları görülmüştür. İlkokul mezunu deney grubunda % 11.9 (F=5) iken bu oran kontrol grubunda % 13.1 (F=5) tir. Orta/Lise mezunu Deney grubunda % 38 (F=16) iken bu oran kontrol grubunda % 39.4 (F=15) tir. Üniversite mezunu Deney grubunda % 50 (F=21) iken bu oran Kontrol grubunda % 47.3 (F=18) dir. Bunun yanı sıra her iki gruptaki öğrencilerin babalarının, Master ya da Doktora yapmadığı görülmüştür. Bu oranları karşılaştırdığımızda Deney grubundaki öğrencilerin babaları ile Kontrol grubundaki öğrencilerin babalarının eğitim durumlarının birbirine yakın olduklarını görürüz.

Çizelge 3: Annenin Öğrenim Durumu

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1. Hiçbir okul mezunu değil	1	2.3	1	2.6
2. İlkokul mezunu	10	23.8	8	21.05
3. Orta/Lise mezunu	13	30.9	14	36.8
4. Üniversite mezunu	18	42.8	15	39.4
5. Master/Doktora	-	-	-	-
Toplam	42	100	38	100

Annenin öğrenim durumu açısından deney ve kontrol gruplarını karşılaştırdığımızda; her iki grupta da anneleri hiçbir okul mezunu olmayan öğrenciler vardır. Bu oran Deney grubunda %2.3 (1) iken, Kontrol grubunda %2.6 (F=1) dir. İlkokul mezunu anne sayısı Kontrol grubunda %21.05 (F=8) iken bu oran Deney grubunda %23 (F=10) tür. Orta/Lise mezunu anne sayısı Deney grubunda %30.9 (F=13) iken kontrol grubunda %36.8 (F=14) dir. Üniversite mezunu anne oranı ve sayısı Deney grubunda %42.8 (F=18) iken bu oran kontrol grubunda %39.4 (F=15) tür.

Deney ve Kontrol gruplarını baba ve annelerin öğrenim durumları açısından karşılaştırdığımızda; Deney grubu ve Kontrol grubu arasında okur-yazarlık açısından anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

Çizelge 4: Ailedeki Birey Sayısı

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1.Sekiz(8) ve üstü	1	2.3	2	5
2.Altı(6)-Yedi(7) kişi	6	14.2	6	15
3.Dört(4)-Beş(5) kişi	33	78.5	29	76
4.üç (3) kişi	2	4.7	1	3.8
Toplam	42	100	38	100

Deney ve Kontrol gruplarını birey sayısına göre karşılaştırdığımız zaman; Kontrol grubundaki öğrencilerdeki sekiz ve üstü birey oran ve sayısının %5 (F=2),Deney grubundakilerin de %2.3(F=1) olduğu görülür. Yine 6-7 arası birey sayısında Kontrol grubu %15 (F=6)lik oranla Deney grubunun %14.2 (F=6)lik oranından fazladır. 4-5 arası birey sayısında Deney grubu %78.5 (F=33) lik oranla Kontrol grubunun %76 (F=29)lık oranından fazla olduğu göze çarpar. Yine dikkati çeken bir başka husus da birey sayısı olarak en az oranın da kontrol grubunda olmasıdır. Deney grubunun 3 kişilik birey oranı ve sayısı %4.7 (F=2) iken bu oran Kontrol grubunda %3.8 (F=1)dir.

Deney ve Kontrol gruplarını ailedeki birey sayısını dikkate alarak incelediğimizde Deney grubundaki ailelerin fazla kalabalık olmadığını görürüz.

Deney ve Kontrol gruplarını oturdukları eve ait özellikler açısından karşılaştırdığımızda;

Çizelge 5: Oturduğunuz Ev Kime Ait?

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1.Kira	8	19	8	21.5
2.Kendimize ait	28	66.6	25	65.7
3.Lojman	6	14.2	4	10.5
Toplam	42	100	38	100

Deney grubundakilerin %19 (F=8) 'i kirada otururken Kontrol grubundaki öğrencilerin %21.5 (F=8)'i kirada oturmaktadır. Evin kendilerine ait olma durumundan Deney grubunun %66.6 (F=28) bir orana, Kontrol grubunun ise %65.7 (F=25)'lik bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra ebeveynlerinin işleri gereği lojmanlarda oturan Deney grubu %14.2 (F=6) iken bu oran Kontrol grubunda %10.5 (F=4)dir.

Her iki gruptaki öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun birbirine yakın bir oranla (% 66.6- %65.7) kendilerine ait bir evde oturdukları görülmüştür.

Çizelge 6: Evdeki Oda Sayısı

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1.Tek oda	-	-	-	-
2.Tek oda ve salon	1	2.3	-	-
3.İki oda ve salon	7	16.6	8	21.05
4.Üç oda ve salon	30	71.4	25	65.7
5.Dört ve daha üstü	4	9.5	5	13.1
Toplam	42	100	38	100

Deney ve Kontrol grubundaki öğrencileri evlerindeki oda sayıları bakımından karşılaştırdığımızda; Deney ve Kontrol gruplarında tek eve sahip öğrenci görülmemektedir. Kontrol grubunda tek oda ve salonlu bir eve sahip olan olmaz iken

Deney grubunda %2.3 (F=1)dir. İki oda ve salonlu eve sahip olma açısından her iki grup da birbirine yakındır.(Deney grubu: %16.6, F=7; Kontrol grubu: 21.05, F=8). Üç oda ve salonlu eve sahip olma açısından Deney grubu %71.4 (F=30)'lük bir orana, Kontrol grubu ise (%65.7, F=25) orana sahiptir. Dört oda ve daha üstü eve sahip olma açısından Kontrol grubu %13.1 (F=5)'lük bir orana, Deney grubu ise %9.5 (F=4)tir.

Her iki gruptaki öğrencileri evlerindeki oda sayıları bakımından karşılaştırıldığında belirgin bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Çizelge 7: Oturduğunuzun Evin Isıtma Sistemi

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1.Soba	21	50	22	57.8
2.Kalorifer	12	28.5	10	26.3
3.Kat kaloriferi	9	21.4	6	15.7
Toplam	42	100	38	100

Oturulan evin ısıtma sistemi bakımında karşılaştırıldığında; Evlerini soba ile ısıtanların her iki grupta da fazla olduğu görülür. Bu oran Kontrol grubunda % 57.8 (F=22) iken Deney grubunda %50 (F=21)dir. Evlerini Kaloriferle ısıtanların Deney grubu ve Kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Kontrol grubunda evlerini kat kaloriferiyle ısıtanlar %15.7 (F=6) iken deney grubunda bu oran %21.4 (F=9)tür.

Her iki gruptaki öğrencilerin evlerinde kullandıkları ısınma sistemleri karşılaştırıldığında, anlamlı bir farklılık göze çarpmamaktadır.

Çizelge 8: Ailenin Ortalama Aylık Geliri

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1.350 Milyon	2	4.7	2	5.2
2.350- 450 Milyon	3	7.1	3	7.8
3.450- 550 Milyon	4	9.5	4	10.5
4.650- 750 Milyon	2	4.7	8	21.05
5.750 Milyon ve üstü	31	73.8	21	55.2
Toplam	42	100	38	100

Ailenin geliri bakımında her iki grubu karşılaştırdığımızda; Kontrol grubunun aylık 350 milyon gelire sahip olan öğrencilerinin %5.2 (F=2), Deney grubunun ise %4.7 (F=2) olduğu görülmektedir. Aylık geliri 350- 450 milyon öğrencilerin her iki grupta da birbirine yakın oldukları görülür(Deney grubu:%7.1, F=3;Kontrol grubu:%7.8, F=3). Kontrol grubunun aylık 450 – 550 milyon gelire sahip olan öğrencilerinin %10.5 (F=4), Deney grubunun ise %9.5 (F=4) olduğu görülmektedir. Kontrol grubunun aylık 650 - 750 milyon gelire sahip olan öğrencilerinin %21.05 (F=8), Deney grubunun ise %4.7 (F=2) olduğu görülmektedir. Deney grubunun aylık 750 milyon ve üstü gelire sahip olan öğrencilerinin %73.8 (F=31) iken, bu oran Kontrol grubunda Deney grubuna %55.2 (F=21) olduğu görülmektedir.

Bu Çizelgeden hareketle Deney grubu ile Kontrol grubu arasında gelir dağılımı açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Çizelge 9: Babanın Mesleği

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1.İşçi	5	11.9	3	7.8
2.Çiftçi	2	4.7	3	7.8
3.Memur	19	45.2	17	44.7
4.Esnaf / Tüccar	6	14.2	7	18.4
5.Serbest meslek	10	23.8	8	21.05
Toplam	42	100	38	100

Deney ve Kontrol Gruplarını babanın mesleği açısından karşılaştırdığımızda babaları işçi olan öğrencilerin Deney grubunda fazla olduğu görülür.(Deney grubu: %11.9,F=5; Kontrol grubu; %7.8, F=3). Babaları Çiftçi olan öğrencilerin Kontrol grubunda fazla olduğu görülür.(Deney grubu: %4.7,F=2; Kontrol grubu; %7.8, F=3). Babaları memur olan öğrencilerin her iki grupta da birbirine yakın bir oranda olduğu görülmektedir. (Deney grubu: %45.2,F=19; Kontrol grubu; %44.7, F=17). Babaları Esnaf ya da Tüccar olan Deney ve Kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. (Deney grubu: %14.2,F=6; Kontrol grubu; %18.4, F=7). Babaları Serbest meslekle uğraşan Deney ve Kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.(Deney grubu: %23.8, F=10; Kontrol grubu; %21.05, F=8).

Çizelge 10: Annenin Mesleği

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1.Ev Hanımı	23	54.7	19	50
2.İşçi	2	4.7	1	2.6
3.Memur	12	28.5	12	31.5
4.Esnaf / Tüccar	1	2.3	1	2.6
5.Serbest meslek	4	9.5	5	13.1
Toplam	42	100	38	100

Deney ve Kontrol Gruplarını annenin mesleği açısından karşılaştırdığımızda, Annesi ev hanımı olan öğrencilerin Deney grubunda fazla oldukları görülmüştür(Deney grubu: %54.7, F=23;Kontrol grubu; %50, F=19).Annesi işçi olan öğrenci kontrol grubunda %2.6 (F=1) iken, bu oran Deney grubunda şöyledir: %4.7 (F=2)dir. Annesi Memur olan öğrencilerin Kontrol grubunda fazla olduğu görülmüştür.(Deney grubu; %28.5, F=12:Kontrol grubu; %31.5, F=12). Annesi Tüccar ya da esnaf olan öğrencilerin oranı her iki grupta da aynıdır(Deney grubu; %2.3,(F=1), Kontrol grubu; %2.6, F=1). Annesi Serbest meslekle uğraşan öğrencilerin Kontrol grubunda fazla olduğu görülmüştür.[Deney grubu; %9.5, (F=4), Kontrol grubu; %13.1, (F=5)].

Çizelge 11: Öğreniminiz Boyunca Masraflarınız Kim Tarafından Karşılandı?

Seçenekler	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
1.Parasız yatılı.	-	-	-	-
2.Burslu	-	-	-	-
3.Ailenin karşılaması	42	100	38	100
Toplam	42	100	38	100

Her iki grupta da öğrencilerin tamamının öğrenim masraflarının aileleri tarafından karşılandığı görülmüştür.

Elde edilen verilere göre, her iki grubun da birbirine yakın sosyoekonomik düzeyde oldukları gözlenmiştir.

5.BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde araştırma bulgularına ve yorumlara yer verilmiştir.

5.1.Ön Teste İlişkin Bulgular

Bu bölümde Deney grubu ile Kontrol gruplarının Ön Test verileri karşılaştırılmıştır.

5.1.1.Birinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 1: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **kelime / Cümle** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 12: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Kelime / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

ÖNTEST	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	7,4731	1,64632	78	1,028	,307
KONTROL	38	6,9821	2,56786			

* $p > .05$

Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun kelime / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir [t(sd)=1.028, p=.307]. Böylece birinci denence doğrulanmıştır.

5.1.2.İkinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 2: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Hece / Cümle** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 13: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Testte İlişkin Hece / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>ÖNTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	18,2643	5,32206	78	,164	,870
KONTROL	38	18,0518	6,24927			

* $p>.05$

Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun hece / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir [t(sd)=.164, p=.870]. Böylece ikinci denence doğrulanmıştır.

5.1.3.Üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 3: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Morfem / Cümle** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 14: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Testte İlişkin Morfem / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>ÖNTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	11,0366	2,75506	77	1,010	,316
KONTROL	38	10,1184	5,06939			

* $p>.05$

Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun morfem / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir [t(sd)=1.010, p=.316]. Böylece üçüncü denence doğrulanmıştır.

5.1.4.Dördüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 4: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Hece / Kelime** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 15: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Hece / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar

T – Testi Sonuçları

<u>ÖNTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	1,9193	,19759	78	,867	,388
KONTROL	38	1,8821	,18450			

* $p > .05$

Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun hece / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir [$t(sd)=.867$, $p=.388$]. Böylece dördüncü denence doğrulanmıştır.

5.1.5.Beşinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 5: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Morfem / Kelime** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 16:Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Morfem / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar

T – Testi Sonuçları

<u>ÖNTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	1,4143	,15072	78	,514	,608
KONTROL	38	1,3876	,29623			

* $p > .05$

Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun morfem / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın

bulunmadığı gözlenmiştir [t(sd)=.514, p=.608]. Böylece beşinci denence doğrulanmıştır.

5.1.6. Altıncı Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 6: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Hece / Morfem** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 17: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Ön Teste İlişkin Hece / Morfem Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

ÖNTEST	N	X	ss	Sd	t	p
DENEY	42	1,6250	,22268	78	3,497	,001
KONTROL	38	1,8397	,31374			

p<.05

Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun hece / morfem oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunduğu gözlenmiştir [t(sd)=3.497, p=.001]. Böylece altıncı denence doğrulanmamıştır.

5.2. Son Teste İlişkin Bulgular

Bu bölümde Deney grubu ile Kontrol gruplarının Son Test verileri karşılaştırılmıştır.

5.2.1. Yedinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 7: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Son Test **kelime / Cümle** oranları arasında Deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 18: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Kelime / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>SONTEST</u>	N	X	ss	Sd	t	p
DENEY	42	9,9182	2,61724	78	6,182	,000
KONTROL	38	6,8257	1,71313			

*p<.05

Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun kelime / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, Deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir [t(sd)=6.182, p=.000]. Böylece yedinci denence doğrulanmıştır.

5.2.2.Sekizinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 8: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Son Test **Hece / Cümle** oranları arasında Deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 19: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Hece / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>SONTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	23,0260	5,50998	78	5,540	,000
KONTROL	38	16,8276	4,35843			

*p<.05

Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun hece / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, Deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir [t(sd)=5.540, p=.000]. Böylece sekizinci denence doğrulanmıştır.

5.2.3. Dokuzuncu Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 9: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Son Test **Morfem / Cümle** oranları arasında Deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 20: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Morfem / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>SONTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	13,2621	3,15755	78	4,947	,000
KONTROL	38	9,9515	2,79109			

*p<.05

Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun morfem / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, Deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir [t(sd)=4.947, p=.000]. Böylece dokuzuncu denence doğrulanmıştır.

5.2.4. Onuncu Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 10: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Son Test **Hece / Kelime** oranları arasında Deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 21: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Hece / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>SONTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	2,6643	,12653	78	21,580	,000
KONTROL	38	1,8824	,19358			

*p<.05

Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun hece / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan, Deney grubu lehine

anamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir[t(sd)=21.580, p=.000]. Böylece onuncu denence doğrulanmıştır.

5.2.5.On birinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 11: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Son Test **Morfem / Kelime** oranları arasında Deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 22: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Morfem / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>SONTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	1,3924	,28687	78	-1,280	,205
KONTROL	38	1,4850	,35274			

*p>.05

Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun morfem / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir[t(sd)=1.280, p=.205]. Böylece onuncu denence doğrulanamamıştır.

5.2.6.On ikinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 12: Drama tekniği uygulanan Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Son Test **Hece / Morfem** oranları arasında Deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 23: Deney ve Kontrol Gruplarının Yazılı Anlatımlarındaki Son Teste İlişkin Hece / Morfem Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>SONTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	1,7674	,18084	78	1,939	,058
KONTROL	38	1,6492	,33391			

*p>.05

Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun morfem / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir[t(sd)= 1.939, p=.058]. Böylece altıncı denence de doğrulanmamıştır. Aritmetik ortalamalara baktığımızda, Deney grubunun hece / morfem ortalamasının çok az bir farkla da olsa, kontrol grubunun aritmetik ortalamasından fazla olduğu görülmüştür.

5.3. Deney Grubunun Ön Test ve Son Testine İlişkin Bulgular

Bu bölümde Deney grubunun Ön Test ve Son Test verileri karşılaştırılarak denenceler sınanmıştır.

5.3.1.On üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 13: Drama tekniği uygulanan Deney grubunun Ön Test **Kelime / Cümle** ile Son Test **Kelime / Cümle** oranları arasında Son Test lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 24: Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Kelime / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>DENEY</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	42	7,4731	1,64632	41	-5,203	,000
SONTEST		9,9182	2,61724			

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun kelime / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir[t(sd)=5.203, p=.000]. Böylece on üçüncü denence doğrulanmıştır.

5.3.2. On dördüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 14: Drama tekniği uygulanan Deney grubunun Ön Test **Hece / Cümle** ile Son Test **Hece / Cümle** oranları arasında, Son Test lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 25: Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar

T – Testi Sonuçları

<u>DENEY</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	42	18,2643	5,32206	41	-3,939	,000
SONTEST		23,0260	5,50998			

*p<.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun hece / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir[t(sd)=3.939, p=.000]. Böylece ikinci denence doğrulanmıştır.

5.3.3. On beşinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 15: Drama tekniği uygulanan Deney grubunun Ön Test **Hece / Cümle** ile Son Test **Morfem / Cümle** oranları arasında, Son Test lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 26: Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Morfem / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar

T – Testi Sonuçları

<u>DENEY</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	42	11,0071	2,72794	41	-3,399	,002
SONTEST		13,2621	3,15755			

*p<.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun hece / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir[t(sd)=3.399, p=.002]. Böylece on beşinci denence doğrulanmıştır.

5.3.4.On altıncı Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 16: Drama tekniği uygulanan Deney grubunun Ön Test **Hece / Kelime** ile Son Test **Hece / Kelime** oranları arasında, Son Test lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 27: Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>DENEY</u>	N	x	ss	Sd	t	p
<u>GRUBU</u>						
ÖNTEST	42	1,9193	,19759	41	-21,586	,000
SONTEST		2,6643	,12653			

*p<.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun hece / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir[t(sd)=21.586, p=.000]. Böylece on altıncı denence doğrulanmıştır.

5.3.5.On yedinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 17: Drama tekniği uygulanan Deney grubunun Ön Test **Morfem / Kelime** ile Son Test **Morfem / Kelime** oranları arasında, Son Test lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 28: Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Morfem / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>DENEY GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	42	1,4143	,15072	41	,497	,622
SONTEST		1,3924	,28687			

*p>.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun morfem / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir[t(sd)=4.497, p=.622]. Böylece on yedinci denence doğrulanamamıştır.

5.3.6.On sekizinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 18: Drama tekniği uygulanan Deney grubunun Ön Test **Hece / Morfem** ile Son Test **Hece / Morfem** oranları arasında, Son Test lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 29: Deney Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Morfem Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>DENEY GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	42	1,6250	,22268	41	-3,173	,002
SONTEST		1,7674	,18084			

*p<.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun hece / morfem oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir[t(sd)= 3.173, p=.002]. Böylece on sekizinci denence doğrulanmıştır.

5.4. Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Testine İlişkin Bulgular

Bu bölümde Kontrol grubunun Ön Test ve Son Test verileri karşılaştırılarak denenceler sınanmıştır.

5.4.1. On dokuzuncu Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 19: Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Kelime / Cümle** ile Son Test **Kelime / Cümle** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 30: Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Kelime / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>KONTROL</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	38	6,9821	2,56786	37	,325	,747
SONTEST		6,8257	1,71313			

*p>.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun kelime / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir [t(sd)= .325, p=.747]. Böylece on dokuzuncu denence doğrulanmıştır.

5.4.2. Yirminci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 20: Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Hece / Cümle** ile Son Test **Hece / Cümle** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 31: Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>KONTROL</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	38	18,0518	6,24927	37	1,003	,308
SONTEST		16,8276	4,35843			

*p>.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun hece / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir[t(sd)= 1.003, p=.308]. Böylece yirminci denence doğrulanmıştır.

5.4.3.Yirmi birinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 21: Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Morfem / Cümle** ile Son Test **Morfem / Cümle** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 32: Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Morfem / Cümle Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>KONTROL</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	38	10,1184	5,06939	37	,188	,852
SONTEST		9,9515	2,79109			

*p>.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun morfem / cümle oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir[t(sd)= .188, p=.852]. Böylece yirmi birinci denence doğrulanmıştır.

5.4.4.Yirmi ikinci Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 22: Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Hece / Kelime** ile Son Test **Hece / Kelime** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 33: Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>KONTROL</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	38	1,8821	,18450	37	-,019	,985
SONTEST		1,8824	,19358			

*p>.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun hece / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir[t(sd)= . 019, p=.985]. Böylece yirmi ikinci denence doğrulanmıştır.

5.4.5.Yirmi üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 23: Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Morfem / Kelime** ile Son Test **Morfem / Kelime** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 34: Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Morfem / Kelime Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>KONTROL</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	38	1,3876	,29623	37	-1,192	,241
SONTEST		1,4850	,35274			

*p>.05

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun morfem / kelime oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir[t(sd)= 1.192, p=.241]. Böylece yirmi üçüncü denence doğrulanmıştır.

5.4.6.Yirmi dördüncü Denenceye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Denence 24: Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test **Hece / Morfem** ile Son Test **Hece / Morfem** oranları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 35: Kontrol Grubunun Yazılı Anlatımlarındaki Ön test ve Son Teste İlişkin Hece / Morfem Oranlarını Belirlemek İçin Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>KONTROL</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	38	1,8397	,31374	37	2,495	,017
SONTEST		1,6492	,33391			

Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun hece / morfem oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir[t(sd)= 2.495, p=.017]. Kontrol grubunun son testinin aritmetik ortalamasına bakıldığında ön teste göre bir azalmanın olduğu görülmektedir. Böylece yirmi dördüncü denence de doğrulanmıştır.

5.5.Türkçe Dersi Tutum Ölçeğine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, Türkçe dersi Tutum ölçeğine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

5.5.1. Deney ve Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test

Bulguları

Bu bölümde etkinlikler öncesinde, öğrencilerin Türkçe dersine olan tutumları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Denence 25: Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test Türkçe dersi Tutum verileri ile Drama etkinliklerinin uygulandığı Deney grubunun Ön Test Türkçe dersi Tutum verileri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 36: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersine Olan Tutumlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ön Test Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<i>ÖNTEST</i>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	124,5476	20,19080	78	-,052	,959
KONTROL	38	124,7632	16,33175			

*p>.05

Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun tutum oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir [t(sd)= .052, p=.959]. Bir başka deyişle uygulama başlangıcında, her iki grubun da Türkçe dersine olan tutumları arasında bir fark olmadığı gözlenmiştir. Böylece yirmi beşinci denence doğrulanmıştır.

5.5.2. Deney ve Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Son Test

Bulguları

Denence 26: Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubunun Son Test Türkçe dersi Tutum verileri ile Drama etkinliklerinin uygulandığı Deney grubunun Son Test Türkçe dersi tutum verileri arasında, Deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 37: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersine Olan Tutumlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımsız Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>SONTEST</u>	N	x	ss	Sd	t	p
DENEY	42	139,9524	18,28228	78	4,424	,000
KONTROL	38	123,4211	14,72749			

*p<.05

Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun tutum oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir [t(sd)= 4.424, p=.000]. Bir başka deyişle uygulama sonunda, her iki grubun da Türkçe dersine olan tutumları arasında, deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Böylece yirmi altıncı denence doğrulanmıştır.

5.5.3. Deney Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test - Son Test

Bulguları

Denence 27: Yaratıcı Drama yönteminin uygulandığı Deney grubunun Ön Test - Son Test Türkçe dersi tutum verileri arasında Son Test lehine anlamlı bir fark vardır. Böylece yirmi yedinci denence doğrulanmıştır.

Çizelge 38: Deney Grubunun Türkçe Dersine Olan Tutumlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>DENEY</u> <u>GRUBU</u>	N	x	ss	Sd	t	p
ÖNTEST	42	124,5476	20,19080	41	-6,573	,000
SONTEST		139,9524	18,28228			

*p<.05

Ön test ve son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubunun tutum oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir [t(sd)= 6.573, p=.000]. Bir başka deyişle uygulama başında ve sonunda yapılan tutum testinde öğrencilerin uygulama sonunda Türkçe dersine olan tutumlarının olumlu yönde değiştiği gözlenmiştir. Böylece üçüncü denence doğrulanmıştır.

5.5.4.Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test - Son Test

Bulguları

Denence 28: Geleneksel yönteminin uygulandığı Kontrol grubunun Ön Test - Son Test Türkçe dersi tutum verileri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 39: Kontrol Grubunun Türkçe Dersine Olan Tutumlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımlı Gruplar T – Testi Sonuçları

<u>KONTROL</u>	N	x	ss	Sd	t	p
<u>GRUBU</u>						
ÖNTEST	38	124,7632	16,33175	37	,928	,360
SONTEST		123,4211	14,72749			

Ön test ve son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun tutum oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir [t(sd)= . 928, p=.360]. Bir başka deyişle geleneksel eğitimin yapıldığı kontrol grubunun Türkçe dersine olan tutumlarında bir değişme olmadığı gözlenmiştir. Böylece yirmi sekizinci denence de doğrulanmıştır.

6.SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, Drama yönteminin İlköğretim II. Kademedeki 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerine olan etkisini sınamak amacıyla yapılan araştırma bulgularına dayalı sonuçlar üzerinde durulmuştur. Aynı zamanda bu bölüm içerisinde “Drama yönteminin uygulanmasına yönelik öneriler” de yer almaktadır.

6.1. Sonuçlar

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar araştırma denenceleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

6.1.1.Ön Test Bulgularına İlişkin Sonuçlar

1. Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **kelime / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir.
2. Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **hece / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir.
3. Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **morfem / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir.
4. Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **hece / kelime** oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir.
5. Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **morfem / kelime** oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir.
6. Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **hece / morfem** oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunduğu gözlenmiştir.

Deney grubu ile Kontrol grubunun ön test bulguları üzerinde yapılan incelemelerde, hece / morfem oranları dışında bir eşitliğin olduğu görülmektedir.

Böylece altıncı denence doğrulanamamıştır. Bu sonuçlar Deney grubu ile Kontrol grubunun denk gruplar olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bir başka deyişle Deney grubu ve Kontrol grubu, araştırmaya aynı başlangıç çizgisinden başlamıştır. Hece / Morfem oranındaki eşitsizlik denenceyi doğrulamadığından dolayı, Hece / Morfem oranı bu çalışmanın dışında tutulmak zorunda kalmıştır.

6.1.2.Son Test Bulgularına İlişkin Sonuçlar

1. Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **kelime / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, Deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.
2. Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **hece / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, Deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.
3. Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **morfem / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, Deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.
4. Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **hece / kelime** oranları arasında istatistiksel açıdan, Deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.
5. Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **morfem / kelime** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.
6. Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun **hece / morfem** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.

Deney grubu ile Kontrol grubunun Son Test bulguları üzerinde yapılan incelemelerde, morfem / kelime ve hece / morfem oranları dışında Deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir. Bu durum Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı Deney grubunun, Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubuna göre etkinliklerde daha başarılı olduğunu göstermiştir.

6.1.3. Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar

1. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun **kelime / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.
2. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun **hece / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.
3. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun **hece / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.
4. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun **hece / kelime** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.
5. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun **morfem / kelime** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.
6. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, deney grubunun **hece / morfem** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.

6.1.4. Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar

1. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun **kelime / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.
2. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun **hece / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.
3. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun **morfem / cümle** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.

4. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun **hece / kelime** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.
5. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun **morfem / kelime** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.
6. Ön test ve son test sonuçları arasında yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun **hece / morfem** oranları arasında istatistiksel açıdan, anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.

6.1.5. Tutum Ölçeği Ön Test Bulgularına İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde, Drama yönteminin uygulandığı Deney grubu ile Geleneksel yöntemlerin uygulandığı Kontrol grubuna araştırma öncesinde ve sonrasında, Yaratıcı dramının Türkçe dersine olan tutumları etkileyip etkilemediğini belirlemek amacıyla Tutum anketi uygulanmıştır. Bu araştırma bulgularına ait sonuçlar aşağıda verilmiştir.

6.1.5.1. Deney ve Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Bulgularına Ait Sonuçlar

1. Ön test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun tutum oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı gözlenmiştir.

6.1.5.2. Deney ve Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar

1. Son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubu ve kontrol grubunun tutum oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.

6.1.5.3.Deney Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test - Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar

1. Ön test ve son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, deney grubunun tutum oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu gözlenmiştir.

6.1.5.4.Kontrol Grubunun Türkçe Dersi Tutum Ölçeği Ön Test - Son Test Bulgularına Ait Sonuçlar

1. Ön test ve son test sonuçları üzerinde yapılan t testi sonucunda, kontrol grubunun tutum oranları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.

Elde edilen sonuçlar hakkında genel olarak şunlar söylenebilir:

Yaratıcı Drama yönteminin kullanıldığı Türkçe derslerinde öğrencilerin kompozisyon kâğıtlarında gözle görülür bir ilerleme olmuştur. Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı Deney grubunun Ön Test ve Son Test verileri karşılaştırıldığında, Son Test lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Bir başka deyişle, Yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı yazılı anlatım etkinlikleri öğrencilerin kompozisyonlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu bölümdeki tüm denencelerin ispatlanmış olması bunu kanıtlamıştır.

Bu çalışmada Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin kompozisyonlardaki sözcük sayısını arttırdığı gözlenmiştir. Denekler önceden daha sınırlı sayıda kendilerini anlatırken, araştırmayla birlikte daha fazla sözcük kullanarak kendilerini anlatmışlardır. Bu da göstermiştir ki, Yaratıcı drama yöntemiyle yürütülen kompozisyon çalışmaları, geleneksel yöntemlerle yürütülen kompozisyon çalışmalarına göre daha başarılıdır.

Bu araştırmadan çıkarılacak bir başka sonuç da, Yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı kompozisyon çalışmaları, deneklerin Türkçe dersine olan tutumlarını da olumlu yönde etkilediğidir.

6.2.Öneriler

Yaratıcı drama artık günümüzde Eğitimde en etkili yöntemlerden birisidir. Okullarda Yaratıcı drama başlı başına bir ders olarak kullanılabilceği gibi, ders içi etkinliklerde de kullanılabilir. Bunun için de her şeyden önce bu alanda yetişmiş olmak gerekir.

Yaratıcı Drama; Üniversitelerde özellikle Eğitim fakültelerinde Öğretmen adaylarına zorunlu ders olarak verilmelidir.

Yaratıcı Drama alanında, İlköğretimde kullanılmak üzere özellikle Ana Dili eğitimi alanında model önerilerine ihtiyaç vardır. Üniversitelerin Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinde bu alanlara da yer vermesi bu açığı kapatacaktır.

Yaratıcı Drama alanında öğretmenlere kurslar verilmesi ve onların birer drama lideri olarak hazırlanması geleceğimizin teminatı çocuklarımız için önemlidir.

Yaratıcı Drama, İlköğretimde zorunlu bir ders olarak verilmelidir. Bunun için de okullarda drama atölyeleri şarttır.

Yaratıcı Dramanın, Türkçe derslerinde bir yöntem olarak kullanılması her ne kadar zaman alsa da, öğrencilerin lehine olumlu sonuçları araştırmalarla kanıtlanmıştır. Türkçe dersi öğretmenlerinin Türkçe derslerinde dramatisasyonun yanında Yaratıcı Drama yöntemini de kullanması orta ve uzun vadede öğrencilerin dil becerilerini kazanmaları açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, H. Ömer (1993), *Oyun ve Yaratıcı drama ilişkisi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ADIGÜZEL, H. Ömer (1994). "Eğitimde Yeni Bir Yöntem ve Disiplin: Yaratıcı Drama". Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Cilt: 2., s: 522-532
- ADIGÜZEL, H. Ömer (2001). "Niçin Yaratıcı Drama". Öğretmen Dünyası Dergisi. Mayıs, Sayı 257, s. 13-16
- ADIGÜZEL, H. Ömer (2002), *Yaratıcı Drama Yazıları*, Ankara: Natürel Yay.
- ADIGÜZEL, H. Ömer. (2003), *Kültür Pedagojisi*. Ankara: Natürel Yayıncılık.
- AKAR, Ruken (2000), *Temel Eğitimin İkinci Aşamasında Drama Yöntemi ile Türkçe Öğretimi: Dorohy Heatcote'un Uzman Rolü Yaklaşımı*". Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- AKSAN, Doğan (2000), *Her Yönüyle Dil*, Ankara: TDK Yayınları.
- AKYOL, Hayati (2006), *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Kök Yay.
- ANA BRITANNICA (1988), İstanbul: Ana Yayınları c.11(İletişim maddesi).
- ANAYASA (1997), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- AND, Metin (2003), *Oyun ve Bügü*, İstanbul: YKY.
- ASLAN, Naci. (2001). *Dramaya Çok Yönlü Bakış. Türkiye 2. Drama Liderleri Buluşması ve Ulusal Drama Semineri-2000. Bildiriler-Tartışmalar-Atölye Çalışmaları. Oluşum Tiyatrosu ve Drama Atölyesi Yayınları.*

- ASLAN, Naci. (2001). "Drama ile Öğrenen Çocuk Unutmuyor". Öğretmen Dünyası Dergisi. Mayıs, Sayı 257, s. 25
- AY, Sıla (1997), Yabancı Dil Öğretiminde Dramanın Kullanımı, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Öğretimi Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- AYNAL, Songül (1989), "Dramatizasyon Yönteminin Yabancı Dil Öğretimi Üzerine Etkisi", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- AYTAŞ, G. – YALÇIN, A (2002), Çocuk Edebiyatı, Ankara: Akçağ Yayıncılık
- BAYRAM, Emine vd. (1999). İlköğretim Drama 1, Öğretmen İçin. Ankara: MEB Yayınları.
- BOLTON, Gavin(1991), On Classroom Drama, London: British Library
- BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş vd. (1999), Genel öğrenim Metotları-öğrenimde Planlama ve uygulama, İstanbul: Beta Yay.
- CEVAT, Emre (2004), Çocuklara Hikaye Anlatma Sanatı, İstanbul: Meb Yay.
- ÇEBİ, Ahmet. (1985). "Aktif Öğretim Yöntemlerinden Rol Oynama". Ankara Üniversitesi DTCF. Tiyatro Bölümü. Yayımlanmamış Lisans Tezi.
- ÇEBİ, Ahmet. (1996), Öğretim amaçlı Yaratıcı Drama Yoluyla İmgesel Dil Becerisinin Geliştirilmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- ÇİLENTİ, Kamuran (1979), Eğitim Teknolojisi, Ankara:.....Matbaası,
- GÖNEN, Mübeccel (2003), Çocuk Eğitiminde Drama, Yöntem ve Uygulamalar, İstanbul: Epsilon Yay.

- GÖZLER, Fethi (1984), Örnekleriyle Temel Kompozisyon Bilgileri, İstanbul: İnkılap Yay.
- HEATHCOTE, Dorothy and Gavin BOLTON.(1995). Drama for Learning. Dorothy Heatcote's Mantle of the Expert Approach to Education. Dimensions of Drama. General Editor: Cecily O'Neill. Heinemann Portsmouth.
- HEATHCOTE, Dorothy (1991), Collected Writting on Education and Drama, USA: Northwestern University Pres.
- HOLDEN, Susan (1981), Drama in Language, London: Longman Group
- İlköğretim Türkçe Dersi 6,7,8.Sınıflar Öğretim Programı (2005), Ankara: Meb Yay.
- KANTEMİR, Enise (1997), Yazılı ve Sözlü Anlatım, Ankara: Engin Yay.
- KARA, Ö. Tuğrul (2000), Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama, Erzurum Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yayımlanmamış Lisans Tezi.
- KARAALIOĞLU, K. Seyit, Sözlü –Yazılı Kompozisyon Konuşmak ve Yazmak Sanatı, İstanbul: İnkılap Yay.
- KARAKUŞ, Fazilet (2000), Drama Yönteminin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Öykü Yazma Becerilerine Etkisi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- KAVCAR, Cahit (1985), Örgün Eğitimde Dramatizasyon, Eğitim ve Bilim Dergisi Cilt:10,sayı:56(s.32-41).
- KAVCAR Cahit (1988),Türkçe Öğretiminde Dramatizasyon Yöntemi”Türk Dilinin ÖğretimToplantısı Ankara:A.Ü.EB.F yay,(s.3-91).

- İLHAN, Ayşe Çakır vd. (2004), Anaokulu Güzel Sanatlar Lisesi-Drama, İstanbul: Meb yay.
- KUZGUN, Y.(2000)Rehberlik ve Psikolojik Danışma,ÖSYM Yayınları Ankara.
- KÜÇÜKAHMET, Leyla vd.(2001), İlköğretimde Drama, Ankara:Nobel Yay.
- LEVENT, T (1989)Bütün Britanya Adası Oyun Sahnesi, (sayı,212), Milliyet Sanat Dergisi.
- NICHOLSON, Helen (2000), Teaching Drama, London: British Library
- PHILLIPS, Sarah (2004), Drama With Children, Oxford University Pres.
- OKVURAN, Ayşe (2000), "Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumlar". Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Doktora Tezi. OĞUZKAN, Ali (2001), Örneklerle Türkçe ve Kompozisyon Bilgileri, İstanbul: Meb Yay.
- ÖMEROĞLU, E (1990)."Anaokuluna giden 5-6 yaşındaki çocukların sözel yaratıcılıklarının gelişiminde yaratıcı drama eğitiminin etkisi" Yayımlanmamış Doktora Tezi, H.Ü,Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Ankara.
- ÖMEROĞLU, E (1992).Okul öncesi işitme engelli çocukların kaynaştırılmasında yaratıcı drama eğitiminin kullanılması. Çağdaş Eğitim Dergisi.(175),31-33.
- ÖZ, FEYZİ (2003), Uygulamalı Türkçe Öğretimi, Ankara: Anı Yay.
- ÖZCAN, Demirel (1999), İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi, İstanbul: Meb Yay.
- ÖZDEMİR, Emin (2003), Sözlü – Yazılı Anlatım Sanatı Kompozisyon, İstanbul: Remzi Kitapevi.

- ÖNDER, Alev (2002), Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama – Kurumsal Temellerle Uygulama Teknikleri ve Örnekleri-İstanbul: Epsilon Yay.
- SAN, İnci (1985).Yaratıcılık ve sanat açısından tiyatro.Ankara Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,18(1-2),99-112.
- SAN, İnci.(1985).Sanat ve eğitim, A.Ü. Eğitim Bilim Fakültesi yayınları.
- SAN,İnci (1990).”Eğitimde yaratıcı drama” Ankara Üniv.Eğitim Bilimleri Dergisi, Ankara A.Ü. Basımevi,Cilt:23,sayı:2,s:573-582.
- SAN, İnci (1991).Yaratıcı drama-eğitsel boyutları.1.Eğitim Kongresi,558-564.
- SAN, İnci (1995).Eğitim-öğretimde yaşayarak öğrenme yöntemi ve estetik süreç olarak yaratıcı drama. Eğitimde Nitelik Geliştirme, konulu 1.sempozyum 13-14nisan1991,İstanbul Kültür Koleji,261-267.
- SAN, İnci.(1996).Yaratıcılığı geliştirilen bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: eğitsel yaratıcı drama. Yeni Türkiye, Eğitim Özel Sayısı(Yıl:2,s:7,sf:148-161).
- SAN, İnci (1997),Drama, Maske, MüzeVI.Uluslararası Eğitimde Drama Semineri, Ankara:ÇDD Yay.
- SAN, İnci (2003),VII.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Ankara: Natürel Yay.
- SAN, İnci (2003), V.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri Atölye ve Konferans Etkinlikleri –Drama ve Öğretim Bilgisi-Ankara: Natürel Yay.
- SEVER, Sedat (2000), Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme, Ankara: Anı Yay.
- SOMERS,J.(1994).Drama in the Curriculum wils:Redwool Boks.
- SUNGAR, N (1992).Yaratıcı Düşünce, İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım.

Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi (2003), Türkçe Öğretimi Özel Sayısı,
Niğde:TÜBAR.

URAL, Ayhan vd. (2005), Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile veri Analizi,
Ankara: Detay Yay.

ÜSTÜNDAĞ, Tülay (1994), Günümüzün Eğitiminde Dramanın Yeri, Yaşadıkça
Eğitim Dergisi,(37),

ÜSTÜNDAĞ, Tülay (1995), Temel Eğitimde Drama, Eğitim ve Bilim, 35-43.

ÜSTÜNDAĞ, Tülay (1998), Yaratıcı Drama Eğitim Programının Öğeleri, Eğitim ve
Bilim, 22

ÜSTÜNDAĞ, Tülay (1998), Yabancı Dil Öğretim Uygulamalarında Bir Yöntem
Olarak Yaratıcı Dramanın Yeri, Dil Dergisi,(66),27-33.

ÜSTÜNDAĞ, Tülay (2002), Yaratıcı Drama Öğretmeninin Günlüğü, Ankara: Pegem
Yay.

YALÇIN, Alemdar ve G. AYTAŞ (2002), Tiyatro ve Canlandırma Sahneleme
Bilgileri, Ankara: Akçağ Yay.

YALÇIN, Alemdar (2002), Türkçe Öğretim Yöntemleri, Ankara: Akçağ Yay.

YILMAZ, Tülin (2000), Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama Yöntemiyle Diksiyon
Becerileri Kazandırmaya İlişkin Bir Model Önerisi Yaklaşımı, Ankara
Üniv.Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Ana
Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

YILDIZ, Cemal (2003), Ana Dili Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Türkçe
Öğretimi, Ankara: Pegem Yay.

Ekler

EK 1.Ön Test Çalışmaları

Özülizar Şeyma KALKAN

6-D

BEN KİMİM?

Ben 1. Haziran 1993 yılında doğdum. Biz altı kardeşiz. Babam müdür yardımcısı, annem matematik öğretmendir. Ben büyüdüğümde çocuk doktoru olmak istiyorum. Ben ilkokulu Vali Utku Acın İlköğretim Okulu'nda okudum. O okulda en iyi arkadaşım Hatice idi. Biz Hatice ile çok iyi anlaşıyorduk. Ama orta okulda ayrıldık. Benim en sevdiğim hayvan atlardır. Atlara binmeyi çok istiyorum. Ben gökyüzüne ve gökyüzündeki, uzaydaki olaylara meraklıyım. Ailem her zaman benim çok çalışkan olmamı istiyorlar. Ben de derslerime çok çalışıyorum. Benim Beghan Gençay İlköğretim Okulu'na gelmemin nedeni eski okulunun eğitiminin iyi olmamasıdır. Bunun için bu okula geldim. Çünkü ben doktor olmak istiyorum. Bunun içinde daha fazla bilgiye ihtiyacım var. Ben ilk girdiğim bursluluk sınavını kazandım. Şimdi burs alıyorum. Yeni okulumdaki arkadaşlarıma daha alışamadım. Ama genede yeni okulumdan çok memnunum. Benim iki dedemde ölmüş. Baboannem 'Yayla Dağı'nda, anneannemde Bursa'da oturuyor. Yazın Bursa'ya anneannemin yanına gidiyoruz. Baboannemin yanına ise haftasonu babamın işi olmadığı zaman gidiyoruz. Onun için baboannemi özlemiyorum. Ama genede baboannemi görmeyi çok istiyorum. Şimdi okuldayız. Dersimiz Türkçe. Hadi güle güle.

Adı= Hümeysra
Soyadı= Dingil
No= 738
Sınıf= 6/D

BEN KİMİM?

Ben Hümeysra Dingil. Onbir yaşındayım. Büyüdüğümce Anadolü Liselerini kazanıp İngilizce öğretmeni olmak istiyorum. Hobilerim; bisiklet sürmek, basketbol oynamak ve özellikle kitap okumaktır. Evde anneme yardım etmeyi, evi düzenlemeyi ve bir şeylerle uğraşmayı çok severim. Arkadaşlarımı seçerken çok dikkatli olurum. Mesela diğer arkadaşlarıma nasıl biri olduğumu sorarım. İngilizce ve sosyal bilgiler derslerini çok severim. Aslında diğer derslerde de severim ama en çok sevdiğim dersler bunlardır. En başta yazmayı unuttum. Ama neyse. Ben 23 Şubat 1993 doğdum. Anadolü Hatay doğumluyum. Çiçekleri, silomayı, tavşan ve kaplumbağa beslemeyi çok severim. Bu okulda iki öğretmenlerimiz sayesinde hiç sevmediğim dersleri sevmeye başladım. Çünkü; arada bir şaka yaparak hem öğrenip hem de eğlenmemizi sağlıyorlar. Benim yazacaklarım bu kadar. Size öğretmenlik hayatınızda başarılar dilerim.

EK 2.Son Test Çalışmaları

İŞTE BU BENİM

Merhaba benim adım Gülizar Seyma KALKAN. Ben ne uzun nede kısa boyluyum. Boyum orta uzunlukta dır. Saçlarım omuzlarımda ,kahverengi-siyah karışımı renkli ve düzdür. Gözlerim kahvemtrak renklidir. Gözlerimin altında kırmızı çiller vardır. Ön iki dişim büyüktür.

Ben bazen iyi bazen kötüyümdür. Ama ne kadar kötü olursam olayım karşımdakine kıyamam ve ona kırıcı şekilde davranmam. Ben 6 kardeşimdir. Bazen 6 kardeş olduğum için benimle dalga geçenler olmuştu, ama ben onları hiç alırmıyorum.

Ben eski okulumda okul birincisi idim. Bu nedenle bütün derslerim çok iyiydi. Benim gibi çalışkan bir arkadaşım daha vardı. Arkadaşımın ismi Hatice Nur ALKAÇ'tır. Hatice benim en sevdiğim arkadaşımıdır. O biraz cimri olduğu için arkadaşları ile eşyalarını paylaşmazdı. Bende onunla beraber dolasmaktan istemeyerek de olsa bazı huylarım değişti. Bende arkadaşlarımla eşyalarımı paylaşmazdım. Ama onlar bana herşeylerini verirlerdi. Bu kötü davranışından dolayı arkadaşlarım bana karşı tavır almışlardı. Şimdi o günlere dönüp bu hatamı telafi edip, Hatice arkadaşımın bu kötü davranışını düzeltmesini sağladım.

İşte geçmişte yaptığım bu hatayı sinirli olduğum bir anda yeni arkadaşlarımda böyle davranacağımdan çok korkuyorum. Yeni arkadaşlar kazanmışken, onlarda kaybedebileceğimden çok korkuyorum.

Ben denizde yüzmeyi, roman, hikâye, şiir, öykü ve hikâye okumaktan, doğa resimleri yapmaktan, ailemle sohbet etmekten, Bir kişinin bana Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi ve İngilizce derslerinden, enazından birini anlatmasını, bilgisayar oynamayı, bir konuyu araştırmayı, arkadaşlarımla oyun oynamaktan, hayvanları dokunarak, elimle sevmekten, ata binmekten zevk alırım.

Derslerimin boş geçmesinden, kitaplarımın yırtılmasından, bana bir arkadaşımın bağırmasından hiç zevk almam.

Benim ailemle ilişkim çok iyi değildir. Çünkü babam biraz sinirlidir. Annem de sinirlidir, ama babamdan daha sakindir. Onun için kendi sorunlarımızı onlara rahatça anlatamayız. Ablamla da iyi anlaşamadığımız zamanlar vardır. Ama ablama derdimi daha rahat anlatabilirim.

Benim yaşantım boyunca etkisinde kaldığım olay aslında yoktur. Ama bir aralar kördüğüm kabuslardan çok korkmuştum.

Doktorluk ve doğa ile ilgili konulardan, yapılan eylemlerden, haberlerde duyduğumuz depremlerden, eğitim ile ilgili konulardan ilgilenmeyi çok severim.

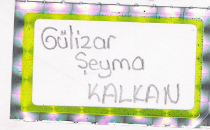
Gelecekte doktor olmak istiyorum.

Doktor olmak için şimdiden annemden evde bulunan ilaçların hangi hastalığa yaradığını öğrendim. Ansiklopedilerden doktorluk ile ilgili konuları araştırıp, bilgi edinmeye çalışıyorum.

Evet sana son olarak boş zamanlarımda neler yaptığımı anlatacağım. Ben boş zamanlarımda televizyon seyrederek arkadaşlarımla ve kardeşlerimle oyunlar oynar, onlarla sohbet eder, uyur, gezer, test çözer, kitap okur, doğa resimleri yapar, internette araştırmalar yapar ve çeşitli bilgiler edinirim.

Bunları yazan Beyhan
Gençay ilköğretim
Okulundaki 6-D sınıfından
1328 numaralı öğrenciyim

İŞTE BU
BENİM

Ben Hümeysra Dergil

Siyah ve kırmızı saçlı, esmer ve 1.40 boyundayım. Herşeye or-
kumlu babamın ve dayılarından ders çıkarırım. Müstaklik ayını ay-
namayı severim. Kustuk yeşil rengini severim. Gözlerim kahverengi renk-
lidir.

Geçmişte matematiğe daha çok çalışmak istirdim. Simdi matemati-
ğin iyi değil ama daha iyi olmasını istirdim.

Çok zeki olduğum şeyler; bisiklete sürmek, televizyon izlemek, Roman
ve özellikle çocuk romanı okumaktır. Bilgisayarda oynamayı çok seve-
rim. En sevdiğim şeyler ise korkutubrak ve bana ağır sözler
yapılmamasıdır.

Aileme gelince... Ailemle ilişkilerim çok iyidir. Onlar benim mis-
teliğim gibi birer anne ve babalardır. Onlar hayatta en değerli
arkışlarımdır. İnşallah birde onların istediği gibi bir evlatım olur.

Yazantım boyunca etkisi altında, seveliyim bir olaydır. Başka bir
gün sokakta oynarken iki ailenin kızına kavgaya kavgaya çıktığı
görüdüm. Bence o insanların yaptığı çok ahilce bir davranış-
tır. Kızları dedeler geteriye birbirlerini vurmayla çözümlenir! En be-
nurek polis geldi ve kavgaya nihayet sona erdi. 80,12,20,21

İlkdenmeyi sevdiğim şeyler; mezela bir Eğitirmenim iyini kötürnü
olduğunu yazılıca nazil sorular sorduğunu araştırırım. En sevdiğim
ana en sevdiğim şey ise merak ettiğim konu hakkında araştırma-
lar yapmaktır.

Gelecekte iyi bir hukuk kötürnü veya bir İngilizce öğret-
meni olmayı bunlarda olmazsa "Genetik Mühendisi" olmayı is-
tiyorum. Hukukçu olmak istenemio sebebi hakim veya savcı ben-
ce saygın bir meslek, ayrıca insanlarda, kimin suçlu, kimin ma-
sum olduğunu daha iyi seğebileceğine inanıyorum. Genetik Mihen-
diliği ise kimsenin şüphesini çekmeyen mesleklerle yönelmek o mes-
ki en az öğretilenlik kötürnü yaygın bir köle getirmektir. Genetik
Mühendisiliği daha gelişir ise belki Türkiye'den bir Genetik Mihen-
disi bilgini çıkarabilir. Bu kıtan bilgini de evki tüm bilim

Bilim adamlarımız gibi sufi para için kaybetmek istenemio. Ayrıca
ben böyle bir bilgi olsam ciktemi aştı ana aştı para
için FERHETMEZDİM.

Hümeysra Dergil

6/10 798

EK 3.Şiir Etkinlikleri

Ayışığında bekledim seni
 Yanında olmak istedim
 Canımı vermek //

Ayışığında yanında olmak istedim
 Ne olucdu sanki gelseyin

Ender bulunan çiçeklerdendir
 Sorsam gezsem bütün dünyayı bulamam
 Rüyalarımı süsler adeta
 Aşk çiçeğidir onun adı

ESRA ERDOĞAN

Gezdim gördüm sevdim
 Öyle güzeldi bu dünya
 Kuşlar çiçekler böcekler
 Çiçeklerin en güzeli en sadesi gül
 İtmeyin tyleneğin beni ayırmayın bu dünyadan

Beyaz beyaz güllerim vardı
 Ellerimle büyüttüm
 Yaprak yaprak büyüdü
 Zamanla obüyüdü, le büyüdü ke ben büyüdüm
 Ağaç oldu, büyüdü büyüdü ana öldü.

Beyza Arızoğlu

BENİM ADIM
ŞİİRİM

Mavi mavi rüyalara daldım.
Umutlarımla geziniyordum
Gezindiğim yerlerde
Emlakları en büyüğünü topladım.

Müge ÇARCI
6/10 721

Memleketimi özledim. Eşide kalan günleri özledim. Beyim yopardım eskiden Yerlerde bşceklar gökyüzünde kuslar. Eşide kalan anıları özledim. Memleketimi özledim, memleketimi özledim	İsmim Benim Şiirimdir. Ne güzel hayaller kurmuştum. En güzel çiçeklerle süsledim hayallerimi Zamanla yok oldu hayallerim. Ayı birşeyin kaybolması gibi Hayat bana birçok şey öğtetti. Anladım ki hayallem gibi. Tanıdığım hayale benzettim.
Meryem Çoşar	Nezahat Aldatmaz 6-D Sınıfı

EK 4.Hikâye Oluşturma Etkinlikleri

ARKADAŞLIĞIN DEĞERİ

İstanbul'da yaşayan bir ailede 12 yaşında Fadime adında küçük bir kız çocuğu, anne ve öğretmen olan babası ile mutlu mesut yaşarlar. Babası öğretmen olduğu için sürekli taini çıkar ve hep göç etmek zorunda kalırlar. Küçük Fadime bu göç olayını hiç sevmez. Çünkü sürekli göç ettiklerinde, Fadime'de sürekli okul değiştirmek zorunda kalır. Gene babasının taini çıkar Hatay'a yerleşirler.

Fadime Hatay'da Beyhan Gençay İlköğretim Okulu'nda yarım kalan eğitimine devam eder. Fadime iyi arkadaşlıklar kuran çalışkan bir kızıdır. Bunun için yanında oturan Elif ile arkadaş olmaya çalışır. Elif ise iyi arkadaşlıklar kuramayan, kendini beğenmiş bir kızıdır. Elif, Fadime'yi hiç sevmez. Fadime'ye kırıcı sözler söyler. Fadime, Elif'in söylediği bu kırıcı sözleri duyunca çok üzülür ve bir daha arkadaşlık kurmak istemez. Bu olaydan sonra Fadime hep içine kapanık olarak yaşar. Emre Fadime'nin bu durumuna çok üzülür ve onunla arkadaş olmaya çalışır. Elif, Emre'nin Fadime ile arkadaşlık kurmasına çok kızar ve sınıftaki arkadaşlarına Fadime'nin yalan olduğunu söyler. Sınıftakiler Fadime ve Emre ile hiç konuşmazlar. Sadece Mustafa Fadime'nin yalan söylemeyeceğine inanır. Fadime ve Emre'nin yanına giderek kendisinin Elif'e inmadığını, söyler. Fadime ve Emre Mustafa'nın böyle düşünmesine çok sevinirler. O günden sonra bu üç arkadaş beraber gezer, oynar ve insanlara, hayvanlara zor anlarında hep yardım ederler.

Arada 1 hafta geçer. Ama Fadime okula gelmez. Emre ve Mustafa Fadime'yi merak ederler. Fadime'nin evine giderler. Fadime üzülerek onlara annesinin çok hasta olduğunu, ameliyat olması gerektiğini, ama tek maaşla ameliyat masraflarının karşılanmadığını, bunun için de okulu bırakmak zorunda kaldığını söyler.

Emre ve Mustafa Fadime'nin bu durumuna çok üzülürler. Fadime için ne yapabileceklerini düşünürler. Emre Mustafa'ya arkadaşlarına ve ailelerine Fadime'nin başına gelenleri anlatarak onlardan ameliyat için gerekli olan parayı toplayabileceklerini söyler. Mustafa ve Emre sınıftaki arkadaşlarına Fadime'nin başına gelenleri anlatır. Sınıftakiler Fadime'ye haksızlık

yaptıklarını düşünerek çok üzülürler. Fadime'nin annesi için gerekli parayı toplarlar. Elif'te bu duruma çok üzülür. Mustafa ve Emre'nin yanına giderek onlara kendisinin de yardım etmek istediğini söyler. En büyük yardımı Elif yapar. Bu paraları toplayarak Fadime gilin evlerine giderler. Fadime arkadaşlarının böyle bir iş yapmalarına çok sevinir. Elif Fadime'den özür diler. Fadime Elif'i affederek insanların her zaman hata yapabileceklerini söyler. Fadime'nin annesi ameliyat olur ve eski sağlığına kavuşur. Fadime yarıda bıraktığı eğitimini tamamlar. Emre, Mustafa, Elif ve Fadime o günden sonra çok iyi arkadaş olurlar. Hiçbir zaman birbirlerinden ayrılmazlar.

Aradan 12 yıl geçer. Bu dört arkadaş aynı okulda masa-tahta başına geçip gelecek nesillere ideal insanlar yetiştirmeye and içerler. Bütün umutları gerçekleşir.

Küme elemanları =

Gülizar Şeyma KALKAN = ~~Gülizar~~

Fulya BEDİR = ~~Fulya~~

Esra YİĞİTBAŞI = EY.

EK 5.Sözcük Etkinlikleri

Bizim _____ okulumuz var. 1

A Grubu

Bizim, dış duvarları sarı, okulun içi duvarları pembe renkte, geniş bahçesi, bahçesinde birçok ağaçlar bulunan, bütün sınıfları kalariferli, uzun koridoru, bütün sınıflarda, Türk bayrağı, İstiklal Marşı, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi, Atatürk'ün resmi, Atatürk'ün ilke ve inkişapları bulunan ve her sınıfta öğretmen masası, dolap, saat, televizyon video, sınıflara ait pano, sınıfların her birinde on altı tane sırası, yeşil ve siyah tahtası, sarı renkte tahta silgisi, Türkiye haritası, Hatay il haritasının içinde il isimleri, kasaba isimleri, köy isimleri, matematik köşesi, eczacı dolabı, takvimi, her sıranın üstünde, öğrencilere ait, kitap, defter, kalem, silgi, not defteri, kağıt, bütün sınıflarda dört tane açılıp, kapanan pencere ve üstünde perdesi, okul panosunda belirli gün ve haftalarla ilgili, şiir, yazı, resim, belirli gün ve haftalar dışında duyuru kağıtları, ünite köşesi, ünite köşesinde ünite ile ilgili yazı, şiir, resim, bilgi, sınıf dolapları içinde en az yirmi tane hikâye kitapları, en az on beş tane fıkra kitapları, öğretmen masasının üstünde, yeşil renkte, uçları püsküllü püsküllü oturma masası örtüsü, masa örtüsünün üstünde sınıf defteri, öğretmen masasının yanında sandalye, bütün sınıfların tertemiz ve göp kutuları, her sınıfta 4'er tane beyaz ışık saçan lambaları, fazla sayıda kız öğrencileri ve erkek öğrencileri, müdür ve müdür yardımcıları, müdür ve müdür yardımcılarının odası, idaresi, sosyal bilgiler ve harita odası, harita odasının içinde birçok çeşit harita, 4 tane giriş - çıkış kapıları ve birçok sayıda sınıf kapıları olan, her sınıf kapısının yanında, o sınıfın subesi ve sınıf öğretmenin ismi, büyük temel harfler, küçük temel harfler, bitişik yazı küçük harfler, bitişik eğik yazı harfler tablosu, ecza dolabının içinde kahverengimsi renkte tentirdiyot, sınıf dolabının içinde, beyaz, pembe, yeşil, mavi, sarı renkte tebeşir, kaybolan eşyalar, her öğrencide türkçe kitabı, matematik kitabı, sosyal bilgiler kitabı, fen bilimler kitabı, is eğitimi kitabı, ingilizce kitabı, turizm kitabı, trafik kitabı

ve defterleri, laboratuvar odası, laboratuvar odasında fen-bilgisi deneyleri için deney aletleri, üst katta öğretmenler odası, öğretmenler odasında oval biçiminde masa, masanın üstünde masa örtüsü, oval masanın yanında küçük yuvarlak masa, iki tane sehpa, her öğretmenin üzerinde ismi yazan kendine ait dolabı, öğretmenler montlarını, atkılarını, berelerini, ceketlerini asmak için askı, öğretmenler odasında açılıp kapanan yan yana pencereler, küçük yuvarlak masanın üstünde aşağıya sarkmayan küçük bir masa örtüsü, sehpanın üzerinde öğretmenlerin içtikleri çay bardakları, nescafe bardakları ve içinde sigara içilmiş kâğıtları, alt kattaki sınıfların ve üst kattaki sınıfların fayansları beyaz ve kirli, kantini, kantinde bisküvüler, şekerler, içecekler, simitler, tostlar, cipsler, kalem, silgiler, peçeteler, abur cuburlar ve birçok çeşitli yiyecekler, iş atölyesi, iş atölyesinde, iş eğitimi öğretmenleri ve 10-11 öğrenci ile güzel sanatlarla ilgili birçok şey, kantinde duran 2 obla, bazen 1 obili, idaresinde, hizmetlilerin oturdukları koltuklar, koridorların bir yanında kız tuvaleti, koridorunun diğer tarafında erkek tuvaleti, üst katta da öğrenciler için koridorun bir yanında erkek tuvaleti, bir yanında kız tuvaleti, üst katta koridorun kenarlarında çiçekler, okulun orta kapısının yanında kooperatif, kooperatifte tebeşir, çizgili kâğıt, çizgisiz kâğıt, orta kapının diğer yanında, kahve rengimsi çerçeveli, okulumuzdaki tüm öğretmenlerin, müdür ve müdür yardımcılarının sırasıyla resimleri, resimlerinin altlarında ad ve soyadları yazılan tablolu, müdürün odasında, bilgisayar, klima, geniş bir masa, dikdörtgen şeklinde iki tane pencere ve perdesi, masasının önünde; mavi renkte iki tane koltuk, müdür yardımcılarının odasında, her müdür yardımcısına ait masa, televizyon, dolap, toplam 4 tane dikdörtgen şeklinde pencere, masalarının önünde iki tane mavi renkte koltuk, dolabın içinde, çeşitli çeşitli, değişik değişik renkte bulunan dosyalar, sehpa, sehpanın üstünde beyaz fişkos, fişkosun üstünde vazo, vazonun içinde rengarek çiçekler, diğer sehpanın üstünde; dikdörtgen şeklindeki kutunun içinde

beyaz tebeşir, diğer dikdörtgen şeklindeki kutunun içinde, sarı pembe, yeşil, mavi renklerde tebeşir, bahçesinde basketbol sahası, futbol sahası, voleybol sahası ve basketbol takımı, futbol takımı, voleybol takımı, koşu takımı bulunan, bahçe duvarları çesit çesit boyalarla, çesit çesit resimlerle boyanmış ve yapılacak ek binasında; kütüphane odası, bilgisayar odası, spor salonu bulunan, ön tarafın bahçe duvarlarının üstünde mavi renkteki teli, ön bahçesinin kenarlarında bastan sonuna kadar çam ağacı, parmi ve çesitli ağaçları, ön bahçesinde Atatürk püstüsü, ön bahçesinde pazartesi günleri bütün sınıfların düzgünce sıraya dizildiği, İstiklal Marsinin ve Andımızın okunduğu, birçok tarafında çok kutularının bulunduğu, kaloriferleri yakmak için kalorifer deposu ve birçok kuralları (kulik kıyafet) olduğu, güvenliğin sağlanması için güvenlik görevlisi, dört bir yanında kaldırımlarla kaplı, bahçesinde arada sırada kavga yapılan, korşısında market bulunan, bahçesinde öğrencilerin su içtiği, musluk çesmesi, musluk çesmesinin arkasında yerlere fayanslar döşeli, fayansların önünde çam ağaçları bulunan, temiz, düzenli, tertipli, yeşil üniformaları ile yakışıklı erkek öğrencileri, güzel mi güzel kız öğrencileri, ve çok çok güzel okulumuz var.

A Grubu

Nerve Bal - Nezahat Aldatmaz -
 Beyza Azizoglu - Niyazi Karadeniz -
 Furkan Sakin - Hikmet Nalçabasmaz -
 Sezen Fansa - Gülizar Kalkan -
 Kübra Kemaloğlu - Sezgi Sadikoğlu -
 Seda Öğütmen - Mustafa Oral Koçak -
 Gökçe Özkan - Sevgi Karaca - Burak Şendag

Sözcü

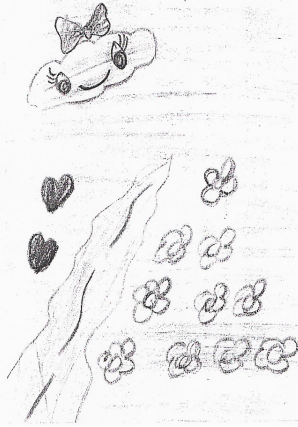
Nezahat Aldatmaz

EK 6.Öğrencilerin Drama Hakkındaki Düşünceleri

DRAMA EĞİTİMİ

Merhaba ben Gülizar. Benin en çok sevdiğim dersler Fen Bilgisi, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersleri idi. Ama bu dersleri sevmeme rağmen bu dersler hakkındaki düşüncelerimi dile getiremiyordum. 6. sınıfta aldığım drama eğitimi sayesinde bu duygularımı rahatça dile getirebildim. Ayrıca drama dersi sayesinde birçok olaya bakış açım değişti. Örneğin kardeşlerimin en ufak bir hatalarında onlara yüksek sesle bağırıp, çağırırdım. Ama aldığım drama eğitimi sayesinde onlara, hataları ne kadar büyük olursa olsun onlara bağırarak yerine yaptıkları hatanın kötü bir şey olduğunu anlatıyorum. Bu hareketimle kardeşlerim yaptıklarının çok kötü bir şey olduğunu anladılar ve bir daha o kötü davranışta bulunmadılar. Ayrıca okulda aldığım drama eğitimini aileme anlatarak onların da dramayı tanımalarını sağladım.

Artık hep drama dersi almayı istiyorum. Drama eğitimini bütün insanların almasını da çok istiyorum.

Gülizar Şeyma KALKAN

no = 1328

sınıf = 6-D

Sezen Farsa.

Drama, bir amaca uygun ile ulaşmak demektir.

Ben dramayı çok seviyorum. Drama gen-
celten çok güzel bir eğlence yansıdır. İnsanlar bazen
amaca ulaşırken zorluk çekebilir. Ama drama yoluyla
amaca ulaşmak çok kolay ve çok eğlencelidir. İşte
bu yüzden ben dramayı çok seviyorum. İnsanlar dü-
şüncelerini, duygularını ve isteklerini drama yolu-
yla da birbirlerine aktarabilirler. Örneğin dua eden bir
heykel selki yapılarak, o heykelin ruhsal durumunu
anlayabiliriz. Bu da bir drama işidir. Aynı zamanda
drama, anlama zorluğu çeken insanların çok çok
işine yarar ve anlamlarına yardımcı olur.
Ben dramanın işine yaradığına gerçekten çok
inanıyorum. Diğer insanlar gibi ben de bazen ama-
ca ulaşmakta zorluk çekebilirim. Bu yüzden işime yararım.
Drama herkesin işine çok yarayabilir.

Adı
Sezen Farsa

İmzası
Sezen Farsa

Drama Dersi Hakkında Düşüncelerim

Bana göre ; drama dersi hem eğlenceli, hem de öğretici
bir ders. Drama dersi bana ; daha güzel kompozisyon yaz-
mayı öğretti. Çünkü kompozisyon yazımlarında zorlanıyordum.
Böylece yazımlarım, kelimelerim daha anlamlı yazılara dönü-
ştü.

Drama dersleri, önce eğitim ve öğretimde zorunlu ol-
malı. Öğrencileri dersce, sıkılarak değil, daha eğlenceli bir
şekilde katıyor.

Drama derslerini çok seviyorum.

Nezahat Akdatmaz
N.A.

Anama dersini çok seviyorum. 2. Sınıfta da devam etmesini istiyorum. Anama dersi bana birçok bilgi kazandırdı. Bilmediğim kelimeleri öğrendim. Birçok zorlandığım konuda o zorlukları yendim. Çok üzüldüğüm konularda öğretmenimin yardım ettiği. Birçok hayal dünyasına soktu. Çok güzel oyunlar öğrendik. Öğretmenimizi çok sevdim.

2. Sınıfta dersimize girmesini çok istiyorum.

İrem Yalçın
6-D

Drama Dersi Hakkında Düşüncelerim

Bana göre drama dersi çok ama çok eğlenceli. Drama dersini her zaman ama her zaman işlemek isterim. 6. sınıfta biraz sıkılmaya başladım. Ama drama dersi olunca gerçekten ama gerçekten çok sevmeye başladım. Bu ders seçmeli bir ders ama umarım ben liseye gittiğimde bile bu ders olsun. Bu dersin zorunlu olmasını istiyorum.

Merue Bal
~~Merue Bal~~

Drama

Drama öğretici, eğitici ve eğlence hakkında en iyi etkenlerdir. Ben drama için çok güzel düşünceler içerisindeyim. Eğlenirken öğrenmek, öğretirken eğlenmek istiyordum. Sonunda drama sayesinde bu isteğimi gerçek kıldık. Bazen drama bizler için çok sıkıcı gelir ve buralıdır. Ama en güzel oyun oynayarak veya piyaset yaparak daha doğrusu uygulamalı drama olarak yapmaktır. Piyasette figüran olmak bizlerin çok hoşuna gider. Daha doğrusu drama benim için öğrenmenin en etkili yollarıdır. Ve drama dersimizin sümesini, ayrıca bu dersin zorunlu olmasını istiyorum.

Hümeyra Dirgil

EK 7.Türkçe Dersi Tutum Ölçeği

TÜRKÇE DERSİNE İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ

Ad-Soyad :	Okul-Sınıf:	No:
------------	-------------	-----

Sevgili Öğrenciler; Bu ölçek sizlerin Türkçe Derlerine olan tutumlarınızı belirlemek için yapılmaktadır.Bu bilimsel bir çalışma olup, veriler sadece bu araştırma için kullanılacaktır.Bu nedenle soruları içten ve titizlikle okuyarak, içten yanıtlar vermeniz büyük önem taşımaktadır. Sizden istenen olması gerekeni değil, "olanı" (yani sizin şu andaki düşüncelerinizi) işaretlemenizdir.Bu ölçekte doğru ya da yanlış seçenek yoktur.Cümleleri dikkatlice okuyun ve size yakın gelen seçeneğin karşısını (X) şeklinde işaretleyin.Yanıtız soru bırakmayın. Araştırmaya yaptığınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1 Türkçe çok sevdiğim dersler arasındadır.					
2 Türkçe dersine çalışmak beni dinlendirir.					
3 Türkçe derslerindeki konuların azaltılmasından mutlu olurum.					
4 Türkçe dersine çalışırken canım sıkılır.					
5 Türkçe dersiyse uğraşmak beni eğlendirir.					
6 Boş zamanlarımda Türkçe çalışmaktan zevk alırım.					
7 Türkçe dersinden korkarım.					
8 İleri de Türkçe dersiyse yakından ilgili bir meslek seçmek isterim.					
9 Türkçe dersinden hiç hoşlanmam.					
10 Programda Türkçe ders saatlerinin sayısı azaltılırsa mutlu olurum.					
11 İleride Türkçe ile ilişkisi en az olan bir meslek seçmeyi isterim.					
12 Türkçe dersiyse ilgili her şey ilgimi çeker.					
13 Dersler arasında en çok Türkçe'den hoşlanırım.					
14 Türkçe dersiyse ilgili oyunlardan hoşlanmam.					
15 Mümkün olsa Türkçe yerine başka bir ders alırım.					
16 Türkçe dersi ödevlerini sıkılmadan zevkle yaparım					
17 Türkçe dersine mecbur olduğum için çalışıyorum.					
18 Boş zamanlarımda Türkçe dersiyse ilgili çalışmalar yapmaktan hoşlanırım.					
19 Türkçe dersinde kendimi rahat hissedirim.					
20 Bana göre Türkçe en çekici derstir.					
21 Türkçe dersi konuları azaltılırsa sevinirim.					
22 Türkçe dersinden çekinirim.					
23 Türkçe dersinde sadece sınıfı geçmek için çalışırım.					
24 Türkçe dersi konuları ilgi duyduğum konular değildir.					
25 Kitap okumak en çabuk yorulduğum işlerdendir.					
26 Günün belirli zamanlarını serbest okuma için ayırmaktan hoşlanırım.					
27 Gözlerimi bozar diye kitap okumaktan kaçırım.					
28 Daha güzel konuşmak için kitap okurum.					
29 İnsanın en temel ihtiyaçlarından birinin okumak olduğuna inanıyorum.					
30 Ders kitapları dışında kitapları okumaktan hoşlanmam.					
31 Tatilde yapmaktan en çok hoşlandığım şey kitap okumaktır.					
32 İyi düşünmek için çok kitap okumak gerektiğine inanıyorum.					

Bu Tutum Ölçeği Mustafa Kemal Üniversitesi Öğretim Üyesi İsmail GELEN, tarafından geliştirilmiş ve Bilişsel Farkındalık Stratejilerinin Türkçe Dersine İlişkin Tutum, Okuduğunu Anlama Ve Kalıcılığa Etkisi adlı Doktora çalışmasından alınmıştır.

EK 8.Uygulama Onayı

T.C.
HATAY VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI :B.08.4.MEM.4.31.00.07.510/(732) *41450*
KONU:Uygulama

24 EYLÜL 2004

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ:Antakya Dağdüzü İlköğretim Okulu Müdürlüğünün 24.09.2004 tarih ve 199 sayılı yazısı.

Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencisi ve okulun Türkçe Öğretmeni Ercan KARATEKE' nin "Yaratıcı Drama" nin İlkademe 6.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerine olan etkisi" adlı tez çalışmasını 04.10.2004-17.01.2005 tarihleri arasında İlimiz Antakya Atatürk, Beyhan Gençay ve Nizamettin Özkan İlköğretim Okullarında yapmak isteği ile ilgili ilgi yazı ve M.K.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsünün yazısı ekte sunulmuştur

Söz konusu öğrencinin İlimiz Antakya Atatürk, Beyhan Gençay ve Nizamettin Özkan İlköğretim Okullarında 04.10.2004-17.01.2005 tarihleri arasında tez çalışması yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Hasan ÖZEL
Müdür Vekili

OLUR
.../09/2004

Cafer ODA BAŞ
Vali a.
Vali Yardımcısı

TEL:0 326 21 422 01-6
FAKS 0 326 21 610 42
<http://hatay.meb.gov.tr>

ÜCRETSİZ
444 0 632
DANIŞMA HATTI

EĞİTİME
%100
DESTEK

EK 9.Altıncı, Yedinci, Sekizinci Sınıf Yazı Programı

Kazanımlar:

6.SINIF

1. Yazmaya hazırlık yapma

- 1.Amacını belirler.
- 2.Birikimlerini gözden geçirir.
- 3.Konuyla ilgili araştırma yapar ve bilgi toplar.
- 4.Konuyu sınırlar.
- 5.Olayları, duygu ve düşüncelerini sıraya koyar.
- 6.Yazacakları ile ilgili sorular hazırlar.
- 7.Yazacaklarını taslak hâline getirir.
- 8.Yararlanacağı malzemeyi hazırlar.
- 9.Yazma süresini belirler.

2. Yazma kurallarını uygulama

- 1.Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder.
- 2.Bildirme yazılarında tarih ve adresi uygun yere yazar, imzayı gerekli yere atar.
- 3.Düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazar.
- 4.Sıralamalarda sayı, sembol ve işaretlerden yararlanır.
- 5.Düz yazı ve şiir arasındaki biçim farklılıklarını dikkate alarak yazar.
- 6.Formları yönergesine uygun olarak doldurur.
- 7.Gerekli yerlerde kısaltmaları kullanır.
- 8.Standart Türkçeyle yazar.
- 9.Türkçenin dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurar.
- 10.Cümlelerini açık ve anlaşılır ifadelerle yazar.
- 11.Kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanır.
- 12.Cümlede kelime tekrarından kaçınır.

13.Dilimize yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe karşılıklarını kullanır.

14.İmlâ kurallarına uygun olarak yazar.

15.Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

16.Yazıyı etkileyici ifadelerle sonuca bağlar.

17.Yazıya, konuyla ilgili kısa ve dikkat çekici bir başlık bulur.

18.Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.

3. Kendini yazılı olarak ifade etme

1.Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

2.Herhangi bir konudaki duygu, düşünce, hayal ve tasarılarını anlatır.

3.Yazılarında günlük hayattan ve kendi deneyimlerinden örnekler verir.

4. Düşünce yazıları yazma

1.Düşüncelerini önem derecesine göre yazar.

2.Konuya uygun, etkileyici bir giriş yapar.

3.Konuyu, bütünlük ve tutarlılık içinde işler.

4.Bir düşünceden diğerine doğal bir akışla geçer.

5.Her paragrafta düşünce, duygu ve olayın bir yönünü ele alır.

6.Duygu, düşünce ve hayallerini kendine özgü ifadelerle yazar.

5. Olay yazıları yazma

1.Kurgulanmış olanla gerçeği ayırt ederek yazar.

2.Yaşanmış veya yaşanması muhtemel bir olayı anlatır.

3.Serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirler.

4.Olayların yerini, zamanını, şahıs ve varlık kadrosunu belirler; bunlar arasında ilgi kurar.

5.Şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini, duygu ve düşüncelerini ifade eder.

- 6.Gerektiğinde diyaloglara ve mizah unsurlarına yer verir.
- 7.Olayları, durumları kendi ifadeleriyle anlatır.
- 8.Kalıplaşmış sözler, tekerlemeler ve söz oyunlarından yararlanır.

6. Şiir yazma

- 1.Şiirin düz yazıdan farklı bir yapıda olduğunu bilir, şiir yazarken bunu dikkate alır.
- 2.Duygusal yoğunluğun çağrışımlarını dizelere döker.
- 3.Şiirdeki anlam bütünlüğünü bozmadan ses akışını sağlar.
- 4.Seviyesine uygun mecazlardan ve söz sanatlarından yararlanır.

7. Görsel unsurlardan yararlanma

- 1.Görsel unsurlardan hareketle metin yazar.
- 2.Yazılanlarla uyumlu görsel malzeme tasarlar.

8. Noktalama işaretleri ve imlâ ile ilgili kuralları uygulama

- 1.Büyük harflerin kullanımıyla ilgili kuralları kavrar/uygular.
- 2.“Virgül(,)” ün cümleler, eş görevli kelimeler ve hitaplardan sonra kullanımını kavrar/uygular.
- 3.“Virgül(,)” ün uzun cümlelerde öznenin sonra kullanımını kavrar.
- 4.“Nokta (.)”, “kesme işareti (’)”, “tırnak(“ ”)”, “konuşma çizgisi (—)”, “ünlem (!)”, “iki nokta (:)", “kısa çizgi (-)” nin kullanımıyla ilgili bilgileri kavrar/uygular.
- 5.Özel isimlerin aldığı eklerin yazımıyla ilgili kuralları uygular.
- 6.Soru edatı “mi”nin kullanım ve yazımını kavrar/uygular.
- 7.“Soru işareti (?)” nin soru cümlelerinden sonra kullanımını kavrar/uygular.
- 8.Ek olan “-de” ile bağlaç olan “da/de” nin kullanım farklılıklarını kavrar/uygular.
- 9.Ek olarak kullanılan “-ki” ile bağlaç olan “ki” nin kullanım farklılıklarını kavrar/uygular.

10.Sayılar ve kısaltmalara getirilen eklerin yazımıyla ilgili kuralları kavrar/uygular.

11.Yazımı karıştırılan kelimelerle (hiçbir, her şey, herhangi bir vb.) ilgili kuralları uygular.

9. Yazdıklarını değerlendirme

1.Yazdıklarının, kendi duygu ve düşüncelerini tam olarak yansıtıp yansıtmadığını sorgular.

2.Yazıda vermek istediği ana fikre ulaşıp ulaşmadığını değerlendirir.

3.Metnin içeriği ile başlığı arasındaki uyumu değerlendirir.

4.Yazdıklarını dil bilgisi, imlâ ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirir.

5.Metnin içeriği ile görsel unsurlar arasındaki uyumu değerlendirir.

6.Yazdıklarını, biçim özellikleri yönünden değerlendirir.

10. Yazma alışkanlığı kazanma

1.Yazmayı, kendini ifade etmek ve iletişim kurmak için araç olarak kullanır.

2.Seviyesine uygun metinler yazar.

3.Şiir defteri tutar.

4.Günlük tutar.

5.Okul dergisi ve gazetesi için yazılar hazırlar.

6.Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır ve onların değerlendirmelerini dikkate alır.

7.Yazdıklarından arşiv oluşturur.

8.Yazma yarışmalarına katılır.

7.SINIF

1. Yazmaya hazırlık yapma

- 1.Amacını belirler.
- 2.Birikimlerini gözden geçirir.
- 3.Konuyla ilgili araştırma yapar ve bilgi toplar.
- 4.Konuyu sınırlar.
- 5.Olayları, duygu ve düşüncelerini sıraya koyar.
- 6.Yazacakları ile ilgili sorular hazırlar.
- 7.Yazacaklarını taslak hâline getirir.
- 8.Yararlanacağı malzemeyi hazırlar.
- 9.Yazma süresini belirler.

2. Yazma kurallarını uygulama

- 1.Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder.
- 2.Elektronik ortamdaki yazışmalarda biçim ile ilgili kurallara uyar.
- 3.Bildirme yazılarında tarih ve adresi uygun yere yazar, imzayı gerekli yere atar.
- 4.Düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazar.
- 5.Sıralamalarda sayı, sembol ve işaretlerden yararlanır.
- 6.Önemli bulduğu yerlerde uyarıcılar kullanır.
- 7.Düz yazı ve şiir arasındaki biçim farklılıklarını dikkate alarak yazar.
- 8.Formları yönergesine uygun doldurur.
- 9.Gerekli yerlerde kısaltmaları kullanır.
- 10.Standart Türkçeyle yazar.
- 11.Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurar.
- 12.Cümlelerini açık ve anlaşılır ifadelerle yazar.
- 13.Kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanır.

14.İfadeyi zenginleştirmek için kelimelerin değişik anlam özelliklerinden yararlanır.

15.Cümlede kelime tekrarıdan kaçınır.

16.Dilimize yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe karşılıklarını kullanır.

17.İmlâ kurallarına uygun olarak yazar.

18.Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

19.Yazıyı etkileyici ifadelerle sonuca bağlar.

20.Yazıya, konuyla ilgili kısa ve dikkat çekici bir başlık bulur.

21.Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.

3. Kendini yazılı olarak ifade etme

1.Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

2.Herhangi bir konudaki duygu, düşünce, hayal ve tasarılarını anlatır.

3.Yaşadığı çevre, ülke ve dünya ile ilgili sorunlara çözüm önerilerinde bulunur.

4.Yazılarında günlük hayattan ve kendi deneyimlerinden örnekler verir.

5.Çevresinde veya kitle iletişim araçlarında rastladığı/tanık olduğu olay ve durumlara ilişkin eleştirilerini yazar.

4. Düşünce yazıları yazma

1.Konunun belli bir yönünü öne çıkararak sınırlama yapar.

2.Düşüncelerini önem derecesine göre yazar.

3.Duygu ve düşüncelerini destekleyen öznel ve nesnel yargıları kullanır.

4.Konuya uygun, etkileyici bir giriş yapar.

5.Konuyu, bütünlük ve tutarlılık içinde işler.

6.Bir düşünceden diğerine doğal bir akışla geçer.

7.Her paragrafta düşünce, duygu ve olayın bir yönünü ele alır.

8.Bir bilgi veya fikrin açıklamasını yapar.

- 9.Ana fikri/ana duyguyu, yardımcı fikir ve duygularla geliştirir.
- 10.Düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak ikna edici yazılar yazar.
- 11.Öğüt verici yazılar yazar.
- 12.Deyim, atasözü ve özdeyişlerle anlatımını zenginleştirir.
- 13.Duygu, düşünce ve hayallerini kendine özgü ifadelerle yazar.

5. Bildirme yazıları yazma

- 1.Duygu, düşünce ve hayallerini paylaşmak amacıyla yazışmalarda bulunur.
- 2.Bir kişiye ait bilgileri birleştirerek o kişinin hayat hikâyesini yazar.
- 3.Yaptığı bir araştırma, gözlem veya deneyde ulaştığı sonuçları yazılı hâle getirir.
- 4.Tepki, beğeni ve isteklerini yazılı olarak ifade eder ve gerekli yerlere bildirir.
- 5.Bir konuda uzman kişiye sormak üzere sorular hazırlar ve aldığı cevapları değerlendirir.

6. Olay yazıları yazma

- 1.Kurgulanmış olanla gerçeği ayırt ederek yazar.
- 2.Günlük konuşma diliyle edebî dilin farklılığını dikkate alır.
- 3.Yaşanmış veya yaşanması muhtemel bir olayı anlatır.
- 4.Serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirler.
- 5.Olayların yerini, zamanını, şahıs ve varlık kadrosunu belirler; bunlar arasında ilgi kurar.
- 6.Şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini, duygu ve düşüncelerini ifade eder.
- 7.Olayın kahramanını ayrıntılı olarak tanıtır.
- 8.Okuyucunun ilgisini çekecek merak unsuruna/unsurlarına yer verir.
- 9.Ana olayı, olaylar zinciriyle geliştirir.
- 10.Hayallerini değişik yazılı anlatım türleriyle ifade eder.
- 11.Gerektiğinde diyaloglara ve mizah unsurlarına yer verir.

- 12.Olayları, durumları kendi ifadeleriyle anlatır.
- 13.Kalıplaşmış sözler, tekerlemeler ve söz oyunlarından yararlanır.

7. Şiir yazma

- 1.Şiirin düz yazıdan farklı bir yapıda olduğunu bilir, şiir yazarken bunu dikkate alır.
- 2.Şiir dilinin günlük konuşma dilinden farklılığını kavrar, kelimelere yeni anlamlar yükler.
- 3.Duygusal yoğunluğun çağrışımlarını dizelere döker.
- 4.Dizeler arasında duygu ve düşünce birliği sağlar.
- 5.Şiirdeki anlam bütünlüğünü bozmadan ses akışını sağlar.
- 6.Seviyesine uygun mecazlardan ve söz sanatlarından yararlanır.

8. Görsel unsurlardan yararlanma

- 1.Duygu, düşünce, hayal ve tasarılarını görsel olarak ifade eder.
- 2.Görsel unsurlardan hareketle metin yazar.
- 3.Yazılanlarla uyumlu görsel malzeme tasarlar.
- 4.Yazdıklarını çok yönlü iletişim araçlarından yararlanarak sunar.

9. Noktalama işaretleri ve imlâ ile ilgili kuralları uygulama

- 1.Büyük harflerin kullanımıyla ilgili kuralları kavrar/uygular.
- 2.“Virgül (,)”ün cümleler, eş görevli kelimeler arasında ve hitaplardan sonra kullanımını kavrar/uygular.
- 3.“Virgül (,)”ün uzun cümlelerden sonra kullanımını kavrar.
- 4.“Nokta (.)”, “kesme işareti (’)”, “tırnak (“ ”)”, “konuşma çizgisi (—)”, “ünlem (!)”, “iki nokta (:)", “kısa çizgi (-)” nin kullanımıyla ilgili bilgileri kavrar/uygular.
- 5.Soru edatı “mi”nin kullanımı ve yazımını kavrar/uygular.
- 6.“Soru işareti (?)” nin soru cümlelerinden sonra kullanımını kavrar/uygular.

7.Ek olan “-de” ile bağlaç olan “da/de” nin kullanım farklılıklarını kavrar/uygular.

8.Ek olarak kullanılan “-ki” ile bağlaç olan “ki” nin kullanım farklılıklarını kavrar/uygular.

9.Sayılar ve kısaltmalara getirilen eklerin yazımıyla ilgili kuralları kavrar/uygular.

10.“Yay ayraç ()” ve “soru işareti (?)”ni bütün işlevleriyle kullanır.

11.Özel isimlerin aldığı eklerin yazımıyla ilgili kuralları uygular.

12.Yazımı karıştırılan kelimelerle (hiçbir, her şey, herhangi bir vb.) ilgili kuralları uygular.

13.İkilemelerin yazımıyla ilgili kuralları uygular.

14.Noktalama ve yazımla ilgili kuralları metinler üzerinde uygular.

10. Yazdıklarını değerlendirme

1.Yazdıklarının, kendi duygu ve düşüncelerini tam olarak yansıtmayı yansıtmadığını sorgular.

2.Yazıda vermek istediği ana fikre ulaşmış ulaşmadığını değerlendirir.

3.Metin içeriği ile başlığı arasındaki uyumu değerlendirir.

4.Paragrafların kendi içindeki tutarlılığını ve metinle olan bütünlüğünü sorgular.

5.Alıntılar, örnekler, benzetmeler ve kelimelerin konunun içeriğine uygun olup olmadığını sorgular.

6.Yazdıklarını dil bilgisi, imlâ ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirir.

7.Metin içeriği ile görsel unsurlar arasındaki uyumu değerlendirir.

8.Yazdıklarını, biçimsel özellikleri yönünden değerlendirir.

11. Yazma alışkanlığı kazanma

- 1.Yazmayı kendini ifade etmek ve iletişim kurmak için araç olarak kullanır.
- 2.Seviyesine uygun metinler yazar.
- 3.Şiir defteri tutar.
- 4.Günlük tutar.
- 5.Beğendiği sözleri, metinleri ve şiirleri derler.
- 6.Okul dergisi ve gazetesi için yazılar hazırlar.
- 7.Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır ve onların değerlendirmelerini dikkate alır.
- 8.Yazdıklarından arşiv oluşturur.
- 9.Yazma yarışmalarına katılır.

8. SINIF

1.Yazmaya hazırlık yapma

- 1.Amacını belirler.
- 2.Birikimlerini gözden geçirir.
- 3.Konuyla ilgili araştırma yapar ve bilgi toplar.
- 4.Konuyu sınırlar.
- 5.Olayları, duygu ve düşüncelerini sıraya koyar.
- 6.Yazacakları ile ilgili sorular hazırlar.
- 7.Yazacaklarını taslak hâline getirir.
- 8.Yararlanacağı malzemeyi hazırlar.
- 9.Yazma süresini belirler.

2. Yazma kurallarını uygulama

- 1.Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder.

- 2.Elektronik ortamdaki yazışmalarda biçim ile ilgili kurallara uyar.
- 3.Bildirme yazılarında tarih ve adresi uygun yere yazar, imzayı gerekli yere atar.
- 4.Düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazar.
- 5.Sıralamalarda sayı, sembol ve işaretlerden yararlanır.
- 6.Önemli bulduğu yerlerde uyarıcılar kullanır.
- 7.Dipnot, kaynakça, özet, içindekiler vb. kısımları uygun şekilde düzenler.
- 8.Düz yazı ve şiir arasındaki biçim farklılıklarını dikkate alarak yazar.
- 9.Formları yönergesine uygun doldurur.
- 10.Gerekli yerlerde kısaltmaları kullanır.
- 11.Standart Türkçeyle yazar.
- 12.Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurar.
- 13.Cümlelerini açık ve anlaşılır ifadelerle yazar.
- 14.Kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanır.
- 15.İfadeyi zenginleştirmek için kelimelerin değişik anlam özelliklerinden faydalanır.
- 16.Cümlede kelime tekrarıdan kaçınır.
- 17.Dilimize yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe karşılıklarını kullanır.
- 18.İmlâ kurallarına uygun olarak yazar.
- 19.Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.
- 20.Yazıyı etkileyici ifadelerle sonuca bağlar.
- 21.Yazıya, konuyla ilgili kısa ve dikkat çekici bir başlık bulur.
- 22.Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.

3. Kendini yazılı olarak ifade etme

- 1.Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.
- 2.Herhangi bir konudaki duygu, düşünce, hayal ve tasarılarını anlatır.
- 3.Yaşadığı çevre, ülke ve dünya ile ilgili sorunlara çözüm önerilerinde bulunur.

4.Yazılarında günlük hayattan ve kendi deneyimlerinden örnekler verir.

5.Çevresinde veya kitle iletişim araçlarında rastladığı/tanıdığı olay ve durumlara ilişkin eleştirilerini yazar.

4. Düşünce yazıları yazma

1.Konunun belli bir yönünü öne çıkararak sınırlama yapar.

2.Düşüncelerini önem derecesine göre yazar.

3.Duygu ve düşüncelerini destekleyen öznel ve nesnel yargıları kullanır.

4.Konuya uygun, etkileyici bir giriş yapar.

5.Konuyu, bütünlük ve tutarlılık içinde işler.

6.Bir düşünceden diğerine doğal bir akışla geçer.

7.Her paragrafta düşünce, duygu ve olayın bir yönünü ele alır.

8.Bir bilgi veya fikrin açıklamasını yapar.

9.Bir fikrin tartışmasını yapar.

10.Ana fikri/ana duyguyu, yardımcı fikir ve duygularla geliştirir.

11.Konuyla ilgili özetleyici bilgilere, düşünceyi destekleyen ayrıntılara yer verir.

12.Düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak ikna edici yazılar yazar.

13.Öğüt verici yazılar yazar.

14.Konuyu anladığını belirten kişisel yorum, çözümleme ve değerlendirmelere yer verir.

15.Deyim, atasözü ve özdeyişlerle anlatımını zenginleştirir.

16.Duygu, düşünce ve hayallerini kendine özgü ifadelerle yazar.

5. Bildirme yazıları yazma

1.Bir olay ya da olgu hakkında edindiği bilgileri aslına uygun olarak aktarır.

2.Duygu, düşünce ve hayallerini paylaşmak amacıyla yazışmalarda bulunur.

3.Bir nesneyi, yeri, hizmeti veya kurumu tanıtmaya yazıları yazar.

4.Bir kişiye ait bilgileri birleştirerek o kişinin hayat hikâyesini yazar.

5.Kamuoyuna duyuru yapmak ya da bir konuya karşı duyarlılığı göstermek amacıyla yazılar hazırlar.

6.Yaptığı bir araştırma, gözlem veya deneyde ulaştığı sonuçları yazılı hâle getirir.

7.Tepki, beğeni ve isteklerini yazılı olarak ifade eder ve gerekli yerlere bildirir.

8.Bir konuda uzman kişiye sormak üzere sorular hazırlar ve aldığı cevapları değerlendirir.

9.Kendisini tanıtmak amacıyla kısa ve öz olarak hayat hikâyesini anlatır.

6. Olay yazıları yazma

1.Kurgulanmış olanla gerçeği ayırt ederek yazar.

2.Günlük konuşma diliyle edebî dilin farklılığını dikkate alır.

3.Yaşanmış veya yaşanması muhtemel bir olayı anlatır.

4.Serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirler.

5.Olayların yerini, zamanını, şahıs ve varlık kadrosunu belirler; bunlar arasında ilgi kurar.

6.Şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini, duygu ve düşüncelerini ifade eder.

7.Olayın kahramanını ayrıntılı olarak tanıtır.

8.Mekânı, olayların gelişimine ve kahramanlara olan etkisini dikkate alarak tasvir eder.

9.Okuyucunun ilgisini çekecek merak unsuruna/unsurlarına yer verir.

10.Serim, düğüm ve çözüm bölümlerini farklı sıralamalarla verir.

11.Ana olayı, olaylar zinciriyle geliştirir.

12.Hayallerini değişik yazılı anlatım türleriyle ifade eder.

13.Çatışma unsurlarına yer verir.

14.Gerektiğinde diyaloglara ve mizah unsurlarına yer verir.

15.Olayları, durumları kendi ifadeleriyle anlatır.

16.Kalıplaşmış sözler, tekerlemeler ve söz oyunlarından yararlanır.

7. Şiir yazma

1.Şiirin düz yazıdan farklı bir yapıda olduğunu bilir, şiir yazarken bunu dikkate alır.

2.Şiir dilinin günlük konuşma dilinden farklılığını kavrar, kelimelere yeni anlamlar yükler.

3.Duygusal yoğunluğun çağrışımlarını dizelere döker.

4.Dizeler arasında duygu ve düşünce birliği sağlar.

5.Şiirdeki anlam bütünlüğünü bozmadan ses akışını sağlar.

6.Seviyesine uygun mecazlardan ve diğer söz sanatlarından yararlanır.

7.Farklı biçim ve türlerde şiirler yazar.

8. Görsel unsurlardan yararlanma

1.Duygu, düşünce, hayal ve tasarılarını görsel olarak ifade eder.

2.Görsel unsurlardan hareketle metin yazar.

3.Yazılanlarla uyumlu görsel malzeme tasarlar.

4.Yazdıklarını çok yönlü iletişim araçlarından yararlanarak sunar.

9. Noktalama işaretleri ve imlâ ile ilgili kuralları uygulama

1.Büyük harflerin kullanımıyla ilgili kuralları kavrar/uygular.

2.“Virgül (,)” ün cümleler, eş görevli kelimeler ve hitaplardan sonra kullanımını kavrar/uygular.

3.“Virgül (,)” ün uzun cümlelerde öznenin sonra kullanımını kavrar.

4.“Nokta (.)”, “kesme işareti (’)”, “tırnak (“ ”)”, “konuşma çizgisi (—)”, “ünlem (!)”, “iki nokta (:)", “kısa çizgi (-)” nin kullanımıyla ilgili bilgileri kavrar/uygular.

5.Soru edatı “mi”nin kullanımı ve yazımını kavrar/uygular.

6.“Soru işareti (?)” nin soru cümlelerinden sonra kullanımını kavrar/uygular.

7.Ek olan “-de” ile bağlaç olan “da/de” nin kullanım farklılıklarını kavrar/uygular.

8.Ek olarak kullanılan “-ki” ile bağlaç olan “ki” nin kullanım farklılıklarını kavrar/uygular.

9.Sayılarla ve kısaltmalara getirilen eklerin yazımıyla ilgili kuralları kavrar/uygular.

10.“Yay ayraç ()” ve “soru işareti (?)” ni bütün işlevleriyle kullanır.

11.Özel isimlerin aldığı eklerin yazımıyla ilgili kuralları uygular.

12.Yazımı karıştırılan kelimelerle (hiçbir, her şey, herhangi bir vb.) ilgili kuralları uygular.

13.İkilemelerin yazımıyla ilgili kuralları uygular.

14.Noktalama ve yazımla ilgili kuralları metinler üzerinde uygular.

15.“Noktalı virgül (;)”, “üç nokta (...)”, “kısa çizgi (-)”, “köşeli ayraç ([])” in kullanımları ile “virgül (,)” ün ara cümlelerde kullanımını kavrar/uygular.

16.Metinleri, noktalama işaretleri ve yazım kuralları bakımından inceler.

10. Yazdıklarını değerlendirme

1.Yazdıklarının, kendi duygu ve düşüncelerini tam olarak yansıtmayı yansıtmadığını sorgular.

2.Yazıda vermek istediği ana fikre ulaşmış ulaşmadığını değerlendirir.

3.Metin içeriği ile başlık arasındaki uyumu değerlendirir.

4.Paragrafların kendi içindeki tutarlılığını ve metinle olan bütünlüğünü sorgular.

5.Alıntılar, örnekler, benzetmeler ve kelimelerin konunun içeriğine uygun olup olmadığını sorgular.

6.Yazdıklarını dil bilgisi, imlâ ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirir.

7.Metin içeriği ile görsel unsurlar arasındaki uyumu değerlendirir.

8.Yazdıklarını, biçimsel özellikleri yönünden değerlendirir.

9.Cümlelerin açık, anlaşılır ve akıcı olup olmadığını değerlendirir.

11. Yazma alışkanlığı kazanma

1.Yazmayı kendini ifade etmek ve iletişim kurmak için araç olarak kullanır.

2.Seviyesine uygun metinler yazar.

3.İlgi alanına göre yazar.

- 4.Şiir defteri tutar.
- 5.Günlük tutar.
- 6.Beğendiği sözleri, metinleri ve şiirleri derler.
- 7.Okul dergisi ve gazetesi için yazılar hazırlar.
- 8.Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır ve onların değerlendirmelerini dikkate alır.
- 9.Yazdıklarından arşiv oluşturur.
- 10.Yazma yarışmalarına katılır.